

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05

— Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

SCLOVENE

Strategija petroleja

Najnovejša poglavja vojne med velesilami osi — Nemčijo in Italijo na eni ter Anglijo na drugi strani so borbo obeh taborov za oskrbo s petrolejem tako na vojaškem kakor na diplomatičnem bojišču z vedno večjim poudarkom potisnili v ospredje dogodkov. Oba nasprotnika zasledujeta v tej borbi dvojen cilj: prvič, nasprotniku odvzeti čim več virov za dobavo petroleja, mu delati čim več težav pri njegovem prevažanju in mu uničiti čim več njegovih zalog, drugič pa dobiti zase na razpolago čim več petrolejske proizvodnje, skrbno varovati svoje zaloge proti sovražnim napadom in z vsemi silami iskati nadomestila za petrolej, ki je v današnji vojni kot gonilno sredstvo za motorizirane suhozemske armade, za letala in za brodovja postal nekako duša vsega vojskovanja. V polni meri je upravičena trditev, da so na zadnje vojaške in politične sklepe Nemčije in Italije, ki so bili sprejeti pri različnih sestankih, ki so sledili srečanju na Brennerju, močno sovplivali tudi petrolejski razlogi.

Tako si je Nemčija s svojim nastopom v Romuniji, kamor so prišle nemške motorizirane divizije in nemška letala pod poveljstvom dveh generalov, hotela na vsak način politično in vojaško zavarovati romunska petrolejska polja in njihovo proizvodnjo, ki je odslej izključno pod nemškim nadzorstvom in tudi nemškim potrebam na razpolago. Istočasno, ko je Nemčija prišla na romunsko obalo Črnega morja, si je zavarovala tudi dobavo sovjetskega petroleja iz bakujskih polj na kavkaski obali Črnega morja. Italijanski polet do Perzijskega zaliva, kjer so bili bombardirani bogati petrolejski vrelci na otokih Bahrein, pa je hotel ovrniti angleško armado v Egiptu in angleško vojno brodovje v vzhodnem delu Sredozemskega morja, da bi se mogla oskrbovati s petrolejem, kateremu namenu so služili tudi vsi dosedajni italijanski letalski napadi na Hajfo v Palestini, kjer se izteka veliki petrolejski vod iz petrolejskih polj v Iraku. Načrti Nemčije in Italije, o katerih zadnje dni poročajo časopisi, da imajo namen odstraniti iz vsega sredozemskega prostora, kamor spada tudi Prednja Azija, ves angleški vpliv, gredo zelo daleč tja do mezopotamske doline, kjer so bogata petrolejska ležišča Iraka in Perzije, katerih uporabo se bodo velesile osišča z vojaškimi in političnimi sredstvi trudile Angliji onemogočiti. Nastopi osiščnih velesil na Balkanu in na zahodu Sredozemlja so stvarno velik obkoljevalni manever okrog angleške odporne moči v egiptskem trdnjanskem trikotu Egipt—Palestina—Ciper, ki bi bil po mnenju vojaških strokovnjakov hitreje strl, če bi mu bil presekani vsak dovod petroleja iz sovjetskih vrelcev ob Črnem morju ali skozi Sueški prekop ali po petrolejskem vodju iz iraških in perzijskih izvirov. »Strategija petroleja« ima potemtakem tudi pri sedanjih dogodkih prvenstveno vlogo in je treba za vsemi političnimi in vojaškimi dogodki, ki se razvijajo, iskati tudi skrb za oskrbo z gonilnim gorivom za moderne vojne stroje.

V sorazmerju, ko sedanja vojna, ki je bila sprva omejena na Evropo, po svojih gospodarskih posledicah in političnih simpatijah narašča v spor med svetovnimi celinami, zavzema tudi »strategija petroleja« vedno bolj svetovne oblike. Petrolej po svetovnih celinah ni enako razdeljen. Od vseh 285 milijonov ton, ki so ga pridelali lansko leto, ga je dala samo Severna Amerika 171 milijonov ton, torej skoraj dve tretjini. Ameriški činitelj je torej v primeru, da bi se vojna zavlekla v daljšo dobo, velikanskega pomena za njen izid, odnosno za usodo tabora, proti kateremu bi se Amerika postavila. Srednja in Južna Amerika sta lani pridelali 48 milijonov ton, tako da pride od svetovne proizvodnje samo na ameriški kontinent 219 milijonov ton, ali več, kakor štiri petine. Z ozirom na dejstvo, da tvorijo Severna, Srednja in Južna Amerika eno samo veliko interesno celino, ki je bila pogodbeno potrjena na konferenci 20 ameriških držav na Havani, je treba v vsakem sporu, ki bi zavzel svetovni obseg, računati na to ogromno premoč ameriškega kontinenta glede proizvodnje gonilnega goriva. Vsi evropski petrolejski vrelci, vključno sovjetski, so lansko leto dali 38 milijonov ton, ki se stvarno razdelijo med sovjetske izvire, ki so danes na razpolago še obema taboroma, in romunske izvire, ki so prišle pod nadzorstvo velesil osišč. Gališki petrolej je le drobica v tej množini. Na azijskem kontinentu proizvajajo 28 milijonov ton letno in se nahajajo ti vrelci v Prednji Aziji na ozemljih Iraka in Perzije, nadalje v angleški Birmaniji ter na otokih Nizozemske Indije. Dejansko so vsi ti izviri pod nadzorstvom angleškega imperija. Afrika daje zelo malo petroleja, 1 milijon ton komaj, ki prihajajo večidel iz italijanske Vzhodne in francoske Severne Afrike, in so torej na razpolago velesilam osišč.

V »strategiji petroleja«, ki jo zasledujeta velesili osišč, sta enkrat na omejenem evropskem prostoru, prihajajo jasno na pozornico dve petrolejski vrelci: Prednja Azija kot najbolj dosegljivi, v »strategiji petroleja« na svetovni pozornici pa so še jasno odražajo prizadevanja obeh vojskujočih se taborov, da se odloči usoda sovjetskega, nizozemskega in ameriškega petroleja, odnosno, da se te ogromne rezerve gonilnih sredstev osvojijo za en tabor proti drugemu. Diplomatična borba, katere predmet so danes Sovjetska Rusija, Japonske in »življenjskem prostoru na južnih morjih« gospodarsko samoobrambna mobilizacija vseh ameriških držav po zaslugi Združenih držav Severne Amerike, to so samo nekateri pogledi na to borbo, ki bo sodoščevala tudi o izidu boja

Še upanje na mirno poravnavo spora med Italijo in Grčijo

Italijanske čete prodirajo tudi iz južne Albanije ob obali v Grčijo — Angleži poročajo, da se niti Italijani niti Angleži niso izkricali na kakšnih otokih — Se vedno velik odmev po vsem vzhodu

Atene, 30. okt. t. Associated Press: Vojni dogodki na albansko-grški meji se počasi razvijajo. Nikjer ni videti, da bi hoteli uporabiti načine bliskovite vojne. Grška obramba se drži. Iz tega sklepajo,

da še vedno obstoja možnost mirne poravnave, predno pride do hujših dogodkov. Nemški poslanik je ostal v Atenah in Nemci se svobodno gibljejo po grški prestolnici. Ker je tudi italijanski poslanik Grazzi še ostal v Atenah v strogo zaskrbljenem postaništvu, grški poslanik Politis pa v Rimu, smatrajo to za dokaz, da hosta Nemčija in Italija nadaljevata poskus, da s pomočjo vojaškega pritiska pregovorita grško vladu, da sprejme pogoje, ki jih je Italija stavila.

Proti temu pa govori dejstvo, da je grško ljudstvo dejstvo vojne sprejelo prav za prav z navdušenjem in bi javno mnenje nasprotovalo sprejemu kakšnih poniževalnih pogojev.

V Berlinu ne dvomi o omejenosti na Grčijo in Italijo

Berlin, 30. okt. b. O vojnem položaju v Grčiji v Berlinu še vedno ni nobenih posebnih novic. Nemški tisk tudi danes ni objavil poročil o vojnih operacijah ter je komentiral samo italijanska uradna poročila.

V tujih časnikarskih krogih vlada še vedno veliko zanimanje, če bo sedanji spor, ki je izbruhnil na jugu Balkana, ostal omejen samo na Italijo in Grčijo oziroma Anglijo, ali pa se bo razširil še na druge balkanske države. V Berlinu pravijo, da ima Nemčija interes na tem, da ostane spor med Grčijo in Italijo omejen. Kar se tiče ostalih balkanskih držav, pa si v Berlinu ne delajo nobenih dvomov, ker je Bolgarija odločno na strani osišč. V to danes nihče več ne dvomi. Ni pa nobenega razloga, da bi se mir na Balkanu ogrožal v drugih področjih.

Politis odhaja iz Rima

Rim, 30. oktobra. AA. DNB: Grški poslanik v Rimu Politis je zaprosil italijansko vladu za svoje potne liste. V teh okoliščinah bo, kakor govorijo v Rimu, tudi italijanska vlada ravnala po diplomatskih odnošajih o izmenjavi obojega diplomatskega osebja.

Italijansko vo'no poročilo

Nekje v Italiji, 30. oktobra. AA. Stefani: Poročilo št. 145 glavnega štaba italijanske oborožene sile se glasi:

Nase čete nadaljujejo prodiranje na grškem ozemlju, ko so strle odpor zaščitnih čet.

V Severni Afriki so sovražna letala bombardirala Bardio in Tobruk. Ubila sta dva človeka, prizadejane pa je tudi nekoliko stvarne škode.

V Vzhodni Afriki je sovražnik skušal s motoriziranimi oddelki napasti Kasalo in Sabderak, a smo ga zavrnili. Mi smo imeli le malo izgub. Sovražnikova letala so letela nad Asabo in povzročila manjšo škodo. Človeških žrtev ni bilo.

Italijani zanikajo neresnične govornice

Rim, 30. oktobra. AA. DNB: Pristojni italijanski krogi izjavljajo, da so vsi glasovi, razširjeni v tujini in izvirajoči posebno iz Anglije, o dozdevnem izkrcanju angleških čet v Solunu, na Krfu in na drugih grških oporiščih, tendenčni, neresnični in jih odločno zanikajo. Prav tako so neresnične in brez vsake podlage tendenčne vesti o dozdevnem prodiranju grških čet v Albanijo. Pristojni italijanski krogi obenem ugotavljajo, da so vsa poročila o dozdevnih uporih v Albaniji in o podobnih dogodkih popolnoma izmišljena v svrhu propagande in da je vsa Albanija sprejela vest o italijanski intervenciji proti Grčiji z navdušenjem.

Grško vo'no poročilo

Atene, 30. oktobra. AA. Atenska agencija objavlja: Uradno poročilo glavnega štaba grške vojske št. 3 se glasi:

V noči med 28. in 29. t. m. je bilo samo nekaj krajevnih premikanj in spopadov. Dne 29. t. m. je sovražnik poslal naprej večje oddelke, ki jih je podpiralo težko in lahko topništvo. Premikanje naših čet se vrši po določenem načrtu. V zahodni Macedoniji ni bilo nobenih sprememb. Čez dan je bilo nekaj slabših nastopov sovražnega letalstva. Snoči ob 22 je bil dan znak za nevarnost. Trajal je 16 minut.

Atene, 30. okt. b. Člani grškega generalnega štaba izražajo svojo zadovoljnost zaradi dogodkov na albansko-grški meji. Potek operacij se razvija v popolno zadovoljnost grškega generalnega štaba. Zveza med osamljenimi grškimi enotami je redna tako po telefonu kakor tudi po radiu. Grški generalni štab je ugotovil, da glavne napada italijanskih čet še ni bilo, pač pa išče

med morilnimi stroji, ki so mrtvi, ako jim petrolej ne vlije življenja.

Tudi s tega vidika je treba gledati in presojati razvoj političnih in vojaških dogodkov, ki jim »petrolejska luč« daje posebno svojevito vsebino in pomen.

jo italijanske čete slabe točke v grškem obrambnem sistemu. Bržkone bo šele tedaj sledil napad večjega obsega.

Kralj Jurij vrhovni poveljnik

Atene, 30. oktobra. m. Izdano je naslednje poročilo: Grški kralj je prevzel vrhovno poveljstvo na suhozemsko vojsko, letalstvom in mornarico. General Aleksander Papagos je postavljen za generalisima.

Slike iz Aten

Atene, 30. okt. t. Associated Press. Danes so bile vse večje atenske ulice vedno polne avtobusov, ki so prevažali vojaštvo na fronto. Pred sedežem generalnega štaba so ves dan stale velike množice in vzvikale kralju Juriju in Metaxasu. Atensko ljudstvo je mirno sprejelo zelo trde predpise glede zatemnitve mesta. Vlada je enostavno odredila prekinitve električnega toka, razen za neobhodno potrebno javno službo. Mobilizacija se je v Grčiji zaradi slabih zemljepisnih, torej prometnih razmer le počasi razvijala. Toda pokazalo se je, da je imel general Metaxas, ki se je šolal v nemški vojni akademiji, prav, ko je že pred leti izpeljal razne strategične načrte, ki se sedaj lepo in gladko izvajajo. Policija preiskuje ves dan po atenskih hišah za sumljivimi tujci.

Angleška poročila

London, 30. oktobra. t. Reuter. Poročila o bojih v Grčiji so skromna. Do večera je bilo objavljeno, da so italijanske čete, močne dve diviziji, napredovale ob obali iz Albanije v Grčijo pet kilometrov v smeri proti Janini. Grške čete so se med boji v redu umaknile.

V Grčiji še ni Angležev

Atene, 30. okt. AA. DNB: Doslej ni še nikakršnih poročil o izkrcanju angleških čet na Grškem ali na grških otokih. Včeraj je pri Phaleronu blizu Aten pristalo neko angleško bojno letalo. Davi je letalo nadaljevalo svoj polet. Po dosedanjih poročilih ni še nobena angleška vojna ladja priplula v grške vode.

London, 30. okt. t. Reuter: Na merodajnih mestih zanikajo poročila, da bi se bili Angleži izkricali na otoku Krfu. Tudi italijanske čete se na tem otoku še niso poskušale izkrcati.

Železniški promet med Bolgarijo in Turčijo ustavljen

Carigrad, 30. oktobra. AA. DNB: Železniški promet med Turčijo in tujemstvom je čez Svilengrad začasno ukinjen. Telefonske in brzojavne zveze Carigrada s tujino pa niso prekinjene.

Govornice o nemškem ultimatu Turčiji zanikan

Istanbul, 30. oktobra. t. »Associated Press«: Nemški veleposlanik v Turčiji von Papen je odpotoval v Nemčijo na poročanje. Skozi Trakijo se bo vozil z avtomobilom. V zvezi s tem so se razširile govornice, da pripravlja Nemčija ultimatum Turčiji. Na merodajnih mestih izjavljajo, da jima je neznan, od kod se širijo takšne neresnične govornice in da tudi ne vidijo v sedanjem položaju nobenega razloga, zakaj naj bi Nemčija Turčiji pošiljala kakšen ultimatum.

Romunija poklicala trgovske ladje iz turških voda

Bukarešta, 30. oktobra. m. Romunska vlada je poklicala vse romunske ladje, ki se mude v turških vodah, da se nemudoma vrnejo v Romunijo. O tej naredbi ni bilo objavljeno nobeno pojasnilo.

Stališče Turčije

Carigrad, 30. okt. AA. DNB: Turška vlada na svoji seji v ponedeljek v Ankari ni sprejela končnega stališča o spopadu med Italijo in Grčijo. Prva pristojna izjava je izšla včeraj v uvodnem članku uradnega lista »Ulus«. Izjava prepricuje Grčijo o vseh simpatijah, v ostalem pa poudarja naslednja načela turške politike: Ostati izven vojne in braniti izključno samo lastne meje in varovati lastno neodvisnost do tedaj, dokler Turčija ne bo napadena.

Ankara, 30. okt. b. Angleški poslanik v Turčiji je imel daljši razgovor s turškim zunanjim ministrom Saradzoglom. Ta razgovor je bil v duhu angleško-turškega prijateljstva. Turčiji za sedaj ni treba intervenirati v grško-italijanskem sporu, ker tega tudi Grčija ni zahtevala.

Londonska pojasnila

London, 30. oktobra. t. Reuterjev diplomatični sodrnik javlja, da se Turčija ravna točno po skupnih načrtih, ki so bili ob izbruhu grško-italijanskega spora skupno proučevani in sprejeti. Nevtralnno zadržanje Turčije je v sedanjem trenutku za Anglijo mnogo bolj koristno, kakor pa bi bil

Angleži položili minska polja okrog Grčije

Atene, 30. oktobra. t. Reuter. Angleška admiraliteta poroča, da je angleško vojno brodovje že začelo dajati pomoč Grčiji v odziv na prošnjo, ki mu jo je poslala grška vlada. Angleške vojne edince so položile pomorske mine ob vzhodni obali Grčije, in sicer na črti zahodno od otokov Levkas, Cefalonija, Zante, ki so vsi v Jonskem morju, ter dalje proti jugu do rta Katakolo na grški celini. S tem je Korintski zaliv in pristanišče Patras zaprt z minami. Na vzhodnih obalah, torej v Egejskem morju, so položene mine na črti Spadi-Colona in je s tem zavarovan Pirej — pristanišče Aten.

Proti Jan'ni in Solunu

Curih, 30. okt. b. Iz Aten poročajo, da je sodelovanje med grškimi in angleškimi brodovjem že vzpostavljeno in da se bodo v najkrajšem času že videli prvi uspehi. Tukajšnji poučeni krogi trdijo, da ima Grčija veliko število modernih obalnih baterij, ki so bile že zdavnaj prepelane v Grčijo iz Anglije. Na albanski meji ima Grčija tudi dve vojni črti, od katerih prva gre od obale preko Janine v Florino, druga pa skozi pokrajino Prevezo čez Cosani v Edesu in gre 50 milj severozahodno od Soluna.

Kot se je iz dosedanjega gibanja italijanskih čet moglo ugotoviti, hočejo usmeriti svoja napada proti Solunu in proti Janini. Grški obrambni sistem ne gre v ravni črti, temveč ima vrsto strategičnih utrd, ki so razmeščene kakor zahtevajo ozemeljske razmere.

Snežni viharji v Grčiji in Albaniji

Curih, 30. okt. b. Po poročilih tukajšnjih dopisnikov iz balkanskih prestolnic so zavladali v Albaniji in Grčiji hudi snežni viharji, ki jih spremljajo številni zameti v gorskih pokrajinah. Albanski vrhovi so vsi pod snegom. Ta zgodnji pojav zelo ovira vojne operacije na grško-albanski meji.

Streljanje se sliši v Jugoslavijo

Belgrad, 30. oktobra. t. Associated Press: Danes se je slišalo močno streljanje pri Prespanskem jezeru na jugoslovansko-grško-albanski meji. Sem prihajajo tudi poročila, da se zbirajo močne italijanske sile pri Korici. Splošno mislijo, da bo glavni italijanski napad usmerjen proti Florini.

Zadržanje Bolgarije

Železniški promet med Grčijo in Bolgarijo ustavljen

Sofija, 30. oktobra. AA. Ravnateljstvo državnih železnic je včeraj uradno javilo, da je ukinjen ves železniški promet med Grčijo in Bolgarijo, ker vozijo vlaki, ki vzdržujejo promet med Turčijo in Bolgarijo, pri Svilengradu čez grško ozemlje. Glavno ravnateljstvo bolgarskih državnih železnic je včeraj brzojavno obvestilo vse železniške uprave v tujini, naj ne prodajajo voznih listkov dalje kakor do Svilengrada. V bodoče bo orient-express vozil samo od Zeneve do Sofije in obratno.

»Grčija ni v vojni z Nemčijo«

Sofija, 30. oktobra. AA. »Utro« prinaša obširen članek izpod peresa prof. Genova o sporu med Italijo in Grčijo. Genov pravi, da je do konflikta moralo priti, ker je Grčija ne samo sprejela angleška poročila, ampak je bila popolnoma na strani Anglije, ne meneč se za koristi druge vojskujoče se stranke. Dalje ugotavlja prof. Genov, da Grčija ni v vojnem stanju z Nemčijo, ker se Nemčije ne tiče grška odklonitev ultimata, ker ultimata nista hkrati izročili obe državi osi. Dalje navaja prof. Genov okoliščine, v katerih se je sklenil balkanski pakt, in podčrtava, da je bila prav Grčija tista, ki je vztrajala na tem, da se obveznosti balkanskega pakta ne smejo nanašati na primere, če bi katero članico tega pakta napadla katera izvenbalkanska država. Zato po sodbi prof. Genova ostale članice balkanske zveze niso dolžne Grčiji pomagati.

Glede Turčije ugotavlja Genov, da ima razen tega še posebno pogodbo z Grčijo.

Nadaljevanje na 2. strani

Zemunska vremenska napoved. Pretežno oblačno po vsej državi. Ponekod bo še deževalo, posebno v severozahodnih krajih. Toplota bo nekoliko poskočila.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, padavine.

Politični zapiski

Naša govorica in naša pesem

Pod tem naslovom prinaša »Koroški Slovenec« zadnji številki lep članek, kjer med drugim o slovenski govorici in slovenski pesmi tako le kramljaja: »V vrvežu vsakdanjega življenja pač je malo-kdaj pomislimo, kaj nam je naša govorica. Mi se sicer v medsebojnem običajanju poslužujemo svoje po starih podedovane besede, pri tem pa se ne zavedamo, kako nam je ta govorica prišla v uho in kri. Postala je kri našega narodnega telesa. Naša slovenska govorica nas veže v slovensko narodno družino. Pripomoček nam je, da si medsebojno razumevamo svoje misli... Kaj nam je naša govorica, naš domači materin jezik, spoznamo šele v tujini, kjer domače besede ni slišali. Ko človeka obdaja tuje ljudstvo, ko sliši samo tujo govorico, tedaj se v sruču vzbudi domotožje po domovini, po dragih in po njihovi govorici. Tedaj se človek zave, kako draga in sveta mu je domača beseda. Najlepše pesmi o naši domači besedi in zemlji so se porodile v tujem svetu. Pri velikih narodnih nožeh je vzplamtela ravno v tujini čudovita ljubezen do domače govorice in po njej do naroda. Prav tako je, kakor pravi pregovor: Sreče ne poznaš, če se v njej rodiš, srečo šele spoznaš, ko jo izgubiš.« — Članek nato pripoveduje ganljivi vzgled iz življenja slovenskega vojaka, ki je bil ranjen letos na Francoskem in ki je ležal v bolnišnici sam s svojimi bolečinami. Tu je v najhujši bolečini slovensko spregovoril in se otolžil, nakar ga je slišal slovenski sanitetec, ga tolažil in tolažil slovensko. In postala sta velika prijatelja. — H koncu naglašajo: »Tem dražja nam torej bodita govorica in pesem doma, kjer je njujuna zibelka in njujuna domovina. Vedno naj nam bo pred očmi neoporečno dejstvo, da izgubi narod, ki je zapravil svojo besedo in svoje petje, svojo domovinsko pravico in ga nadomesti drug narod, ki bo svoje svetlinje obdajal z večjim spoštovanjem.«

»Svoboda je človekovo največje dobro«

Dne 29. oktobra je mesto Veles slavilo obletnico svoje osvoboditve. Slovesnosti se je med drugimi udeležil tudi patrijarh srbske pravoslavne cerkve Gavril, ki je imel na slavnosti govor, kjer je med drugim dejal: »Svoboda je človekovo največje dobro. Sužen je ne more biti pravi človek, ker nima svoje volje. Zani ne veljajo zakoni in je odvisen od volje drugih. Svoboden človek je tisti, ki more delati dobra dela, kar je tudi namen njegovega življenja... Za pravdo in svobodo so bile dane vse naše narodne žrtve. V onih svobodnih srbskih krajih, zlasti v Srbiji, so slišali jok bratov iz teh krajev za svobodo. Poldrugi milijon človeških žrtev je vložil naš narod v osvobodilnih bojih v temelje te zgradbe, ki se imenuje svobodna in neodvisna narodna kraljevina Jugoslavija. In ta narod, ki je vložil toliko žrtev, budno in bistro stoji še danes na braniku svoje svobode.«

Zveza hrvatskih mest

Ni še tako dolgo, ko se je v naši državi ustanovila zveza jugoslovanskih mest, ki je doslej prav dobro delovala. V tej zvezi so bila vključena tudi hrvatska mesta. Zdaj pa je zagrebški komisar Starčević dal pobudo za ustanovitev zveze hrvatskih mest. Vsi župani hrvatskih mest so to pobudo sprejeli ter naprosili g. Starčevića, naj pripravi vse potrebno za ustanovitev zveze hrvatskih mest. Zdi se, da bo treba najti drug način organizacije mest v naši državi, da bodo vsa jugoslovanska mesta lahko složna nastopala. Doslej ta zadeva še ni pereča, ker zveza hrvatskih mest še ni začela delovati. Kakšno stališče pa bo zavzela potem, ni še jasno.

Zaradi muslimanov ne sme biti sovraštva

V polemiki, ki je zadnje čase spet nastala v srbskih in hrvatskih listih zaradi Bosne in Hercegovine, ki jo je sprožil v sarajevski »Jugoslovanski Pošti« bivši črnogorski ban Pera Ivančević, je zdaj napisal svoje tudi dr. Mačkov »Hrvatski Dnevnik«, ki pravi, da je bil sporazum sploh najtežje delo zaradi Bosne in Hercegovine. Nato pa pravi: »Hrvatski Dnevnik« je vedno zastopal stališče, da morajo muslimani sami povedati, ali so Hrvati ali Srbi. Ker se zdaj muslimani po večini nagibljejo k hrvatsstvu, je nam to prav, kakor bi bilo prav tudi Srbom, ko bi se muslimani po večini nagibali k srbstvu. Toda vse to nikakor ne bi smel biti vzrok za sovraštvo med Hrvati in Srbi, ki si morajo oboji prizadevati, da ustvarijo sodelovanje povsod, kjer koli se tako sodelovanje pokaže potrebno za uresničitev skupnih nalog.«

Zoper žide tudi na Hrvaškem

Hrvatski ban je na ozemlju banovine Hrvatske veljavil uredbo osrednje vlade, da židje ne smejo biti lastniki podjetij, ki se pečajo s prodajo ali izdelavo in predelavo živeža. Ta uredba bo hrvatske žide hudo prizadela. Še bolj pa jih bo prizadela druga uredba, ki jo je te dni izdal hrvatski ban in ki določa, da mora vsakdo, ki bi hotel svoje podjetje prodati komu drugemu, za to naprositi bansko oblast, ki bo potem prodajo dovolila ali pa ne. Židje so namreč zadnje čase začeli svojo industrijo seliti na jug, nepremičnine na Hrvaškem pa so prodajali drugim. Zdaj je to končano, kakor je tudi nemogoče, da bi židje le na videz prodali svoje premoženje kakemu slavnatemu mežu, pa bi v resnici le sami bili lastniki. Prav tako ne bo mogoče, da bi židje po slavnatih možeh kupovali hrvatska podjetja. — Prav tako ostra odredba hrvatskega bana pa se tiče delniških družb, katere v prihodnje ne bodo smele imeti obnih zbora brez poprejšnjega dovoljenja oblasti, pač pa bodo morale oblasti sporočiti lastnike delnic svojega podjetja. Če družba ne ve, kdo je lastnik kakih delnic, zadošča, da pove, kdo je na zadnjem obnem zboru tisto delnico zastopal. S tem je banovina Hrvatska dobila precejšnjo kontrolo nad vsemi tistimi kapitalističnimi ustanovami, kjer so doslej židje gospodarili.

Osební proračun bo omejen

Belgrad, 30. okt. m. Zaradi povečanja tovarnega prometa na naših železnicah je, kakor znano, železnica upravnica pred nekaj dnevi ukinila nekaj potniških vlakov, ker so ovrzali hiter tovarni promet. Konferenca zastopnikov železniških ravnateljev iz petih oblasti železnice, ravnateljev se je postavila na stališče, naj bi zaenkrat ne bili ukinjene tisti potniški vlaki, ki jih nameravajo sedaj ukiniti, temveč naj bi potujoči svet omejil svoja potovanja, kar bi se omejilo s tem, da bi se ukinile nekatere ugodnosti v potniški tarifi ter povišala sama tarifa. Ta zaključek je bil sprejet kot posledica sedanjega stanja na naših železniških progah, to je z ozirom na vse večji in močnejši tovarni promet.

Sestanek zastopnikov kmetijskih zbornic

Belgrad, 30. okt. m. V prostorih Srbske kmetijske družbe je bil danes sestanek zastopnikov kmetijskih zbornic. Občnemu zboru je prisostvoval kmetijski minister dr. Branko Čubrić, prometni minister inž. Beslić ter belgradski župan Jevrem Tomić.

Občni zbor je vodil predsednik zveze bivši poslanec Badžak, ki je obširno govoril o delovanju Zveze kmetijskih zbornic. V svojem govoru je Badžak poudarjal potrebo spremembe sedanje uredbe o kmetijskih zbornicah. Zavzemal se je za povečanje dohodkov posameznih zbornic, da bi tako lahko nemoteno delovale v korist kmetij. Za njim je govoril kmetijski minister dr. Čubrić, ki je v navzočo zagotavljal, da bo vlada pri reševanju vprašanj, s katerimi se morajo baviti

Ban dr. M. Natlačen pri zaključku prvega tečaja kmetijsko-gospodinske šole v Svečini

Maribor, 30. oktobra.

Danes dopoldne se je pripeljal v Maribor ban dravske banovine dr. Marko Natlačen. V njegovem spremstvu sta bila načelnik kmetijskega oddelka inž. Podgornik in tajnik dr. Anton Kovačič. Po prihodu v Maribor se je g. ban s spremstvom, ki se mu je pridružil tajnik JRZ v Mariboru Marko Kranjc, odpeljal v Svečino, kjer je kmetijsko-gospodinska šola danes zaključila letošnji tečaj.

Vodstvo šole in gojenke tega našega odličnega zavoda, kateremu g. ban, kakor vsem kmetijskim zavodom v Sloveniji posveča vso svojo skrb, je g. banu priredilo prisležen sprejem. Ob 10 dopoldne je svečinski župnik Babšek v šolski kapeli opravil slovesno sveto mašo, pri kateri so gojenke prepevale cerkvene pesmi. Takoj po sveti maši je v veliki predavalnici bil slovesen zaključek šole. G. ban je osebno razdelil dekletom izpričevala, ki nudijo zanimiv pogled v učni uspeh

Velik vihar je divjal nad Belgradom

Belgrad, 30. okt. m. Včeraj ves dan in skoraj vso noč je nad Belgradom in okolico divjalo neurje z močno košavo. Tako se je podrla velika avtogaraža in zasula 20 avtomobilov, poleg tega pa je košava trgala reklamne napise in močno ovirala promet. Veliko škodo je napravila v pristanišču ter na telefonskem in elektr. omrežju. V Belgradu ne pominjajo, da bi košava že kdaj napravila toliko škode.

Iz banovine Hrvatske

Zagreb, 30. okt. b. Danes ob 9 dopoldne se je pričela pred kazenskim senatom razprava zaradi umora Šuljajca. Zagrebško okrožno sodišče je obsodilo Cvergerja na dosmrtno robijo, Miloševića na 5 let, medtem ko je Večerina oprostil. Proti tej razsodbi pa sta obe stranki vložili priziv. Zaradi tega je kazenski senat sodbo okrožnega sodišča razveljavil ter razpisal novo razpravo, ki se je pričela danes dopoldne. Kazenski senatu Stola sedmorice predseduje dr. Premožič.

Belgrajske novice

Belgrad, 30. oktobra. AA. Madžarski poslanik na našem dvoru baron Bessenyi je danes dopoldne

kmetijske zbornice, podpirala v njihovih stremeljih. Minister je omenil, da sedanja uredba o kmetijskih zbornicah ne ustreza stvarnim potrebam ter je napovedal njeno spremembo. Minister dr. Čubrić je pohvalil zvezo kmetijskih zbornic zaradi njenih uspehov, ki so se pokazale v dosedanjem svojem delovanju.

Prebrano je bilo poročilo o delovanju Zveze kmetijskih zbornic v pretekli poslovni dobi, na kar se je razvila obširna razprava, v katero je posegel več govornikov, ki so razpravljali o vseh vprašanjih, ki se tičejo kmečkega stanu. Večina govornikov se je zavzemala za to, da bi bila tudi v hrvatski banovini ustanovljena kmetijska zbornica, ki naj bi potem sodelovala z zbornicami drugih banovin.

tega zavoda. Nad polovico gojenk je izvršilo šolo z odličnim uspehom, vse druge pa s prav dobrim uspehom. Tak učni uspeh kaže, da jemljejo gojenke resno to šolo za življenje in da je zavod pod vodstvom agilne sestre Lidvine res na visku. Po izročitvi izpričeval se je g. ban od gojenk, ki sedaj odhajajo v življenje, z lepim nagovorom poslovil. V svojem govoru je dekletom, ki bodo postale stebri naših kmečkih domov, zlasti poudarjal ljubezen do rodne grude, kateri se toliko naših deklet, četudi brez potrebe večkrat izneveri, ljubezen do naroda in kmečkega stanu, kateremu je v našem narodnem življenju odredena odlična vloga. V popoldanskih urah si je g. ban ogledal posestvo v Lepem dolu, katerega je pred kratkim kupil PRIZAD za znanstveno proučitev slovenskega sadjarstva. G. ban dr. Natlačen se je popoldne ob 5 vrnil v Maribor, kjer je obiskal sadijarsko in vrtnarsko šolo, zvečer ob 6 pa se je vrnil v Ljubljano.

obiskal ministra za gozdove in rudnike Džaferja Kulenovića v njegovem kabinetu in se pomudil pri njem v daljšem razgovoru.

Belgrad, 30. oktobra. m. V Belgradu danes ni bilo važnejših političnih sestankov. Posamezni člani kr. vlade so se sestali ter so razpravljali o resornih zadevah. Ban banovine Hrvatske dr. Šubišić se je danes z glavnim tajnikom HSS dr. Krnjevićem vrnil v Zagreb. Danes popoldne ob 5 je bil sprejet v avdienco pri Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu podpredsednik vlade dr. Maček, ki najbrž odputuje v Zagreb z večernim vlakom.

Osebné novice

Belgrad, 30. oktobra. AA. S kraljevim ukazom sta upokojena: Alfonz Hrihtar, inšpektor kmetijskega ministristva v 3-2 in inž. Ljubislav Petković, inšpektor ravnateljstva za prehrano v 4-1.

Izplačevanje pokojnin v Ljubljani

Pokojnine bo pošta Ljubljana 1 dostavljala dne 2. novembra.

Nemška vojaška misija na Reki

Reka, 30. oktobra. AA. Stefani: Iz Postojne se je pripeljala na Reko nemška vojaško-tehnična delegacija in si ogledala tovarno za izdelovanje torpedov. Krajevne oblasti in vodstvo tovarne so nemške častnike prislečno sprejeli.

Angleški poslanik pri Filovu (Nadaljevanje s 1. strani)

Sofija, 30. oktobra. m. »Europa Press«. Predsednik bolgarske vlade dr. Filov je danes dopoldne sprejel angleškega poslanika Rendella, za njim pa je bil sprejet romunski poslanik Siloti. O razgovorih ni bilo izdano nobeno uradno poročilo.

»Sedanja vojna nima nobene zveze s koristmi Sovjetov« — trdijo v Berlinu

Berlin, 30. okt. b. V zvezi z diplomatsko aktivnostjo v Moskvi smatrajo berlinski politični krogi, da ni nobenih razlogov za poslabšanje odnosov med Moskvo in osovražnimi državami z ozirom na najnovejši spor med Italijo in Grčijo. Večji del tujega tiska je prepričan, da bo Moskva ostala še naprej nevtralna, ker sedanja vojna nima nobene zveze s koristmi Sovjetske Rusije.

Stališče Moskve

Moskva, 30. okt. b. Sovjetski tisk in radio ne komentirata grško italijanskega spora. Današnja »Pravda« prinaša danes samo članek, v katerem poudarja izreden strateški pomen Grške Sredozemskega morja. Sovjetski listi in radijske postaje se omejujejo le na poročila, ki so prišla iz Aten, Londona in Newyorka.

Moskva, 30. oktobra. AA. Reuter: Grški poslanik Diamantopolus je včeraj popoldne obiskal komisarjat za zunanje zadeve, kjer se je pogovarjal s prvim pomočnikom Višinskim.

Hitler Mussoliniju

Nekje v Italiji, 30. okt. AA. Stefani: Mussolini je dobil tole brzoglavko od voditelja rajha Hitlerja:

Ko se vračam v Nemčijo, vam izrekam svojo prislečno zahvalo za gostoljubnost in za sprejem, ki mi ga je Florenca vnovič priredila. Silno navdušen je florentinskega prebivalstva dokazuje, da je zvezna politika Italije in Nemčije in enakost naših naziranj zakoreninjena v vašem narodu. Po zaslugi moči naših armad in vere našega naroda nam nihče ne bo mogel ugrabiti zmage. Pošiljam vam svoj prijateljski in tovariški pozdrav. Adolf Hitler.

Nemški in italijanski tisk zvrčata vso krivdo na Grčijo in Anglijo

»Völkischer Beobachter« med drugim piše: Vsaka država, ki veže svojo usodo na usodo Anglije, se zavestno podaja v propast. List opozarja na številne države, ki so se v tej vojni postavile na angleško stran in poudarja, da grške odgovorne osebnosti, dasi so bile opozorjene, niso računale za zgodovinski razvoj in za dobro mišljenimi nasveti Italije. List pravi, da so danes te osebnosti pred katastrofo, ki so jo same izvale. List opozarja, da je Anglija leta 1917, dasi je grški narod hotel ostati nevtralen, Grčijo potegnila v vojno in na slihen način so grški narod poglani v vojno proti Turčiji leta 1920. Zetodaj bi morala Grčija razumeti, piše list, da Anglija tuje države vporablja kot šahovske figure. Grčija ni razumela zakonov prostora in razvoja in je brez vsakega razloga šla v angleški labor. Atenska vlada ni razumela Mussolinijevih izjav, ki jih je podal istega dne, ko je Italija stopila v vojno. Ta vlada ni preprečila, da bi zavrnila angleške poskuse, da pridobi Grčijo. Anglija hoče pridobiti zase dva milijona ton grških trgovskih parnikov, kakor si je prisvojila trgovske parnike drugih držav.

Rim, 30. okt. AA. Stefani: Zadnje dogodke v Grčiji italijanski tisk živahno komentira in o njih sklepa takole:

Ze poprej je bilo ugotovljeno, da je Grčija v zadnjih mesecih zbirala ogromne količine pogonskih sredstev, da bi jih tajno dobavila angleškemu vojnemu brodogradu. Poleg tega je bilo ugotovljeno, da so angleške ladje čisto plule pod grško zastavo in je s tem bilo kršeno mednarodno pravo. Prav tako je bilo tudi pojasnjeno, da so grške ribiške ladje, jadralnice in grška letala bila popolnoma v službi Anglije in da so zlasti obveščala Anglijo o gibanju italijanskih letal in ladij. Italijanski tisk poudarja dalje, da je bila italijanska vlada dolgo in neverjetno potrpežljiva, ker je vse tri mesece postopala samo na diplomatski način in zahtevala običajna pojasnila za to, da bi protestirala in da bi grško vlado usmerila k temu, da bi spoštovala nevtralnost. Toda kljub vsemu temu je grška vlada bila v stalnem stiku z angleško vlado in jo poslušala. Ko je angleški poslanik grški vladi izročil noto italijanske vlade, so Atene tudi ob tej priliki hotele pokazati neki odpor, pri tem pa so padle v angleško zanko. Zato je popolnoma naravno, da se je Grčija zaradi vsega tega zapletla v vojno, za katero bo nosila vso odgovornost tako pred lastno državo kakor tudi pred vsem svetovnim javnim mnenjem.

trg odprt ali ne. Prej ali slej bo prišlo do obnove svetovne trgovine, pri čemer pa bosta Nemčija in Italija tisti velesili, ki bosta za Evropo diktirali tako kupne, kakor prodajne pogoje.

Pripominjam, da se mnogo razpravlja o teh vprašanjih v fašistični zvezi industrijev. Vsi načrti so seveda zgrajeni na absolutnem prepričanju, da bo osiše zmagoval in da bo po vojni in morda že med vojno zavzelo absolutno gospodujočo položaj v Evropi in da bo njuna volja za vse ostale evropske države — zakon. Zaenkrat se seveda sili osiše trudita, da uredita medsebojno gospodarstvo in da ga po možnosti izravna. V ta namen se vrše zelo obširna posvetovanja. Nemški gospodarstveni strokovnjaki prihajajo v Italijo in študirajo italijansko gospodarstvo. Skupen cilj nemških in italijanskih finančnikov je, da spravijo v sklad obojno gospodarstvo tako, kakor so generali spravili v sklad vojskovanje obeh sil in politiki njuno politiko. Fašistično časopisje poudarja, da je v tem pogledu že prav v kratkem pričakovati presenetljivih uspehov.

Dr. H.

Tretja doba zračne vojne

Newyork, 29. oktobra. »United Press« porača: Vojaški strokovnjak za zračno vojno piše: Taktika zračne vojne, ki jo Nemci uporabljajo proti Angliji se je v zadnjem času popolnoma spremenila.

Nemški zračni napadi v velikem slogu so se pričeli v začetku avgusta in so očitno imeli namen, kakor so pisali tudi nemški listi, da pripravijo veliki napad na angleško otočje. Zračni napadi so se stopnjevali vsak dan. Njihova karakteristika je bila, da so napadali na široki fronti z zelo močnimi letalskimi skupinami. Napadi so bili namenjeni najprvo pristaniškim mestom ob Kanalu in so se polagoma širili vedno globlje v dežele. Končno so pričeli napadati tudi še važne tovarne, ki so v službi angleške vojne industrije. Ti ogromni napadi so bili vsi izvedeni z velikim številom težkih bombnikov, med katerimi je bilo tudi veliko strmoglavcev. Ker pa so pri teh napadih Nemci izgubili dosti letal, so svojo taktiko spremenili.

Pričela se je druga doba zračne vojne, pri kateri so Nemci uporabljali manjše število težkih bombnikov, toda v spremstvu zelo velikega števila lovcev. Tudi ta način so Nemci kmalu opustili, ker se angleška lovška letala po možnosti niso spuščala v boj z lovci, ampak so stremela za tem, da spravijo v prvi vrsti na tla težke bombnike. Nemški načrt pa je bil, da zapletejo v boj kolikor mogoče veliko angleških lovcev s svojimi lovci, med

tem pa naj bi nemški bombniki v miru lahko opravili svoje delo.

Zadnje čase pa so Nemci pričeli spet z novo taktiko, ki pomenja tretjo dobo v napadalni vojni proti Angliji. Uporaba težkih bombnikov, kakor tudi strmoglavcev je zmanjšana na najmanjše število. Pač pa zdaj Nemci za bombardiranje uporabljajo lovce, ki lete čez dan zelo visoko, tudi do 10.000 m, se razkrope nad vso Anglijo in mečejo bombe le lahkega kalibra, ker težkih ne morejo s seboj vzeti. Bombardiranje, posebno podnevi, se godi v negotovosti, ker letala ostanejo v velikih višinah in je tudi jesensko ozračje skoraj vedno tako megleno, da je težko poiskati čisto določene cilje. Iz vojaškega stališča ta bombardiranja niso tako nevarna, pač pa dosti trpi civilno prebivalstvo. Ponoči pa še vedno prihajajo tudi težki bombniki z veliko množino najtežjih bomb, ki bombardirajo mesta in vojaške naprave ter industrijo.

K tem bojem, ki se v zadnjem času razvijajo, pripominjajo Angličani, da nemški poletov nad Anglijo prav tako ne bo mogoče popolnoma ustaviti, kakor Nemci ne morejo preprečiti angleških poletov nad Nemčijo. Glavna skrb angleških oblasti mora zdaj biti, da preskrbe varna zaklonišča za civilno prebivalstvo, v katerih bi moglo delati in živeti tudi čez dan in da zavarujejo prometna in prevozna sredstva, gasilsko in zdravstveno službo itd.

Papeževa okrožnica za svetovni molitveni dan 24. novembra

Na praznik Kristusa Kralja, 27. oktobra, je sv. oče Pij XII. izdal posebno Motu proprio, okrožnico, s katero določa nedeljo, 24. novembra kot molitveni dan za stiske našega časa. Duhovniki pa naj ta dan darujejo tudi sv. mašo za papežev namen. Vse-bina okrožnice je sledeča:

Odkar je nova in strašna vojska pričela div-jati po Evropi, pravi papež Pij XII., je vsem znano, da on ni opustil ničesar, kar mu je nalagala odgo-vornost od Boga mu zaupane službe, in kar mu je narekovala tudi lastna očetovska ljubezen do vseh narodov. Njegovo prizadevanje ni šlo samo za tem, da bi se vpoistavil sporazum med narodi na bolj pri-merih in pravičnih temeljih, ampak tudi, da bi božja tolažba in pa človeška pomoč dosegla vsem ljudem, katerim so sedanje vojne grozile povzročile škodo in trpljenje. Toda, ker strašni boj ne le ne pomehuje, ampak postaja vedno silovitejši in je pa-pežev posredovalni mirovni glas kar nekoliko za-dušen po žvenketu orožja, se sv. oče obrača s skru-šenim, pa vendar zaupnim srcem na Očela vse mi-sli in na Boga vse tolažbe in prosí pri njem za človeški rod mirnejših časov. »Dobro pa vemo,« pravi sv. oče dalje, »da bodo naše prošnje bolj

učinkovite, če se jim pridružijo v popolnem soglasju tudi prošnje naših sinov. Toda, kakor smo v me-secu maju povabili vse vernike, posebno pa otroke k oltarju Device in Matere božje, da prosijo za božjo pomoč, tako sedaj odhajamo, naj se po vsem vnetju prihodnjega 24. novembra z našimi molitvami vred prirede javne molitve. Z zaupanjem pričakuje-mo, da bodo vsi otroci Cerkve rade volje sledili našim željam in se strnili v en sam neizmeren zbor molilcev. Njihove prošnje naj se dvigajo in naj dosežejo samo Nebo ter naj izprosijo dobroto in usmiljenje božje. Upamo pa in na to polagamo zelo veliko važnost, da bo molitveni dan spremljan tudi z deli pokore in duhovnega poboljšanja, ko naj si sleherni prizadeva, da bo svoje življenje uredil čim bolj po postavah Kristusovih. To zahtevajo sedanje stiske in tudi bodoče nevarnosti, ki jih mo-re prinesiti jutrišnji dan. Zahteva to tudi božja pra-vičnost in božje usmiljenje, kateremu moramo za-dostiti. Ker pa ni ničesar primernejšega, kar bi mo-glo ublažiti božje veličanstvo, kakor presveta Ev-haristija, v kateri se sam božji Zveličar povsod daruje kot čista žrtev za človeški rod, želimo, da se istega dne vsi služabniki oltarja v pobožni daritvi

sv. maše združijo z nami duhovno, ko bomo tudi mi darovali najsvetejšo daritev na grobu prvaka apostolov v vatikanski baziliki. Zato s tem Motu proprio po Svoji apostolski oblasti določamo, da 24. novembra vsi duhovniki, ki so dolžni darovati sv. mašo za njim izročeno ljudstvo, jo darujejo po našem namenu. Hočemo tudi, da tudi drugi du-hovniki bodisi, da pripadajo svetnemu ali redov-nemu kleru, vedo, da nam bodo napravili zelo lju-bo dejanje, ako se bodo na omenjeno nedeljo z da-ritvijo sv. maše združili z našim namenom. Naš namen pa je tale: Naj bi po neizmerni vrednosti sv. Evharistije, ki se bo na ta dan darovala Večnemu Očetu, vsak trenutek in na vseh krajih zemlje, bil izprošen večni mir za vse tiste, ki so umrli zaradi sedanje vojne; naj bi bili deležni božje tolažbe in milosti vsi pregnanci, begunci, oni, ki so razkrop-ljeni in ki so v ujetništvu in sploh vsi tisti, ki trpe in jokajo zaradi stiske, ki jo povzroča sedanja voj-ska; naj bi se slednjič potem, ko je vpostavljen pravičen red in ko se bodo duhovi zopet izmirili pod vplivom krščanske ljubezni, resničen mir zdru-žil in pobral vse narode človeške družine in jim vrnil mirno življenje in blagostanje.

ralo, poudarjajo, da se težja vojne enote ame-riške mornarice že nekaj časa nahajajo v bli-zini Portorike.

Kako se godi Francozom po navedbah angleškega ministra

London, 30. oktobra. t. Reuter. Angleški mini-ster za gospodarsko vojno je danes v svojem go-voru objavil nekaj podatkov o gospodarskem polo-žaju Francije. Minister je dejal, da so Nemci od-peljali iz zasedene Francije okroglo 800.000 ton žita, predvsem pšenice, okroglo 80% sladkornega pridelka je bilo uničenega zaradi vojne, več kakor 1 milijon prašičev je odšlo v Nemčijo samo v dveh tednih in septembru. Prav tako je odšlo na tisoče glav živine v Nemčijo. Ena sama trdka za vino je poslala 12 milijonov buteljčkov vina. Francozi do-bivajo sedaj 350 gramov kruha na dan (ena tretjina kilograma). V mirnem času je prišlo na vsakega Francoza mesečno 1,7 kg masti, surovega masla in olja. Danes dobiva samo še 0,6 kg masla na me-sec. Promet je v Franciji zastal, ker je bilo veliko število lokomotiv odpelanih v Nemčijo in vagoni stojijo okrog po kolodvorih.

Vodilni Judje izgubili francosko državljanstvo

Vichy, 30. oktobra. AA. Havas: Pravosodni mi-nister je predložil vladi spis, ki obsega imena 24 oseb, ki so v različnih okoliščinah zapustile na-rodno ozemlje in ki zato v skladu s prejšnjimi odločitvami francoske vlade izgube francosko državljanstvo. Z izgubo francoskega državljanstva izgube te osebe tudi odlikovanja reda legije časti. Med osebnostmi, ki so izgubile francosko držav-ljanstvo, so: Georges Bolach, bivši ravnatelj AGF; Rene Clair, finski strokovnjak; Jacques Epstein, upravnik lista »Ordre«; Vera Kojicki, imenovana tudi Vera Korene, članica Francoske komedije in filmska igralka; Peter Lazarev, bivši načelnik in-formativnega oddelka pri listu »Paris Soir«; Alek-sander Leger, bivši generalni tajnik v zunanjem ministrstvu; Claude Levy, župan v Orleansu; Andre Meyer, bančni ravnatelj; Henry Torres, odvetnik, ter bivši narodni poslanec Paul-Louis Weiller, industrialec. Vlada je na isti sedji odbila pritožbe rodbine Rothschild. Vlada je tudi sklenila izdati dva ukaza o odvzemu državljanstva Leonu Sternu in Davidu Weilu.

Helsinki, 30. oktobra. AA. DNB: V pristani-šču Petsama je nastal ogenj na finski ladji »Vidsa« (5.500 ton). Koliko je škode, še ni znano.

Laval spet v Parizu

Pogajanja med Francijo in Nemčijo se nadaljujejo

Vichy, 30. oktobra. t. Associated Press: Pod-predsednik vlade Pierre Laval se je spet vrnil v Pariz, kjer bo ostal nekaj dni. Na merodajnih me-stih pravijo, da bo nadaljeval razgovore z zastop-niki Nemčije glede sodelovanja, ki je bilo v načelu sprejeto na sestanku med Hitlerjem in Petainom. Na poučenih mestih izjavljajo, da ne more biti go-vora o odstopu francoskih oporišč na Sredozem-skem morju. Glede francoskega brodogradništva ni veliko, izjavljajo, da je neobhodno potrebno, ako velesili osišeča hočeta premagati premoč angle-skega brodogradništva na Sredozemskem morju. Čim bolj se bo pri velesilah osišeča kazala potreba po sode-lovanju francoskega brodogradništva, tem močnejši bo postajal tudi položaj francoske vlade v Vichiju.

zahtevi, da ji Francija odstopi Nico, Korziko, Tunis in Džibuti.

Gibanje generala Gaullea se širi

London, 30. oktobra. t. Reuter poroča, da je v London prispel general Legentilhomme, poveljnik francoskih čet v Džibutiju. Svoj pristop k generalu de Gaulleu je prijavilo tudi moštvo francoskega nosilca letal »Bearn«, ki leži pred Martiniqueom v ameriških Antilih.

Ameriške vojne ladje odplule proti francoskemu otoku Martinique

Washington, 30. okt. t. Associated Press: Med časnikarskim svetom je vzbudilo veli-kansko pozornost, da je danes odplulo iz vojne luke pet ameriških rusilcev v spremlstvu 15 bombnikov v neznan smer. Mornariški mi-nister Knox ni hotel dati nobenih pojasnil. Dejaj je, da je poveljnik brodogradništva dobil navodila v zapečateni kuverti. Po Washingtonu krozi jo-zdaj govorice, da je to ameriško brodogra-dništvo proti Martiniqueu, kjer so nasprotstva med pristajši Petainove in Gaulleove Francije dosegla vrhunec. Moštvo nosilke letal »Bearn« se je izjavilo za generala Gaullea. Ker bi pet ameriških rusilcev ne zadostovalo, da zasedejo Martinique, če bi se francosko brodogra-dništvo upi-

Angleško-nemška fronta

Napadi na Anglijo

Nemška poročila

Berlin, 30. oktobra. AA. DNB. V noči od torka na sredo so nemška letala nadaljevala z bombardiranjem posameznih mest v Angliji. Pri teh napadih je sodelovalo več sto letal.

Berlin, 30. oktobra. AA. DNB: Neko nemško bombno letalo je izvršilo v Atlantiku, severo-vzhodno od Irske uspešen napad na neko britan-sko pettisotonsko ladjo in jo tako hudo zadelo, da se je začela potapljati.

Delovanje nemške vojne ladje na Atlantskem morju

Berlin, 30. oktobra. AA. DNB. Neka vojna ladja, ki križarja na visokem morju, poroča, da je potopila tri sovražniške ladje, s skupno tonazno 18.400 ton. S tem je doslej potopljenih vsega sku-paj 45.000 ton sovražniškega brodogradništva. Neka pod-mornica je potopila neko sovražniškovo trgovin-sko ladjo za 10.500 ton. Eskadrilje bojnih letal so tudi večerj vrgle mnogo bomb na London in zadele cilj, zlasti v ladijskih dekih in v okolici Waterloojske železniške postaje. Opazili smo nove požare. Bom-bardirali smo tudi druge vojaške objekte na južnem Angleškem, med drugimi vojno luko Portsmouth in neko municijsko skladišče. Pred Ramsgatom smo zadeli dve ladji. Nato je nastal požar. Teh akcij so se udeležili tudi oddelki italijanskih letal. Zve-čer smo z napadi na letališča v vzhodni grofiji britanskega otočja razdejali hangarje in skladišča in zažgali mnogo letal. Čez dan so se večkrat vnele srdite letalske bitke. Ponoči so se napadi na Lon-don še postrili. V masševanje za angleške nočne napade na gosto obljubene pokrajine Nemčije smo vrgli na London spet več 100.000 kg bomb. Na obeh bregovih Temze so nastali novi požari v dekih in industrijskih napravah. Eskadrilje so bombardirale tudi liverpoolsko kristianstvo in industrijske predele Birminghama in Conventryja ter druge vojaške ob-

jekte v severni Angliji. Položili smo mine pred mnogimi britanskimi lukami. Britanska letala so pretekle noč letela nad Belgijo, Nizozemsko in Nem-čijo. Njihove bombe, kakor ponavadi niso priza-dejale nikakršne škode na vojaških objektih. Za-deta je neka kmetska hiša. Pri tem je našlo smrt 6 odraslih in 2 otroka. V drugih krajih je posko-dovanih nekaj hiš. Mrtvih in ranjenih je nekaj lju-di, med njimi tudi nekoliko Nizozemcev. Sovra-znik je večerj izgubil vsega skupaj 47 letal: 19 letal smo zbili v zraku, 27 jih je pa sestrelilo protiletal-sko topništvo, ali pa smo jih uničili na tleh. Pogre-samo 17 nemških letal.

Nemci k angleškim navedbam o izgubah na morju

Berlin, 30. oktobra. AA. DNB. Glede na po-ročilo britanske admiralitete, da znašajo angleške izgube pretekli teden samo 44 ladij s 198.000 ton, poudarjajo na nemški strani dejstvo, da so dejanske izgube angleške trgovinske mornarice znašale samo 19 in 20. oktobra 327.000 ton. Od teh so samo nemške podmornice po poročilih vrhovnega povelj-stva potopile 43 ladij z 260.000 ton iz posameznih konvojov. V nemških krogih mislijo, da je zelo zna-čilna angleška ugotovitev, da je bila to najtežja tedenska izguba od začetka vojne do danes, iz-vzemši teden, ki se je končal 23. junija, ko so an-gleške izgube znašale 210.000 ton. Prav tako zari-miva je tudi angleška izjava, da dokazujejo britan-ske izgube v omenjenem tednu veliko zbiranje pod-mornic na nekem posebnem mestu v Atlantiku.

Angleška poročila

London, 30. okt. AA. Reuter: Snočnji letalski napadi na Anglijo so sestajali v glavnem iz pole-tov posamičnih letal, vendar so ti poleti obsegali velik prostor. Napad na londonsko pokrajino ni bil srdit. Nad Liverpoolom so sovražniškova letala le-tala nekaj časa. Napad na srednjo Anglijo je bil slabši kakor prejšnje noči. V Vzhodni Angliji je neko nemško letalo metalo zelo učinkovito bom-be in vrгло tudi okoli 100 zažgalnih bomb.

London, 26. oktobra t. Reuter. Letalsko mi-nistrstvo poroča, da je bilo večerj sestreljenih 30 sovražnih letal po dnevu in dve letali v noči od torka na sredo. Angleške izgube znašajo 7 letal, toda 5 pilotov je rešenih.

London, 30. oktobra t. Reuter. Letalsko mi-nistrstvo poroča, da so danes po dnevu prišli ita-lijanski bombniki nad angleško obalo. Spoznati jih je bilo lahko, ker so bili nenavadne oblike. Spremljali jih je veliko število lovskih letal. An-gleški lovi so se dvignili, da jih preženejo. Do bojev ni prišlo.

Nad Nemčijo

Nemška poročila

Berlin, 30. oktobra. AA. DNB. V poslednjih dneh so angleška letala-torpedovke večkrat napa-dala nemške parnike na Severnem morju. Vsi na-padi so ostali brez uspeha. Torpedi s teh letal so eksplozirali na obrežju. Nasproti temu pa je treba poudariti, da je angleška admiraliteta objavila, da je poškodovana križarka »Liverpool« na Sredozem-skem morju in da je bila poškodovana med napa-dom nekega italijanskega letala-torpedovke.

Berlin, 30. oktobra. AA. DNB. Agencija Reuter je objavila, da so angleška letala v noči med 27. in 28. oktobrom uspešno bombardirala škodove to-varne v češko-moravskem protektoratu. S tem v-zvezi se uradno izjavlja, da v omenjeni noči ni pa-dla nobena bomba na ozemlje češko-moravekega protektorata.

Angleška poročila

London, 30. oktobra. Reuter Letalsko mi-nistrstvo poroča: Glavni cilji naših bombnih napadov na Nemčijo so bila pristanišča, ladodelnice, skladišča goriva, živeža in municije. Naši bombniki so med

drugim obiskali Hamburg, Bremen, Bremerhafen, kjer so povsodi nastali požari in eksplozije. Angleški bombniki so morali na potu v Nemčijo skozi silne snežne viharje, toda s pomočjo svetilnih raket, ki so jih metali so svoje cilje točno zadeli. Bombar-dirane so ble petrolejske tovarne, tovarne za le-tala in številna letališča. Samo 2 letali se nista vrnila.

London, 30. oktobra. AA. Reuter. Letalsko mi-nistrstvo objavlja, da so angleška letala vkljub sla-bemu vremenu v noči od torka na sredo leteli nad nekaterimi pokrajinami Nemčije. Letala so letela tudi nad pokrajino Berlina.

London, 30. oktobra. AA. Reuter: V noči s torka na sredo smo izvedli letalske operacije nad Nemčijo. Napadli smo Berlin, Hamburg, Sterkrade, Magdeburg, Bremen, Wilhelmshafen, den Helder, Minden, Fliesingen in Ostende. Drugi britanski aparati so pa napadli prometne zveze, železniške proge, letališča, reflektorje in postojanke protile-talskega topništva v Nemčiji in na zasedenem ozemlju. Pogrešamo dve britanski letali.

V Afriki

Kairo, 30. oktobra. t. Reuter. Vrhovno an-gleško poveljstvo poroča: Na vseh frontah vlada mir. Južno od Sidi Baranija se je angleška izvidniška četa približala italijanski izvidniški koloni na 300 avtomobilih. Proti jutru so angleški bombniki na-padli italijansko skupino. Napad je bil nepreviden in je bil večji del nasprotnikove skupine zajet.

Odhodi iz Gibraltarja

Algiciras, 30. oktobra. b. V Gibraltir je pri-plula potniška ladja 20.000 ton, ki bo odpeljala iz Gibraltarja žene in otroke. V Gibraltir je pri-plulo tudi nekaj tovornih ladij, iz katerih bo sestav-ljen konvoj, ki bo zapustil Gibraltir. Večerj so pri-pluli v Gibraltir tudi trije angleški rusilci tako, da se je njihovo število povečalo na 11. Poleg tega se v Gibraltirju nahajata še dve težji angleški kri-žarici.

Koliko so Finci odstopili Sovjetom

Helsinki, 30. oktobra. AA. DNB: Uradno poro-čajo, da meri ozemlje, ki ga je Finska odstopila Sovjetski Rusiji 35.084,68 kvadratnih kilometrov. Finsko ozemlje v novih mejah, skupnc s Hangöjem, ki ga je Finska dala Sovjetom v zakup pa meri 347.716,53 kv. kilometrov.

Nemčija—Sovjeti

Moskva, 30. okt. AA. DNB: Danes je prispela v Moskvo nemška gospodarska delegacija s po-slanikom Schnurrejem na čelu. Na postaji so de-legacijo sprejeli nemški poslanik grof von Schu-lenburg s člani nemškega poslanstva, v imenu Sovjetske Rusije pa šef oddelka komisarijata za zunanje zadeve Aleksandrov, šef protokola ko-misarijata za zun. trgovino Vahivkov in šef od-delka komisarijata za zun. zadeve Tečilin.

Greta Garbo

Los Angeles, 30. okt. AA. Reuter: Znana filmska igralka Greta Garbo, Švedinja po narod-nosti, je zaprosila za ameriško državljanstvo. Ko je vložila svojo prošnjo, je izpovedala, da je sta-ra 35 let in da ni poročena.

Drobne novice

Bukarešta, 30. oktobra. m. Europa Press. Do-sedanji romunski poslanik v Belgadu Viktor Ka-dere je odpoklican z veljavnostjo od 25. novembra 1940 z dosedanjega mesta na delo v zunanje mi-nistrstvo v Bukarešto.

Bukarešta, 30. oktobra m. Transcontinental Press. Izdatki za civilno listo kralja Mihaela za časa njegove vladavine so določeni v znesku 40 milijonov lejev letno. Kraljica pa ima določeno letno dotacijo 7 milijonov lejev.

Tokio, 30. oktobra. AA. Reuter: Po poročilu agencije Domei je japonski delegat v Indokini, Matsumia izjavil, da napredujejo pogajanja med Japonsko in Indokino zadovoljivo.

Položaj na Poljskem

Himmler o preseljevanju narodov po obnovitvenih načrtih

Curih, 30. oktobra. t. Švicarski listi objav-ljajo govor, ki ga je imel v Madridu vrhovni šef vse nemške policije Himmler. Razlagal je nemško politiko na vzhodnem prostoru, to je na ozemlju bivše Poljske, ki je bila, ka-kor znano razdeljena v tri dele: prvi del je bil popolnoma priključen Nemčiji, drugi ali srednji del je dobil ime generalne gubernije in je tudi priključena Nemčiji, tretji del na je zasedla Sovjetska Rusija. Himmler je med drugim dejal:

»S tem, da smo dobili vojno na Poljskem, nismo imeli namena pridobiti ljudi tujih na-rodnosti, marveč da pridobimo poljedelsko zemljišče. Nemčija je morala s svojo vojaško zmago na vzhodu prevzeti sicer tudi 8 mi-lijonov ljudi tujih narodnosti, toda storjeni so že vsi ukrepi, da bodo potegnjene jasne meje med posameznimi narodnostmi. Vse tujerod-no ljudstvo, predvsem pa Judje iz Nemčije, bodo poslani v generalno gubernijo Poljsko. To pomeni, da bomo tjakaj preselili 500.000 do 600.000 ljudi. Judje bodo prišli v posebno odrejeno deželo, ki naj ostane judovski ghetto. Doslej smo naselili na bivšem Poljskem in si-ker v Warthegau (nekdanje Poznanjsko in Pomorsko) okroglo 250.000 nemških priseljen-cev iz Besarabije, Bukovine in Dobruđe. Na-selili smo jih v istih razmerah, kakor so do sedaj živeli. V mnogih primerih pa dobijo se-daj še mnogo boljše življenjske pogoje na ozemlju osvojenih vzhodnih pokrajin, kot so

jih imeli prej. Zemlja, kjer so naseljeni, jim bo podarjena. Preseljevanje opravljamo na podlagi znanstvenih preiskav in bodo dose-ženi uprav revolucionarni uspehi. Kajti mi ne preseljujemo samo celih ljudskih skupin, marveč spreminjamo tudi obraz pokrajin. Ve-liki predeli nerodovitnih in od viharjev zbi-čanih step bodo pogozdovani. Zasegli smo vse opekarne in delamo zdaj opeko na zalogo. Do sedaj smo napravili že 750 milijonov kosov opeke. Prihodnje poltje bomo dosegli pol-druge milijardo kosov. S to opeko bomo takoj po končani vojni začeli graditi nove kmetske naselbine, vasi in mesta. Poljsko prebivalstvo se je moralo seveda umakniti iz Warthegau (bivšega Poznanjskega in Pomorskega) in je bilo naseljeno v generalni guberniji. Na raz-polago imamo organizacijo naselitve na ogrom-nem prostoru 200.000 kvadr. km. Načrti so že vsi izgotovljeni. Do spomladi prihodnjega leta bomo začeli načrt izvajati. Nemčija bo v krat-kem postala ne samo najmočnejša, marveč tudi najbolj zdrava država na svetu. Tudi kar se tiče izven evropskih kolonij, so načrti že vsi pripravljeni. Kolonije, ki jih bo Nem-čija spet dobila, bodo služile za dobavo suro-vin. Toda Nemci se tamkaj ne bodo naselili z namenom, da tamkaj ostanejo in da izpodri-vajo domačinsko prebivalstvo. Tudi v koloni-alni politiki bomo uvedli popolnoma nove me-tode.

Gospodarstvo

Dan varčevanja Priporočila Zveze hranilnic kr. Jugoslavije

Dan 31. oktobra, ki je po mednarodnem sporazumu hranilnic določen za praznik varčevanja, se slavi tudi letos.

Ob tej priliki opozarja Zveza hranilnic kraljevine Jugoslavije na tole:

Tudi v sedanjih težkih časih se je pokazalo, da brez dobro organiziranega in naprednega narodnega varčevanja nima obstoja neodvisno narodno gospodarstvo niti ni ugodnega kredita niti dovolj utemeljenih javnih financ.

Oni, ki so varčevali, tudi danes laže živijo ter zmagujejo v življenju, strdajo pa oni, ki niso dovolj delali in varčevali ter sedaj nimajo sredstev, ki bi jim olajšala življenje in delo.

Kakor je preje opozarjala na potrebo varčevanja in vseh ukrepov za njeno varnost in napredek, tako opozarja tudi sedaj Zveza hranilnic kraljevine Jugoslavije tega dne v sodelovanju z občinskimi in mestnimi hranilnicami na še večjo potrebo nadaljnjega njenega izvajanja in varovanja ter priporočila državljanom Jugoslavije:

Varčujte tudi naprej, kolikor morete! V vaše in splošno dobro, za neodvisnost in napredek naše države; v tem Vas bodo vsestranski podprli vaše občinske in mestne hranilnice, ki kot samostojni pupolno varni denarni zavodi dajejo vašim prihrankom popolno varnost.

Če se niste pričeli varčevati, začnite tega dne in pokažite s tem, koliko se zavedate važnosti in potrebnosti varčevanja!

Zveza jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani je poslala te dni na vse šole v Sloveniji kratko predavanje, v katerem opozarja na praznik varčevanja, ki je vsako leto dne 31. oktobra. Iz predavanja posnemamo naslednje misli:

Prenos trgovskih in industrijskih podjetij na Hrvaškem

V petek, dne 25. oktobra smo napisali, da se na Hrvaškem množe v zadnjem času izredni občni zbori delniških družb, na katerih dnevnem redu je volitev novih uprav in nadzorstvo. To je zavzelo tako velik razmah, da je morala večer, dne 29. oktobra, iziti posebna naredba hrvaškega bana, s katero se do nadaljnjega prepoveduje delniškim družbam sklicevanje in vršitev konstituirajočih, rednih in izrednih glavnih skupščin delničarjev. Naredba določa, da se smejo glavne skupščine izjemno sklicevati in vršiti samo z odobritvijo banske oblasti. Poleg tega morajo vse delniške družbe v osmih dneh registrirati število izdanih delnic in navesti število oseb, pri katerih in v kakšnem številu se nahajajo delnice. Delnice, ki se glase na donosca in za katere uprava ve, v čigavih rokah so, morajo družbe sporočiti, na čigavo ime so bile zabeležene na zadnjem običnem zboru. Če na takem običnem zboru ni bila zastopana cela delniška glavnica, se mora navesti, pri kom se morejo nahajati ostale delnice. Tudi prodaja delnic je dovoljena samo s posebnim dovoljenjem banske oblasti.

Nadalje je banovina Hrvatska izdala tudi predpis, da se ne morejo odsvajevati brez predhodnega dovoljenja banske oblasti trgovska podjetja, katerih vrednost presega 100.000 din, in industrijska ter obrtna podjetja, katerih vrednost presega pol milijona dinarjev, ali v celoti ali delno. Podjetja, ki žele osvojiti imovino, morajo navesti v svoji prošnji 1. ime, vrsto in sedež podjetja, 2. ime, narodnost, veroizpoved, poklic, prebivališče lastnika, odn. lastnika obrata, kakor tudi roditelja dotičnega, ki želi odsvajati podjetje. Iste podatke je treba dati

Varčevati pomeni polagati na stran oni del denarja, ki ga trenutno ne potrebujemo ter ga zaupati domačemu denarnemu zavodu. Nikdar ne vemo, kaj nas vse doleti v teku našega življenja. Vsi si želimo, da bi bilo naše življenje brezskrbno. Zato se moramo odločiti v boljših časih, ko lahko izhajamo z onim, kar imamo, da si nekaj prihranimo za slabše čase, ko bomo morda potrebovali kakšno prihranilo, s katerimi se prebijemo skozi one težke dneve, ki nas morda čakajo. Namesto, da bi ves svoj denar, ki preostane po plačilu stroškov za preživljanje, izdali za dvomljive užitke, bomo mislili na svoje bodočnost in tudi bodočnost svojih otrok in otci odvisni denar v svoj denarni zavod in ga nakupili na hranilno knjižico.

Ako danes denarni zavodi nimajo dovolj novih vlog, ne morejo dajati posojil in zato ni mogoče zidati novih hiš. Tako jemlje neplodni denar, ki leži doma drugod, lastniku pa tudi ne prinaša nobenih koristi, namesto da bi mu prinašal lepe obresti. Samo v zadnjih 9 letih so vlagatelji pri nas izgubili najmanj 1500 milijonov dinarjev na obrestih. Koliko pomenijo posojila denarnih zavodov samo za Slovenijo, pove številka 20.000 posojil, katere so dale samo samoupravne hranilnice. Iz teh posojil se je postavilo ali poravnalo nekaj manj kot 20.000 hiš, razen tega pa nad 400 šol. Le če gre denarnim zavodom dobro, je mogoče napredek vsega gospodarstva. Pomagali si bomo lahko sami, ako bomo varčevali in denarnim zavodom zaupali vsak znesek, ki ga trenutno ne potrebujemo. Tudi v današnjih časih je potrebno varčevanje in sicer bolj kot kdaj koli prej. Kdor varčuje, si ustvarja trdno bodočnost, obenem pa podpira napredek svojega kraja in vse naše države.

za kupce, nadalje je treba navesti vrednost imovine in razloge odsvajitve. Pri postopku, ki se uvede ob tej priliki, mora banska oblast zahtevati potrebna pojasnila, odn. se ji mora dovoliti vpogled v poslovne knjige. Sele nato izda banska oblast odlok, s katerim dovoljuje ali odkloni zaproseno odsvajitve.

K tem odredbam pripominja belgajsko »Vremez«, da so bile izdane zaradi tega, da se prepreči fingirani prenos imovine iz židovskih v arijske roke.

V čigavih rokah so vojvodinske banke

Belgajsko »Vremez« prinaša zanimive podatke o kapitalu in vlogah pri vojvodinskih bankah po stanju dne 31. decembra 1938:

Od skupno 106 delniških zavodov je bilo 22 srbohrvaških, 41 nemških, 26 madžarskih, 5 romunskih, 3 slovaških in ruskih, židovskih pa 9. Po višini lastniške delniške glavnice in vlog je bila slika naslednja (v milij. din, nato sledi odstotki skupnega premoženja in končno odstotki dotičnega naroda po številu prebivalstva):

	kapital	v %	odst. preb.
Židje	300.1	47.1	1.9
Nemci	229.1	30.0	21.9
Srbi in Hrvati	89.5	11.7	41.4
Madžari	61.1	8.4	21.4
Romuni	10.8	1.4	4.3
Slovaki in Rusini	10.5	1.4	4.3

Ze smo s tem, da bi se uprava takšnega zavarovalnega fonda izročila že obstoječi državni upravi, upa dr. Ley prihraniti dve milijardi mark na leto.

V zvezi s tem bodo ukinjene pokojninske blaginje državnih uslužbencev in pokojninskih zavarovanj nameščencev. Z denarjem teh skladov in z davkom, ki bo nadomeščal premije, pa tudi s prihranki države se bo ustanovil nov sklad za splošno socialno zavarovanje. Načelo davka-premije obstoja v tem, da plača oni, ki more, več kot oni, ki zmora manj. Če se ukine dohodnina in na mesto nje uvede davek-premija, potem se davčno breme v Nemčiji ne bo povečevalo, toda davkoplačevalce bo imel pokojnino, ki se bo gibala med 80—250 mark mesečno. Starostna meja bo različna z ozirom na poklice. Za visokomorske ribiče in rudarje je starostna meja določena na 55 let, za večino drugih poklicev pa na 60 let. Matere 4 in več otrok bodo tudi vključene v to zavarovanje, imele bodo posebno rento, kar velja tudi za vojne invalide.

Novi sklad bo razpolagal torej z ogromnimi sredstvi, kar se bo poznalo tudi na kapitalnem trgu v tem, da se bo znižala obrestna mera. Dr. Ley računa, da bo obrestna mera znašala samo 2 odstotka.

Z novo ureditvijo bodo odpadle tudi bolniške blaginje. Novo zavarovanje bo obsegalo tudi bolezensko zavarovanje. Renta seveda ne bo računana samo po vplačanih premijah oz. davku, temveč tudi po nevarnostnem razredu, po poklenih težavah v delu itd.

Znižanje uvoznik carin na cink. Z odlokom ministrskega sveta je bila zvišana uvozna carina na surov cink v komadih, tablah in v prahu, cinkovi odpadki in stari zlomljeni predmeti na 24. (maksimalno) in 16. (minimalno) zlatih din. Dosele je znašala uvozna carina 12, oz. 10 zlatih din. Kot znano imamo zaenkrat v državi samo eno toplotno cinko in sicer v Celju, dočim drugo toplotnico v Srbiji šele grade.

Uvedba izvoznih carin za zdravilne rastline. Z odlokom ministrskega sveta so bile uvedene izvozne carine v znesku 1 zlati dinar za 100 kg izvoz rastlin, rastlinskih proizvodov in rastlinski deli za industrijo, obrt in zdravstvo, razen buhača, kadulje in rožmarina.

Uvoz žita in drugega. Ministrski svet je določil naslednje besedilo za drugo pripombo k št. 33 uvozne tarife: Žito, riž v zrnu, krompir, povrtnine v zrnu, oljnatih semenje in seme cvetlic, ko se uvažajo zaradi kultiviranja boljših vrst, so prosti carine pod pogoji, ki jih predpiše finančni minister v sporazumu s kmetijskim ministrom, toda tako, da to velja za krompir samo v času od 1. novembra do 31. marca. Nadalje je ukinjena pripomba k tar št. 197, ki je določala, da je finančni minister pooblaščen,

da sme na predlog ministra za trgovino in industrijo in ministra za kmetištvo odobravati na neki določen čas carine prosti uvoz prečiščenega žvepla in žveplovega čevla, kar opravišlja z objavo svoje odločbe v »Služb. novinah«.

Plačilni promet z Dansko. Devizno ravnanje je objavilo okoliščino št. 108 z dopolnilnimi navodili glede plačilnega prometa z Dansko. Iz te okoliščine posnemamo, da se imajo za stari uvoz in izvoz razumeti vse zaključeni nakupi in prodaje pred 11. oktobrom 1940, pri čemer je merodajen dan zaključka nakupa, odn. prodaje po zaključnici. V kolikor ne obstoja zaključnica, se vzame v poštev datum izdaje fakture po prodajalca blaga. Na ta način izvršeni uvoz se ima smatrati za stari uvoz, ki se ima plačati v smislu določenega načina plačilnega prometa. Isto velja tudi za stari izvoz.

Prošnje za stari tečaj marke. Iz Belgrada poročajo, da je bilo deviznemu ravnanstvu Narodne banke dosejani poslanih okoli 10.000 prošnji za ugodnejši tečaj marke. Nadalje poročajo, da se vse prošnje hitro in vsestransko proučujejo in bo dobil vsak prošilec obvestilo, ali bo ugodno njegovi prošnji ali ne. Sele ko dobi uradno dovoljenje, bo lahko uvoznik kupoval marke po ugodnejšem tečaju za svoje blagovne dolgeve v Nemčiji.

Nov način mletja. Na merodajnih mestih se po poročilih iz Belgrada proučuje vprašanje izpremembe sedanjega načina mletja. Predloženo je, da se uvede enotno mletje in sicer 80%. S tem bi se znatno izboljšala kakovost krušne moke in bi odpadle številne zlorabe. Le nekaj mlinov pod posebnim nadzorstvom oblasti bi dobilo pravico mleti belo moko. Informatorji pripominjajo k tem, da bo ta novi način mletja podražil ceno kruha, toda izboljšala bo kakovost ljudskega kruha.

Hydrocentrala na potoku Lobnici, pritoku Drave. V jeseni lanskega leta je nameravala tvrdka J. Hutter in drug, prva domača tvornica kletov in silkov in tvornica hlačevine v Mariboru zgraditi na potoku Lobnici, pritoku Drave, večjo hidrocentralo. Toda letos januarja je tvrdka umaknila svojo prošnjo za zgraditve omenjene vodne centrale.

Iz trgovskega registra. Pri podružnici Prve hrvaške štedionice v Celju je vpisan kot prvi namestnik ravnanstva podravnatelj Cepl Alojz, kot drugi namestnik pa Schönberger Bruno, uradnik te podružnice. — Pri Opekarni Mengeš, Milan Jenčič in drug je bil izbrisan javni družbenik iz Kastelje Gabrijele, vpisana pa Jenčič Milan in Jenčič Marija mlajša.

Likvidacija: Zveza lesnih domačih obrti, zadržana z omejenim jamstvom v Ribnici.

Nov kamnolom. Erjavšek Mihael, posestnik v Zupanjnih njivah št. 9, občina Kamniška Bistrica, namerava odpreti kamnolom na svoji parceli v Zupanjnih njivah, občina Kamniška Bistrica. Komisijiski ogled bo na kraju samem 11. novembra ob 14.30.

Angleški nakupi v Argentini. Med Argentino in Anglijo je prišlo do sporazuma o angleških nakupih v Argentini. Gre za nakup blaga v vrednosti 40 milijonov funtov sterlingov. Prvo polovico, torej 20 milijonov funtov sterlingov bo Anglija plačala v gotovini, drugo polovico z obveznicami argentinske države, ki se nahajajo v angleški posesti. Na ta način se bo občutno zmanjšal argentinski dolg Angliji.

Drugi tir na italijanski Simplon-progi. Na italijanski Simplon-progi od Milana do Domodossola je bil te dni odprt promet drugi tir. Zeleniške postaje na tej progi so tudi modernizirane in razširjene. Novi drugi tir bo omogočil znatno izboljšanje prometnih zvez na tej progi.

Racioniranje v Bolgariji. Nedavno je bolgarska vlada uvedla racioniranje mlečnih proizvodov. Nadalje je določila največje količine zalog, ki jih morejo imeti posamezne družine z ozirom na število družinskih članov. To velja za moko, maslo, elanico, sir, maslo, fižol, riž, sladkor in kavo.

Borze

Dne 30. oktobra 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 7.919.815 din, na belgajski 6.720 mark po starem tečaju, 620.000 mark po novem tečaju, 228 tisoč drahem, 291.710 švicarskih frankov in 2.375 dolarjev. V efektivih je bilo prometa na belgajski borzi 680.000 din.

Ljubljana — uradni tečaji:

London 1 funt	175.15—178.35
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov	1028.64—1038.64

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt	216.61—219.81
Newyork 100 dolarjev	5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov	1271.10—1281.10

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 1 marka	17.72—17.92
--------------------------	-------------

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem	43.65—44.35
----------------------------	-------------

500 nemških in češkoslovaških Zidov je 5 mesecev blodilo po moru

Po poročilih italijanskih listov je končana petmesečna blodnja 500 nemških in češkoslovaških Zidov, ki jim je neka družba obljubila, da jih bo prepeljala v Paragvaj. Ko je izveleka iz njih mnogo denarja, jih je pustila na cedilu. Med njimi je bilo 124 žena in otrok. Kot začarani so se potem brez sredstev vozili po morju od pristanišča do pristanišča, iz države v državo, pa jih nikjer niso sprejeli. Te dni je njihova ladja naselila na nekem italijanskem otoku v Egejskem morju. Ladja je bila majhna Plula je pod bolgarsko zastavo in pod imenom »Penčev«. Nesrečni potniki so se hoteli zateči v turško pristanišče Mersino, pa je njihova ladja, kot že rečeno, iz neznanih vzrokov naselila v italijanskih teritorialnih vodah Italijanske oblasti so jih začasno naselile na nekem otoku in jim dale najnujnejšo pomoč. Tam bodo ostali tako dolgo, dokler ne bodo dobili stalnega bivališča.

Sovjeti v Litvi

Sovjetsko-litavska vlada je temeljito preosnovala staro litavsko sodstvo. Za vse kazenske zadeve, ki še niso rešene pred sodišči, velja odslej sovjetsko kazensko pravo. V bližnji bodočnosti bo stopilo v veljavo tudi državljansko pravo Sovjetske Rusije. Najvišje sodišče in apelacijsko sodišče so ukinjena. Notarji so postali državni uradniki. Ječe, ki so bile doslej pod upravo pravosodnega ministrstva, so pod sovjetsko oblastjo prišle pod upravo komisarijata za notranje zadeve.

Posebno pazite, kaj bolnik pije!
Pijte ni le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogo boljše mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilo.

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim več časa našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilo.

ono z rdečimi srci!

Prospekte in vsa potrebna navodila pošljite zastonj in z veseljem: Uprava zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

Curih. Pariz 9.93, London 17.10, Newyork 431, Bruselj —, Milan 21.725, Madrid 40, Berlin 172.50, Stockholm 102.70, Buenos-Aires 100.50.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 442—445

v Zagrebu 442 denar

v Belgradu 444.75—445.50

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. posojilo 98—100, agrariji 52—54, vojna škoda promptna 442—445, begluške obveznice 75—77, dalm. agrariji 70—71, 8% Blerovo posojilo 98—100, 7% Blerovo posojilo 95—97, 7% posojilo Drž. hip. banke 100—101, 7% stab. posojilo 93—95. — Delnice: Narodna banka 6.200—6.500, Trboveljska 335—340, Kranjska industrijska družba 136 denar.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 99 denar, agrariji 51.50 denar, vojna škoda promptna 442 denar, begluške obveznice 77 blago, dalm. agrariji 71.50 blago, 6% šumske obveznice 70.50 blago, 4% severni agrariji 52—52.75, 8% Blerovo posojilo 99 denar, 7% Blerovo posojilo 94—95, 7% posojilo Drž. hip. banke 102 denar, 7% stab. posojilo 96—98. — Delnice: Narodna banka 6.500 blago, Priv. agrarna banka 195 blago, Trboveljska 345—353, Sladk. tov. Bečkerek 650 denar, Oceanija 700 denar, Jad. plovlja 400 denar.

Belgrad. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 99.25—100, agrariji 57.75 denar, vojna škoda promptna 444.75—445.50 (445), dalm. agrariji 69 denar, 4% severni agrariji 52.50—52.75 (58). — Delnice: Narodna banka (6.500), Priv. agrarna banka 195.50 denar.

Zitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Zivinski selmi

Zivinski sejem v Mariboru dne 29. oktobra t. l. Pripeljano 2 konja 30 bikov, 56 volov, 291 krav, in 4 teleta. Skupaj 383 komadov. Cene so bile naslednje: debeli voli 8—9, poldebili voli 6.75—8, plemenski voli 7.50—9.50, bikji za klanje 7.50—8, glavne krave debele 6.50—7.50, plemenske krave 7—8, krave za klobasarje 5—6, molzne 6.50—8, breje 6 do 7.50, teleta 9—11. Cene mesu: volovski I. vrste 16—18, II. vrste 13—15, meso bikov, krav, telic 13—18, teletje I. vrste 16—18, II. vrste 14—16, svinjsko meso 21—22.

Cene živine in kmetijskim pridelkom

Cene živine in kmetijskim pridelkov v črnomalskem okraju dne 28. oktobra t. l. Voli I. vrste din 8 do 8.50, voli II. vrste din 7—7.50, voli III. vrste din 6—6.50, telice I. vrste din 7.50 do 7.75, telice II. vrste din 6.50 do 7.25, krave I. vrste din 7.25 do 7.75, krave II. vrste din 6 do 6.50, krave III. vrste din 5, teleta I. vrste din 11 do 12, teleta II. vrste din 9 do 10, prašiči špeharji din 10 do 10.50, prašiči pršutarji din 12 do 13 za 1 kg žive teže. — Goveje meso din 14 do 16, svinjska mast din 18 do 22, slanina 23 do 24, svinjska mast din 26, goveje surove kože din 23, telečje surove kože din 24 do 27 za 1 kg. — Pšenica din 3.50 do 3.75, ječmen din 3.50 do 3.60, riž din 3.50 do 3.60, oves din 3.70, koruza din 3 do 3.25, fižol din 6 do 7.50, krompir din 1.50, seno din 0.90 do 1, slama din 0.50 do 0.60, pšenična moka din 5 do 9, koruzna moka din 4, ajdova moka din 6 do 7 za 1 kg. — Trda drva din 100 za 1 m³, jaja din 1 do 1.50 za 1 komad, mleko din 2 do 2.50 za liter, surovo maslo din 40 do 42 za 1 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih din 7 za liter, finejše sortirano vino pri vinogradnikih din 10 za liter.

Cene kmetijskim pridelkom

Cene kmetijskim pridelkom v Trbovljah dne 24. oktobra t. l. Bela pšenična moka 9 din, krušna 5 din, govedina 16 din, teletina 16 do 22 din, svinjina 16 do 22 din, ovčje meso 14 din, svinjska mast 28 din, sveža slanina 24 do 25 din, prekajena slanina 30 do 34 din in krompir 1.75 din za 1 kg. Sladko mleko 2.50 din za liter in jaja 18 do 20 din za 10 komadov.

Sovjetske oblasti so izdale naredbo, ki je takoj stopila v veljavo in je ukinila vse državne praznike nezaavisne Litve. Prepovedani so tudi vsi verski prazniki. V Sovjetski Rusiji veljavni prosti dnevi (ne prazniki) so raztegnjeni tudi na litavsko sovjetsko republiko. Dosedanja litavska narodna zastava in narodna litavska himna sta prepovedani. Na njuno mesto sta stopili rdeča sovjetska zastava in komunistična internacionala.

Uradno glasilo sovjetsko-litavske vlade »Tarbybu Lietuvac« (Sovjetska Litva) ugotavlja, da primanjkuje v Kovnem vsaj 10.000 stanovani. Podobna stanovanska stiska vlada tudi v drugih litavskih mestih. List predlaga, naj bi spremeni celotno restavracije in trgovske lokale v stanovanske hiše. Nenadna stanovanska stiska je nastopila vsled tega, ker se cele mestne četrti zaslede trume rdečega vojaštva in uradnikov tajne policije GPU.

Ena breskev za 100.000 dinarjev

Zakonca Moore iz Sessera v državi Illinois sta hotela na vsak način gojiti breskve na svojem vrtu okoli vile. Podnebje v Sesseru za gojenje breskev ni ugodno, oziroma breskve tam sploh ne uspevajo. Ker pa sta omenjena zakonca na vsak način hotela gojiti breskve, sta dala postaviti velikanske steklene prostore in posebe naprave za gretje teh prostorov. Nista štedila ne z denarjem, in ne s trdom. Kljub vsemu pa je bil letni pridelek zelo skod. Ena sama breskev je dozorela na njunem vrtu. Ko sta preračunala, koliko je ta breskev prav za prav veljala, sta dognala, da sta izdala za njo 100.000 dinarjev.

Čebelarstvo na kobanskem umira

Izredno leto deževja je prikrajšalo naše čebelarje pri delu, da niso mogli nabrati potrebnega medu za prezimljenje. Čebelar za svoj trud in ljubezen ni prejel nobene medene nagrade. Ali svoje čebelice vendar ljubi. Ne more se ločiti od njih, saj so živčice dobrotnice naših sadnih sploh koristnih cvetočih rastlin. Na pomlad in poletje vršijo važno delo oplojevanja cvetja. Sedaj nam grozi, da bodo naše čebelice končale — lakota jih bo pobrala. Družina rabi za prezimljanje 10 do 12 kg medu. V plodišču ga je največ do tri kilograma. Mnoge družine so v obče že brez hrane. Da rešimo, kar se da, kupujemo male množine dragega sladkorja, katerega pa tudi ni dobiti in čakamo, kdaj bomo dobili od oblasti pitelni sladkor. Mnogi, ki ne zmorejo sredstev kupovati sladkor v trgovini, so se odločili in žveplajo čebelarje družine. Poslednji čas je, da pitamo čebelarje. Je sicer že mizro, vendar upamo, da bo še nekaj toplih dni, ki naj rešijo slovenske čebelarje. Denaturiran sladkor je naročen, ali od nikoder ga ni. Dajte obupanim čebelarjem sladkorja, rešite naše čebelarje in tako, da ne bo propadlo imetje čebelarjev ter obvarujte pogina važno panogo kmetijstva — čebelarstvo. Ako ne bo naš klic takoj uslišan, bo pomrlo več sto čebelinih družin na Kobanskem.

Splošno socialno zavarovanje v Nemčiji

Načrti dr. Leya, voditelja nemške fronte dela

Dr. Ley je delavski voditelj v Nemčiji in ustvaritelj velikih gospodarskih načrtov, ki naj pomagajo rešiti socialno vprašanje v Nemčiji. Je velik prijatelj Hitlerja, ki ga ima zelo rad in ga imenuje velikega idealista moderne Nemčije. Postave je majhne in okrogle, glas ima močan in treba je reči, da zna govoriti delavcem. Stvaritelj je fronte dela, v kateri so Nemci organizirani po korporacijah. To se pravi po delu, ki ga kdo opravi. Istočasno je voditelj znane organizacije »Kraft durch Freude«, ki ustreza v Nemčiji italijanski Dopolavoro. Ta ustanova omogoča nameščencem in delavcem, da po možnosti prirejuje potovanja, ali da gredo na odlič, na morje ali v druge letoviške kraje, da lahko obiskujejo gledališče in športne prireditve pod posebno ugodnimi pogoji.

Dr. Ley ima še nove načrte, ki naj izboljšajo socialni položaj nemških delovnih stanov. Njegov veliki načrt je izvesti socialno zavarovanje za ves nemški narod. Inozemskim časnikarjem je nedavno dal izjavo, da nikakor ne gre, da so nekateri za stara leta zavarovani, med tem ko drugi nimajo ničesar. Dr. Ley se peča z mislijo, da bi ustvaril splošno zavarovanje, pri katerem bi država pomagala s svojim upravnim aparatom.

Na ljubljanskih žalah

Trume Ljubljancev te dni obiskujejo grobove umrlih svojcev, kitijo njihove gomile, prižigajo svečke in se v najnežnejših občutkih spominjajo lepih, skupno preživelih dni do dneva groze in tuge, ko so se pokojniki poslovili, se preselili v onostranstvo, a za zemeljske ostanke izbrali ljubljansko pokopališče. — Ti dnevi žalosti in jada stopajo na praznik vseh mrtvih zopet v spomin. Obude se vsi najtežji prizori, ko je ljubi pokojnik zatisnil oči, ko je ležal na mrtvaškem odru, v sobi, do katere še do danes občutek mrzloste, groze in strahu ni izginil. Živo stopi pred oči ura, ko so se pogrebi zbirali pred hišo pokojnika, ko so se oči vseh uprle v vsak gib, v vsako kretnjo, solzo in nesolzo preostalih, ki so stopali prvi za vozom s krsto. Ni še minila uteha najbridkejšega trenutka, ko so črni možje za vedno zaprli krsto z najdražjim bitjem, že so izločeni po dolgi poti od doma do pokopališča polnim ulicam gledalcev in kritiki od nog do glave. Ljudje, ki hite za svojim vsakodnevnim delom in zaslužkom, se ustavljajo, gledajo ta mrliški spreved, ki gre mimo, pa so daleč od sočutja, saj so s svojimi mislimi pač v vsakdanjosti, brez občutka za trpeče tik za vozom. Naliv, blato, plundra vse te trpkosti podvoji. Po pogrebu se vrnejo domov, soba, v kateri je ležal pokojnik, je prazna, poseben vzduh po mrliču pa še dolgo ostane, še dalje pa bridki spomini na vse, kar je bilo hudega v onih težkih dneh.

Ob spominu na take pogrebe, ki so bili pri nas prav do zadnjega še v navadi, so človeku žale v današnjih dneh naravnost uteha in človekoljubna ustanova, ki pokojnika spremi z vsem dostojanstvom in ljubeznijo v grob, užaloščenim pa nudi obrambo pred ljudmi in jim njihovo bol tolaži z vero in kapelico, kjer so sami s svojim dragim prav do trenutka, ko ga izroče materi zemlji.

Na to sem mislil, ko sem obiskal tudi jaz žale in skušal razumeti projektanta. In odprlo se mi je, da bo samo ta v polni meri občutil blagodejnost ločenih kapelic, intimnih zadnjih bivališč rajnikov v naši sredi, kdor je sam že spremljal kdaj svojega najdražjega skozi trume mestnih gledalcev, po blatu in dežju in ob pogovarjanju pogrebecev na božjo njivo. Kako so strašne tudi tako imenovane velike mrtvašnice, ki jih imajo po nekaterih mestih, in ki so tak vzor nekaterim našim ljudem, ki jim ni mar intimna, verska poslovitve ostalih od mrtvega svojca! Dolga dvorana, vsa v črnih zavesah, zasteklena, strašna, grozo vzbujajoča in obup, brez vrednosti, ki jo smrti daje vera in up. V predelku, ki ga loči stena, leže mrtvi pri mrtvem, presledka med njimi je le toliko, da morejo medtem na sosednji prostor položiti novega mrtvega, ko starega odnese. Po hodnikih tostran steklene stene pa se sprehajajo radovedneži, njihove ravnodušne besede molijo mir in se mešajo med jok in vzdihovanje svojcev... Take mrtvašnice imajo velika mesta, tako mrtvašnico naj bi dobila Ljubljana! Na žalah sem srečal ugodnega ljubljanskega obrtnika, ki mi je pripomnil, da se je bal samo tega, da dobimo resnično nekaj takega ali pa še slabšo kopijo salonskih mrtvašnic. Zdaj pa pokojnik leži še zadnje dneve v kapelici kot posvečeno telo na pragu zadnjega svetišča. — Kapelico okrase njegovi svojci po svojem okusu, oblože jo s cvetjem in venci — bogati lestenci pa sipljejo z vrha žarke na pokojnikovo ležišče in pričajo o vsem minljivem. Svojci lahko poljubno s čuvajem zaprejo kapelico pred tujimi ljudmi in se predajo svoji žalosti in boli sami s svojo žalostjo in ljubeznijo. In ko se pridejo nekaj minut pred pogrebom svojci in sorodniki posloviti od umrlega, jih nihče ne gleda in ne moti ob slovesu, ki je najbridkejši. Da pa se izognejo trenutkom, ko sicer drugod zabija črni stražar krsto, se umaknejo v veliko molilnico, da sami s seboj in z mislijo na mrtvega molijo zanj in priporočajo Bogu njegovo dušo. Tako jim je molilnica v najtežjem trenutku največja uteha. Uslužbenci tedaj prinesejo mrliča na katafalk pred molilnico, sorodniki pa počakajo končnih cerkvenih obredov pri stebri, odkoder pospremitjo v molitvi skozi z drevjem porasla križišča pokojnika na pokopališče do groba.

Tak pogreb sem videl na žalah in jasna mi je bila misel projektanta Plečnika, da je s tako ureditvijo žal hotel predvsem ublažiti žalost svojcem, vzeti smrti ostro želo in pospremiti mrtvega do groba z molitvijo in zbranostjo v njegovem duhu. Zato je to zadnje bežno počivališče obdal z belimi stebrišči, kandelabri, znamenji, podstavki in okraski ob poteh. Zato je kapelice zakril z gostim zelenjem, da so bolj vrt, kakor »mrtvašnica«. Vrt odrešenih v varstvu cerkvenih zaščitnikov ljubljanskih fara! In da je zato projektant tudi v vhodno portalno poslopje in izhodno gospodarsko zgradbo nametil tudi privatni stanovanji, kajti kjer so živi ljudje, tam ni smrti. Nad portalno poslopje pa je veliko pomembno postavil kip Dobrotljive, varuhinje mrtvih, ki sprejema v svoje varstvo duše teh, katerih trupla počivajo na žalah, in posreduje zanje pri večnem Sodniku, ki pa je obrnjen proti mestu, proti živim, z zakonikom v roki, torej proti življenju vsakdanjosti, ter tako opozarja na minljivost in pravičnost Smrti, ki ne izbira ter vsakega pripelje slej ko prej pred sodniški zakon.

V vseh teh zamislih, ki padejo človeku v oči že pri prvem obisku žal, je toliko legega, visokega in toliko spoštovanja pred mrtvimi ter ljubezni do uteha potrebnih svojcev ranjkega, da vidimo v njih spomenik veliki veri, veliki srčni kulturi ter ljubezni do sočloveka-trpina v najtežjih trenutkih. V tem je tisto svojsko ljubljansko žalo, ki ga nimajo druge mrtvašnice, tista globoka vera in sree, polno sočutja, tisto, kar je moglo zrasti le iz globokega katoliškega srca in iz vere v posmrtno življenje.

Današnji dan, ko bodo Ljubljanci obiskovali žale, bodo gotovo vsi občutili mistično bistvo Smrti same, ki je samo slovo od telesa, da vstane pozneje še bolj povečano od smrti. Zato pot iz žal v zemljo ni brezupna, temveč je samo intima, a slovesna spremeljava telesa k večnemu, še lepšemu povečanju. Da pa žalost svojcev ne zasenči tega globljega bista, je tudi eno velikih idej Plečnikovih žal s svojo belino, s svojimi čudovitimi kameniti okraski in rožami, ki so resnično ena sama roža, en sam arhitektonski venec, položen mrtvim na zadnje počivališče pred grobom.

Ali spada telesna vzgoja na univerzo

Znano je, da gledajo izobraženci na telesno vzgojo zelo različno: nekaterim se zdi nepotreben luksuz, razvada imovitejših ki imajo preveč časa in denarja, drugim se zdi telesna vzgoja sestavni del splošne vzgoje, to je nekaj važnega in potrebnega.

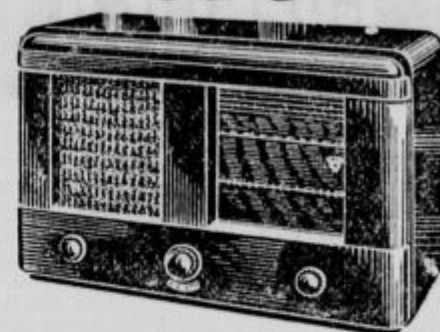
Nastane vprašanje, kako gledajo poedine države na šport in telovadbo. Vse države so uvedle telesno vzgojo, če že ne v vse šole, pa vsaj v srednje. S tem so priznale upravičenost in važnost novega predmeta. Nekatere države so uvedle organizirano telesno vzgojo tudi v vse osnovne šole, nekatere pa so izdale predpise, da se morajo baviti s športom tudi visokole.

Vzporedno z reševanjem telesne vzgoje kot novega šolskega predmeta, se je razvijalo tudi vprašanje učiteljev telovadbe in športa. Če se ozremo krog Jugoslavije, ugotovimo, da so že povsod poskrbeli za to, da bi bila telesna vzgoja mladine v rokah strokovno izobraženih moči. Nemci so uvedli telesno vzgojo na vse filozofske fakultete. Dali so ji značaj posebnega predmeta. Služitelji, ki se odloči za študij telesne vzgoje, mora vpisati še en predmet, n. pr. zemljepis, zgodovino, jezike in podobno. Madžari in Italijani imajo posebne visoke šole za telesno vzgojo, slične tehniškim visokim šolam v inozemstvu. Romuni in Bolgari imajo svoje višje strokovne šole za izobrazbo telovadnih učiteljev. Slično šolo imamo tudi v Belgradu, namreč »Školo za telesno vaspitanje«, kakor se imenuje uradno. Belgrajska šola traja dve leti, diplomski izpit na tej šoli pa ima veljavo višje strokovne izobrazbe.

Kakor znano, so dobili tudi Hrvatje uredbo, ki jim omogoča ustanovitev lastne šole za telesno vzgojo v Zagrebu. Za enkrat imajo samo zakonsko pooblastilo za ustanovitev, podrobnejše predpise o značaju te šole pa bo izdal ban. Tudi med Slovenci dozorevajo razmere za rešitev vprašanja izobrazbe telovadnih učiteljev. Zdi se, da med našimi strokovnjaki ni posebnega navdušenja za posebno strokovno šolo, pač pa za uvedbo telesne vzgoje na univerzo. Mislimo, da je za majhen narod takšna rešitev naismotrnejša, kajti za večje število učiteljev, ki bi bili usposobljeni le za telovadbo, za enkrat ne bi bilo dovolj dela.

Ali spada telesna vzgoja na univerzo? Ali ima zadostno znanstveno podlago in tradicijo? Na prvi pogled zveni prav nenavadno, če slišite, da nekdo »študira«
telesno vzgojo. Navajeni smo namreč, da se v športih urimo, vadimo — če hočete strokovno povedano, da treniramo. Pri treningu imamo zopet vtis, da gre za stopnjevanje telesne spretnosti, hitrosti, moči, vztrajnosti. Slišali smo tudi pripovedovanje o športni metodi in športni taktiki, vendar vse to še ni znanost.

Če pogledamo v učne načrte strokovnih šol za telesno vzgojo, opazimo najrazličnejše predmete: medicinske, pedagoške, pravne, največ pa je seveda čisto športnih in telovadnih. Šele po daljšem premišljevanju dobimo potrebno zvezo med raznimi predmeti, ki dajejo predmetu znanstvene osnove. Anatomija, fiziologija in higiena so n. pr. predmeti, brez katerih si ne moremo predstavljati učitelja telesne vzgoje. In če tak učitelj vzgaja s pomočjo športa in telovadbe, če

najmodernejši, tehnično najpopolnejši 4-elektronski super sprejemnik

RADIO d. z. o. z., LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7
RADIOVAL, LJUBLJANA, Dalmatinova ulica 13
ANTON BREMEC, CELJE, Miklošičeva ulica št. 2
L. LUŠICKY, MARIBOR, Koroska cesta št. 11

je njegova naloga prvenstveno vzgojiteljska, je razumljivo, da imajo vse šole za telesno vzgojo precej vzgojnih predmetov, zlasti pa pedagoško in psihologijo. K temu je treba dodati tako imenovano znanstveno proučevanje športov, pri katerem se pojavlja neizčrpno polje zanimivih znanstvenih nalog: analiza gibanja pri teku, plavanju, smučanju; iskanje individualne tehnike; iskanje ekonomične tehnike gibanja; proučevanje stila itd.

Nekje zveze med telesno vzgojo in znanostjo torej ne moremo zanikati. In če proučujemo šport in telovadbo, proučujemo vse to zlasti z zdravstvenega in vzgojnega stališča, pa tudi s sociološkega, kulturnozgodovinskega, estetskega itd. Telesna vzgoja torej ni le del higijene ali pedagogike, temveč predmet, ki ima posebne naloge in poseben značaj. Če bi govorili o telesni vzgoji kot znanosti, bi rekli, da je v tesni zvezi in sorodnosti s psihologijo in fiziologijo. Zlasti velja naša primera za športne igre in borbe, ki povzročajo močna duševna doživetja in izredne fiziološke procese hkratu.

Najmanj, kar lahko trdimo, je to, da mora biti učitelj telesne vzgoje strokovno podkovan v raznih panogah športa in znanstveno izobražen. Le kot tak lahko deluje z uspehom. Vprašanje, ali je telesna vzgoja znanost ali ne, je za enkrat še sporno. Ni pa to nič čudnega, če pomislimo, da so tudi zemljepisni priznani značaj znanosti šele leta 1870, pedagogiki pa veliko pozneje. Dejstvo samo, da zahteva sodobna telesna vzgoja znanstvene študije, ji je odprlo pot na univerze in visoke šole.

Ameriško letalstvo

Ameriški general Arnold je rekel, da so Združene države v letošnjem letu zelo povečale svoje letalske sile in letalsko osebje. Pred letom dni so imeli samo 1.800 letalskih oficirjev in 18.000 letalskih vojakov, sedaj pa imajo že 6.000 oficirjev in 60.000 vojakov v letalski službi.

Kako je Francija izgubila vojno

Andre Maurois

V istem času, ko je Reynaud ponudil vrhovno poveljstvo generalu Weygandu, je ponudil podpredsedništvo vlade maršalu Pétainu. V očeh velike večine Francozov je maršal Pétain užival ugled, ki mu ni bilo primere. Plemenite, pravilne poteze njegovega obraza, njegova pokončna postava, njegova nekoliko hladna avtoriteta, so izdajale osebnost. Od šestih maršalov zadnje vojne, ki so bili priče in sodelavci slave, je z maršalom Franchet d'Espèreyem ostal sam pri življenju. Dejstvo, da je svojih 84 let nosil z lahkoto in da je kljub svoji starosti ostal mlad, je vzbujalo občudovanje in spoštovanje. S pomočjo maršala Pétaina je želel Reynaud predvsem utrditi svoj lastni položaj ter okrepiti razpoloženje javnosti. Toda hudo se je zmotil, ko je v svojem novem ministrskem tovarišu videl samo slavno ime. Postavil si je sam sebi svojega naslednika in — sodnika.

Dne 6. junija se je končal nesrečni boj med Daladierom in Reynaudom. Daladier je bil popolnoma izločen iz vlade. Mož, ki je nekaj mesecev poprej veljal za gospodarja Francije in katerega moč se mi je zdela tolikšna, da sem ga imel za nedotakljivega, je izginil v burji in viharju, ki sta drvela čez Francijo, ne da bi bilo slišati samo eno besedo obžalovanja, ali vsaj presenečenja...

Medtem pa je bil general Gamelin, ki ga je Daladier tako dolgo držal, v svojem stanovanju v prtiličju neke mirne hiše, ki je stala med nekim dvoriščem in vrtom na avenijski Foch. Obklečen v civilno obleko je ves dan sam s svojo roko na stolu tipkal dolgo spomenico, s katero se je hotel zagovarjati. Neka dama, ki je poznala Gameline v dobi njihove moči in jim ostala zvesta v času njihove nesreče, je tik pred svojim odhodom obiskala gospo Gamelin. Našla jo je mirno in vdano. »General je tukaj pri meni,« je rekla gospa Gamelinova, »čisto

nič ne misli nase, ampak samo na Francijo, na naše vojake. Do generala Weyganda ima največje spoštovanje in upa, da se mu bo posrečilo zadržati sovražnika.« Potem je pokazala na vrata sosedne sobe in po njenem obrazu so se razlile mehke poteze vdano ljubeče žene. »Ali ga slišite,« je vprašala vsa ganjena, »to, kar slišite, je tipkanje njegovega pisalnega stroja.«

To so bili med vsemi osebnimi spori najbolj resni, ker so vodstvo vojne tako ovirali. Lahko bi kdo ugovarjal, da so takšna nasprotja obstojala v vseh časih, da sta ljubosumnost in častihlepnost vsakdanji človeški slabosti, da sta se v zadnji svetovni vojni Clemenceau in Poincaré prav pristržno sovražila, a je Francija kljub temu izšla iz vojne ovenčana s slavo. Toda leta 1914 sta nad strastmi zmagala neka plemenitost srca in neomejeno rodoljubje. Poincaré Clemenceauja res ni ljubil, toda sodeloval je z njim v polni lojalnosti. Pétain je s samozatajevanje služil pod Fochom. Leta 1940 pa je bila Francija tako razrvana, politično sovraštvo pa tako strašno, propadanje politične morale pa tako daleč, da osebno sovraštvo ni poznalo več nobenih ovir. Pri tem pa je treba dodati, da vloga posameznih osebnosti ni bil edini in bistveni vzrok poraza. Ti vzroki so bili, kot smo jih prikazali, pomanjkanje pripravljenosti z vojaškega, diplomatičnega in gospodarskega stališča. Toda prepri mi ministri in generali ter pomanjkanje vodstva, ki bi bilo narodu vsililo složnost, so armadi na bojnem polju odvzeli poslednjo oporo.

V začetku majnika 1940 sem šel na fronto, da bi tamkaj obiskal 9. armado, ki ji je poveljeval general de Gaulle, in ki se je nekaj dni pozneje zrušila pod strašnim navalom nemških oklopnih divizij. Generalni štab te armade je bil v mestecu Vervins, kjer so oficirji z marljivostjo in točnostjo državnih uradnikov hodili v svoje pisarne in so po zaspanih

ulicah odmevali njihovi koraki. Še isti večer sem pisal svoji ženi: »Našel sem tukaj dobre gospode, toda imam vtis, da so le nekoliko stari in zaprašeni...«

General Corap je bil boječ mož, ki zaradi svojega okroglega trebuščka ni imel prave vojaške postave. Imel je nekoliko težave, ko si je ovijal svoje ovojke okrog meč. Razgovor z njim je bil zanimiv, ker je človek imel občutek, da ta mož misli samo na prošlost. Pripovedoval mi je, kako je bil v času sporov zaradi Fašode kot poročnik mobiliziran proti Angležem, in pa kako je pred 15 leti v Maroku ujel upornega Abd El Krima. To je bil višek njegove slave in njegove kariere. V primeri z nalogo, ki je tega generala v sedanjem trenutku čakala, je bil maroški višek njegove kariere zares — krutina. Šel sem k četam izven Fourmiesa in Charlevillea in sem bil presunjen, ko sem videl, kako maloštevilne so bile. Ko sem se vračal nazaj v Vervins, sem imel vtis, da hodim po popolnoma zapuščenem ozemlju. Ko sem se s svojim avtomobilom vozil od prazne vasi do prazne vasi, so se mi vsilile misli na sovražno armado, ki bi, kakor hitro bi prekorčila mejo, nikjer ne zadela več na kakšno resno oviro. In kaj bi našla pred vrati Vervinsa? Lesene barikade, ki jih je lahko prekučeno vsako dete, eno stražo z nasajenim bajonetom in enega samega policista. To seveda ni bilo mnogo kot odpor proti oklopni diviziji.

Ze razporeditev zavezniških čet v ničemer ni ustrezala zahtevam modernega vojskovanja, ki so se pokazale pri vojni na Poljskem. — Ustrezala ni niti najbolj priprostim in nespremenljivim zahtevam vsake vojne. Treba je bilo kriti zelo dolgo mejo, da je vrhovno poveljstvo napotilo, da je od Dunkerke dalje pa do Mentone ob vsej dolžini meje položilo neke vrste trak. Ali ni bila takšna razprostrta postrojitve čet v dolgi črti še preostanek iz zadnje svetovne vojne? Skratka smo tako črto lahko dolgo držali, ker sovražnik takrat ni razpolagal s sredstvi, da bi jo prebil. Toda vsi veliki vojskovodje v zgodovini so takšno postrojitve čet v dolgi črti kot izredno nevarno odklonili. Vsi so priporočali razpored vojske, ki gre na globino, predvsem pa skupino gibčnih rezerv,

ki v primeru, da sovražnik le predre, hitro pričnejo s protinapadom ali pa predorno luknjo hitro zamaše.

Ker smo imeli tako strahotno maloštevilne čete, leta 1940 tako rekoč nismo imeli nobene rezerve. Naše najbolje čete so stale na mejah. Če bi se sovražniku posrečilo obmejno črto prebiti, potem pred seboj ni imel tako rekoč nobene ovire več. Seveda je moral korakati mimo številnih naselij v zaledju, toda kdo pa naj se mu tamkaj postavlja v bran? Zamisel frontalnega napada, ki se bo le počasi, na isti način kakor v vojni leta 1914, pomikal naprej, delat tu in tam lahko ranjlive izrastke, se je tako globoko zagrebla v vse glave, da nikdo niti pomislil ni na to, da bi bilo nekaj potrebno storiti za obrambo Douaia, Vervinsa, Abbevillea ali Arrasa.

Generali in polkovniki, ki so poveljevali tem krajem, ki so ležali vsi tako blizu fronte, so bili ljubeznivi, stari gospodje, ki so že zdavnaj zapustili aktivno službo ter so bili ob izbruhu vojne spet vpoklicani, da zasedejo mesta, ki jih v armadi imenujejo »upravne sinikure«. Ti vsega spoštovanja vredni stari birokrati, ki so se pod gorami papirja skoraj zadušili, sploh nikdar niti mislili niso na to, kaj storiti, če bi se pred njihovim mestecem kar naenkrat prikazali oklopni vozovi ali motociklisti s strojinicami. Položaj je bil tem bolj strašen, ker so ta mesteca ležala tik za fronto in so bile železnice, ki so jih med seboj vezale, tudi edine medsebojne zvezne žile za armado na fronti. Angleška armada se je lahko oskrbovala po železnici Amiens-Arras-Douai-Lille, ali v skrajnosti potrebi tudi po železnici iz Boulogne v Abbeville. Toda v trenutku, ko so te prometne žile prerezane, je angleška armada izgubila vsako zvezo s svojim oskrbovališčem. Njihove zaloge živeža in orožja so bile daleč v Le Havreu, ali še nižje v Chartresu in v Nantesu. Kaj bi se zgodilo, če bi sovražnik prebil fronto in presekal v zaledju vse prometne zveze? Čete bi bile v nekaj dneh brez živeža in brez municije. Kaj je storilo vrhovno poveljstvo, da odstrani to nevarnost? Kaj je storilo, da bi zadržali napad, ki bi ne prišel od središča, marveč od strani? Kaj? Nič! (Dalje.)

Droblne novice

Koledar

Četrtek, 31. oktobra: Volbenk, Škof, Krištof, mučenec. V oktobru se je dan skrčil za 1 uro in 33 minut.

Petek, 1. novembra: Praznik Vseh svetnikov. V novembru se bo dan skrčil za 1 uro in 10 minut.

Osebnosti

Na ekonomsko-komercialni visoki šoli v Zagrebu je bil diplomiran za inženirja ekonomije g. Janez Lovrač iz Izlake pri Zagorju. Cestitamo!

Mesečna naročnina za »Slovenca« je od 1. novembra dalje 30 dinarjev.

Brezmesni dan v okraju Ljubljana-okolica. Brezmesni dan, ki pade na praznik Vseh svetnikov, dne 1. novembra 1940, odpade. V smislu odločbe okrajnega načelnstva Ljubljana-okolica bo namesto tega na področju Ljubljana-okolica brezmesni dan v ponedeljek, dne 4. XI. 1940. Uprava Zdravstva mesarjev in klobasničarjev za Ljubljansko okolico v Ljubljani.

Občni zbor Cecilijinega društva za Ljubljansko škofijo bo v torek 5. novembra v škofijski dvorani v 2. nadstropju po običajnem sporedu. Pred občnim zborom bo ob desetih slovesna peta maša v stolni cerkvi. Po sv. maši se začne zborovanje. Prijatelji cerkvene glasbe povabljeni.

Oktoberjski sneg letos ni bil prvi. Od nedelje naprej vsak dan padajo gosti in mokri snežni kosmi nad Ljubljano in okolico. Prvi sneg je napravil povsod precej škode. Včeraj je večkrat snežilo tako, kakor da bi se v zraku tepli berači. To je izraz za naleganje snega v gostih kosmih. Se vedno so nekatere telefonske naprave poškodovane in so posebno zveze z Belgradom zelo ovirane. Jutranja najnižja temperatura je včeraj znašala do +1,5 stop. C. Najvišja temperatura pa včeraj ni dosegla 5 stopinj nad ničlo. Po raznih krajih v Sloveniji se huje sneži kakor v Ljubljani in okolici. Veliko je snega po notranjskih gozdovih, tako tudi po Stajerskem in Dolenjskem. Treba je še omeniti, da letos po nekaterih krajih Slovenije ni zapadel sneg v tej zimi. Šele oktobra, marčev je v začetku septembra. Tako nam poročajo, da je prav hudo snežilo 2. septembra v Loški dolini. Tam je dva dni silno snežilo. Tudi po drugih krajih Slovenije, kakor to navajajo razne meteorološke opazovalnice, je v septembru zapadel prvi sneg.

Premiera napetega in človekoljubnega francoskega filma

Zastrupljene vijolice

V glavnih vlogah:

Noel Noel in Magdalena Robinson

KINO UNION, tel. 22-21

Predstave ob 16., 19. in 21. uri!

Uspešno končana mezdna pogajanja v Sevnici. Kakor je »Slovenec« že poročal, je bila poravnana razprava med ZZO in kopitarno Winkle v Sevnici, ki pa prvič ni dosegla do pozitivnega zaključka. Pri ponovni razpravi, ki jo je vodil v imenu okrajnega načelnstva g. podnačelnik Križman, je bil dosežen sporazum, ki je redigiran v šestih členih. Delavci so dosegli povišanje nad minimalno mezo kakor tudi zvišanje akordnih postavk nad temeljne osnovne meze. Važno določilo za delavce je tudi, da velja nova pogodba že od 19. t. m. in da se zamuda časa s čiščenjem strojev in drugih del ne šteje v akordno postavko. Zeleti je le, da bi mogla tovarna nemoteno poslovati, da ne bi primanjkovalo naročil.

V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 30. t. m. je objavljen »Pravilnik o rudarskih solah«, dalje »Dopolnitev pravilnika o bombažnem skladu«. Spremembe in dopolnitve pravilnika o ustanovitvi poslovnih rezerv in rezervnih skladov pri zavarovalnih podjetjih, ustanovah socialnega zavarovanja, denarnih zavodih in združnih organizacijah kakor tudi o delnem poganjanju ter rezerv in rezervnih skladov v državne varnostne papirje in »Odločba o oprostitvi turističnega propagandnega materiala iz Danske od uvozne carine«.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 20, jutri ob 14.30, 17.30 in 20.30, na Verne duše samo ob 17.30 in 20.30

Severna brigada

Dick Foran in Gale Page v romantični herojski zgodbi iz divne Kanade v naravnih barvah.

Florentina

Paul Hörbiger, Hans Holt ter naša rojakinja Geraldina Katnik v briljantni nemški komediji

Poklicani, zganite se! Ze dobrih 10 dni vladajo v Zgornji Savinjski dolini v prometnem oziru škandalozne razmere. Poštna uprava je ukinila avtobus, ki je vozil jutraj na vlak iz Gornjega grada po savinjski strani, ravno tako tudi večernega, ki je vozil iz Smartnega ob Paki po isti poti v Gornji grad. Danes, dne 28. oktobra pa vozi še edini poštni avtobus samo do Ljubnega, mesto do Solčave. In to baje samo radi pomanjkanja bencina. Tako sedaj Savinjsčani nimajo nobene prave zveze z vlakom, ki vozijo iz Smartnega v Celje in iz Celja nazaj. Čudimo se, da si poštna uprava ni zala pravčasno poskrbeti do voljne količine potrebne nafte, ko vidimo, da ga

imajo druga privatna avtobusna podjetja v dovoljni količini. — Nujno potrebno je tudi, da se zamenja avtobus, ki je sedaj v obratu na »rogi Smartno-Solčava« z drugim, boljšim. V garaži v Mozirju stoji prenovljen avto, ta, ki je v obratu, pa nagaja šoferjem, da včasih nikamor ne pridejo z njim naprej. Prav je, da se čuva državna imovina, toda pomisliti je treba, da so del države tudi ljudje, ki se poslužujejo prometnih sredstev. Poštno upravo prosimo, da ukrene potrebne ukrepe.

Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko ki deluje proti boleznim ledvice, srca proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in podobno. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Vlom v občinsko pisarno v Dolu pri Ljubljani. V noči od 29. na 30. oktobra okrog dveh je bilo vlomljeno v občinsko pisarno v Dolu pri Ljubljani. Vlomilec je odnesel ročno blaginjo, v kateri je bilo do 40 dinarjev gotovine in pa deset hranilnih knjižic v skupni vrednosti okrog 90.000 dinarjev. Ker tat denarja v hranilnicah ne bo mogel dvigniti, bo gotovo skušal hranilne knjižice prodati, zato navajamo v naslednjem zavode, v katerih je denar naložen, in pa številke hranilnih knjižic. Tri hranilne knjižice posojilnice in hranilnice v Dolu št. 96, 340 in 614. Hranilna knjižica Ljudske posojilnice v Ljubljani št. 4282. Hranilna knjižica Mestne hranilnice Ljubljanske št. 97765. Tri hranilne knjižice Hranilnice dravske banovine št. 346.733, 344.939 in 347.123. Hranilna knjižica Kmetijskega hranilnega in posojilnega doma v Ljubljani št. 1530. Hranilna knjižica Kreditnega društva Kranj št. 863. Zvečer smo prejeli poročilo, da so orožniki našli blaginjo z vso vsebino in vsemi hranilnimi knjižicami.

Izsiljevanje na debelo, družba z omejenim jamstvom bi lahko imenovali družino, ki ji je te dni prišla na sled Ljubljanska policija. V interesu preiskave podrobnih podatkov sicer ni bilo mogoče dobiti, vendar moramo povedati, da je bilo večje število petičnih Ljubljanačev podjetnikov, trgovcev in obrtnikov že žrtve prevečane družbe, ki je kar na debelo znala izsiljevati od svojih žrtve lepe jurje. Organizacija izsiljevalske družbe je delovala odlično. Če žrtve ni bilo, so si jih pa takorekoč kar naredili. Kakor čujemo, je družba izsiljevalcev obirala žrtve že skoraj celo leto in je tudi prav verjetno, da je veliko število ljudi bilo opeharjenih, čeprav sedaj tega morda ne bodo hoteli priznati. V sedanjih težkih časih je družbi posel cvetel kar se je le dalo, saj je vsakdo rad plačal, da se je iznebil hujših posledic, s katerimi mu je prav družba izsiljevalcev grozila, ne da bi on sam vedel za to. Kakor vse kaže, bodo glavni krivci v kratkem vsi pod ključem.

Tatvine konj. Mnogo se poročila iz raznih krajev Dolenjske in Notranjske o mnogih tatvinah konj. Kot konjske tatove navajajo poročila cigane, ki so prav v teh tatvinah posebi strokovnjaki. Policijska uprava je prejela iz Koprivnika na Kočevskem kratko poročilo, da sta 2 neznanca moška pred dnevi ponoči odpeljala posestnika Hermanu Lakerju v Stalah pri Kropivniku dva do 6 let stara konja, vredna 11.500 din. Tatova sta ko-

nje odgnala v smeri proti Kolpi in naprej čez mejo na Hrvaško. Tudi volvske tatvine so sedaj zelo pogoste. Kmetje! Zapirajte svoje hleve in pazite na tuje in sumljive ljudi! Posebno pazite na cigane!

Po državi

* Rektor pedagoške visoke šole v Zagrebu dr. Stjepan Bosanac je bil te dni upokojen. Ko je izročil svoje posle, so mu profesorji priredili lepo poslovilno slovesnost.

* Ustanovitev Jadranskega zavoda banovine Hrvaške. Kakor smo že poročali, je bila te dni v Splitu plenarna seja izvršilnega odbora Jadranske straže. Med drugim je bilo sklenjeno, da se da vtisk druga knjiga arhiva za propagando Jadrana, ki bo pokazala razvoj lepe umetnosti jadranskih umetnikov. Sprejeta so bila pravila Jadranskega zavoda, ki bo uradni zavod banske oblasti, začasnoma pa ustanovljen pod okriljem Jadranske straže.

* Povedenji v Črni gori. Zaradi trajnega deževja so vsi potoki in reke v Črni gori prestopili svoje bregove. Posebno je prizadeta okolica Podgorice. Več naselij so morali izprazniti in so si prebivalci poiskali zavetja v višje ležečih krajih. Tudi iz moravske banovine poročajo o obsežnih povodnjah.

* Časnikarsko gospodarsko združenje so ustanovili subotički časnikarji. Namen združenja je, da izdaja in prodaja časopise in knjige, imela pa bo tudi oglasni zavod.

* Pravnik — izvožek. V Rumi je vzbudil veliko pozornost tamkajšnji mladi dijak Vladimir Malašević, ki se je nenadoma pojavil na fjakarskem kozlu kot izvožek. Njegov oče je bil namreč poklican na orožne vaje. Ker je družina siromašna, razmere pa težke, je mladi akademik moral postati začasno tudi izvožek. Tovarišem njegovega očeta je s tem povzročil veliko konkurenco, ker vsi poltniki hočejo, da jih vozi pravnik.

* Srdit boj za dobro službo. Iz Petrovgrada poročajo: 43 letni občinski tajnik Svetislav Savič je ustrelil svojega podrejenega podtajnika v Klariji Čedomirja Bibina. Savič je bil že pred petimi leti občinski tajnik v Klariji, pa je bil premeščen. Na njegovo mesto je bil imenovan finančni uradnik Bibin, ki je bil zaradi raznih neradosti svojačasno odpuščen iz službe. Pozneje se je Bibin poročil s hčerko tamkajšnjega župana Slavoljuba Perina. Ko je bil Savič premeščen, je postal občinski tajnik Bibin. Savič je bil kmalu nato upokojen, vendar se mu je čez nekaj časa posrečilo, da je bil reaktiviran za občinskega

Kdor na novo naroči »Slovenca« dobi

»SLOVENEČEV KOLEDAR« za 10.— din

Za nenaročnike stane »Slovenčev koledar« 28.— din.

Naročite koledar čimprej! Naročite oglase v njem!

Prednaročila sprejemamo samo še 1., 2. in 3. nov. 1940.

Še je čas!

Ljubljana, 31. oktobra

Gledališče

Drama: Četrtek, 31. oktobra: »Tekma«, Red Četrtek. — Petek, 1. novembra: »Romeo in Julija«, Izven. — Sobota, 2. novembra: »Kovinarstvo in ljubezen«, Red A. — Nedelja, 3. novembra ob 13: »Skrivalnice«, Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20 »Revizor«, Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ponedeljek 4. novembra: Zaprto.

Opera: Četrtek, 31. oktobra: »Evgenij Onegin«, Izven. Gostovanje Antona Dermote, tenorista, člana dunajske Državne opere. — Petek, 1. novembra: »Fidelio«, Izven. — Sobota, 2. novembra: »Jenufa«, Red B. Gostovanje altiste Elze Karlovčeve in tenorista Josipa Gostića.

Radio Ljubljana

Četrtek, 31. oktobra: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Drotne sladkarije — sladke drobnarije (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Rad. ork. — 14 Poročila — 18 Orgelski koncert (g. prof. Pavel Rančigaj) — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19 Napovedi, poročila, objave — 19.25 Nac. ura — 19.40 Od valčka do valčka (plošče) — 20 Naše morje. — Glasbeni, pevski in recitacijski večer. Sodelujejo: Radijski orkester, Akademski pevski kvintet (pl.) in člani Narodnega gledališča v Ljubljani — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Koncert: historično flavto igra ga. Marija Tutta, na spinetu spremlja g. prof. M. Lipovšek.

Drugi programi

Četrtek, 31. oktobra: Belgrad: 20 Narodne — Zagreb: 20.15 Primorski dvospevi — Bratislava: 19.40 Orkestralni koncert — Praga: 19.55 Beethovenova IX. simfonija — Solija: 20 Hladnov koncert — Bernomünster: 21 Violina — Stockholm-Hörby: 20.30 Lahka glasba — Rim-Turin-Florence: 19.30 Pizzettijeva opera »Orseolo« — Sottens: 21 Bachov koncert.

Belgrajska kratkovalov. postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF, YUG (19.69 m): 2.30 in 3.30 Poročila v slovenšč.

Prireditve in zabave

V nedeljo, 3. novembra priredi Dramatski odsek Zveze slovenskih skavtov v Franciskanski dvorani prekrasno igro o ljubezni, veri in samopremagovanju »Zupnik s cvetočega vinograda«. Predprodaja vstopnic pri Sfiligoy. Prosimo vas, da radi velikega zanimanja za to predstavo kupite vstopnice v predprodaji. Cene običajne.

Prosveta v Zeleni jami uprizarja v petek na dan Vseh svetnikov ob 8. uri zvečer v dvorani Zaveličeva igra »Mrvaški ples. Vsi vljudno vabljeni.

»Mrvaški ples« je naslov verski igri, ki nam v 11 dogodkih pokaže brezmejno oblast smrti nad človeškim življenjem. Prav jutrišnji dan, ko se bomo spominjali svojih rajskih, je zelo primerno, da si ogledamo to igro, ki bo predvajana ob 8. uri zvečer v franciskanski dvorani po znanih cenah. Igra je pri prvi uprizoritvi lepo uspela, ker so vloge v dobrih rokah in nekatere naravnost mojstrske. Predprodaja vstopnic je pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7, in v trgovini Sfiligoy. Na dan predstave pa se odpre blagajna eno uro pred predstavo, to je ob 7. uri zvečer. V lažje razumevanje prireditve bo spregovoril uvodno besedo dr. Tone Rögger. Opozorjamo na predstavo tudi bližnji ljubljanski okolič.

Sestanki

F. O. Sv. Peter ima drevi ob 8. redni sestanek s predavanjem g. kaplana Pavlina. Udeležba za vse redne člane obvezna.

Cerkvena glasba

Cerkev sv. Jožeta. Jutri na praznik Vseh svetnikov ob 8. jutraj slovesna sv. maša. Izvaja se: Misna solemnita v d. molu št. Jul. Gloger. Gradual: Timotej Domian in d. fest. Justorum animae z. A. Foerster. Po maši: Glejmo danes o kristjani z. A. Premr.

Cerkev A. B. v križankah. Na praznik Vseh svetnikov ob pol 11 dopoldne slovesna sv. maša. Izvaja se: Misna seraphica z. p. H. Sattner. Gradual: Timotej Domian in d. fest. Justorum animae z. A. Foerster. Po maši: Vsi svetniki z. St. Premr.

Mestna zdravniška dežurna služba

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljala od četrta od 8 zvečer do sobote do 8. jutraj, mestna zdravnica dr. Žitko Jož. Pleteršnikova ul. 13-I, telefon št. 47-64. — Od sobote od 8 zvečer do ponedeljka do 8. jutraj pa mestni višji zdravnik dr. Ahčin Marjan, Korytnikova ul. 18, telefon št. 36-24.

Lekarne

Nučno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Poizvedovanja

Svilen damski dežnik je najden na Poljanski cesti v torek zvečer. Naslov najditelja v upravi.

bi se pisala Musa, se mu je stvar zdelo sumljiva in čeka ni kupil. Pozneje je Musa šel v neko drugo trgovino in tam so ugotovili, da Musa ni iz Bačine. Orožniki so ga aretirali in ugotovili, da gre za nekoga Jerkoviča, ki je prišel z nekim drugim kmetom, da bi vnovič čel Ker je upravičen sum, da je čel ponarejen, so oba kmeta izročili sodišču.

Brigita Horney in Joachim Gottschalk v gan-
ljivem filmu lepe in plemenite ljubezni:

ŽENA KAKOR TI

Z zadovoljstvom gledamo v tem filmu, kako se mladenič,
ki se je vedno samo poigraval s dekliškimi srci, globoko
in resno zaljubi, pa mora ravno radi te ljubezni, on kot
razvajen bogataš, okusiti naenkrat vse tegobe življenja.
Odlično filmsko delo slavnega ruskega režisa V. Turžanskega

KINO SLOGA, tel. 27-30

Danes ob 16, 19 in 21. jutri
na praznik ob 10.30, 15, 17,
19 in 21. — Rezervirajte
vstopnice v predprodaji!

LJUBLJANA

Vsesvetska akcija

je skrbno pripravljena, da bodo mogli dobro-
srčni Ljubljančani z mestnimi venci in sve-
čami tem globlje počastiti spomin svojih raj-
nikov, pa tudi podpreti mestne reveže. Danes
bodo prodajali te vence in sveče na vseh stoj-
nicah in sicer pred pokopališčem pri Sv. Kri-
žu, pred cerkvijo sv. Kristofa, pred Navjem,
pred pokopališčem v Dravljah, Stepanji vasi in
na Viču, na Vodnikovem trgu, pri tromostju
ob kresiji, v Sp. Šiški pred gasilskim domom
in pred novo cerkvijo ter pred cerkvijo Srca
Jezusovega ter ob mladinskem zavetišču v Ze-
leni jami. Na vseh naštetih stojnicah bodo
članice in člani Vrhovnega socialnega sveta
ter drugih humanitarnih in karitativnih orga-
nizacij prodajali vence in sveče, seveda tudi
ves dan na praznik umrlih. Ta dan bo poslo-
vala tudi pisarna vsesvetske akcije v Mahro-
vi hiši, dočim prodajalni mestne elektrarne in
plinarne na praznik ab bosta odprti. Mestnih
vencev in sveč je pripravljeno zadostno šte-
vilo in je tudi poskrbljeno za njih brezhben
razvoz na poedine stojnice, tako da jih ne bo
zmanjkalo tudi ob največjem navalu kupcev.
Oni, ki so že kupili nakaznice vsesvetske ak-
cije, dobe vence in sveče na kateri koli stoj-
nici ali v pisarni vsesvetske akcije sami. Tisti
Ljubljančani pa, ki doslej nakaznic še niso
kupili, bodo mogli kupiti mestne vence in
sveče na stojnicah na sam praznik umrlih.
Dosedanje zanimanje za letošnjo vsesvetsko
akcijo dokazuje, da bo po uspehu lanske in
predlanske celo prekosila in da bodo letos na
ljubljanških pokopališčih o prazniku umrlih
prav redki grobovi, ki jih ne bodo krasili pre-
prostostni mestni venci in na njih ne bodo gorele
belozelene sveče. Počastimo rajne z dobrimi
deli!

1 Nočne častitve presvetega Zakramenta
tj. ljudno vabimo k celonočnemu češenju v stol-
nici, ki se prične drevi po skupni molitveni uri
ob 9. Molili bomo iz »Večne molitve« 20. uro.
»V tolažbo vernim dušam v vlačeh. Molitvenik
je v cerkvi na razpolago. Priporočamo pred vsem
udeležbo pri popolnočnih urah.

1 Maša za turiste in izletnike bo jutri, na
praznik, in v nedeljo v kapeli Vzajemne zava-
rovalnice ob 4.30 zjutraj, pred odhodom vseh
prvih jutranjih vlakov.

1 Univ. prof. dr. Rihard Zupančič, pred-
sednik stalne komisije za profesorske izpite v
Ljubljani je, kakor smo zvedeli, odpotoval v
Belgrad zaradi nekaterih vprašanj, ki se ti-
čejo te komisije.

1 Prodajanje svežega mesa je dovolila kr-
banska uprava v Ljubljani ljubljanskim me-
sarjem danes t. j. 31. oktobra, toda le popol-
dan, ker petek dne 1. novembra zaradi cer-
kvenega praznika ne bo brezmesni dan. Ka-
kor smo že večkrat poročali, bo brezmesni dan
mesto v petek prihodnji torek dne 5. no-
vembra.

1 Združenje mesarjev in klobasičarjev ob-
vešča vse člane in cenj. občinstvo, da se bodo
v četrtek dne 31. t. m. popoldne prodajale vse
vrste mesa. V petek, dne 1. novembra t. l. bo-
do pa mesarski obrati zaprti. V torek dne
5. novembra je brezmesni dan.

1 Mestni muzej bo od 1. novembra t. l.
dalje preko zime za brezplačne sobotne in ne-
deljske obiske zaprt. Odprt pa bo ob delav-
nikih za brezplačne posete raznih skupin, ka-
kor šol in korporacij ter za plačane obiske,
in sicer od 10 do 13.

1 Skupina bojevnikov Ljubljana — Sv.
Peter poziva članstvo, svoje pokojnih tovari-
šev in cenjeno občinstvo, da se udeležijo žalne
svečanosti, ki bo dne 1. novembra ob pol 11
dopolodne v cerkvi Sv. Petra in pred spomeni-
kom naših pokojnih tovarišev.

1 Vse ljubljanske in okoliške pevce vabi-
mo, da se udeležijo v čim večjem številu edine
pevske vaje, ki bo v petek popoldne ob 10 v
Hubadovi pevski dvorani poslopja Glasbene
Matice za popoldanski nastop na grobovih pri
Sv. Križu. Arhivarji naj prineso s seboj: O.
Bog, usmili se (Venturini), Poljana toži (Pre-
lovec), Usliši nas, Gospod (Jelen), Vigred in
Oj, Doberdob. — Uprava Hubadove župe.

1 Opozorilo rezervnim oficirjem! Zveza
bojevnikov priredi na pokopališču dne 1. no-
vembra 1940 žalno svečanost za padlimi in
umrli vojniki in sicer dogovorno z vsemi
ostalimi vojaškimi organizacijami. Uprava pod-
odboru vabi vse v Ljubljani bivajoče rezerve-
ne oficirje, ki bo dne 1. novembra ob pol 11
dopolodne v cerkvi Sv. Petra in pred spomeni-
kom naših pokojnih tovarišev.

1 Vse ljubljanske in okoliške pevce vabi-
mo, da se udeležijo v čim večjem številu edine
pevske vaje, ki bo v petek popoldne ob 10 v
Hubadovi pevski dvorani poslopja Glasbene
Matice za popoldanski nastop na grobovih pri
Sv. Križu. Arhivarji naj prineso s seboj: O.
Bog, usmili se (Venturini), Poljana toži (Pre-
lovec), Usliši nas, Gospod (Jelen), Vigred in
Oj, Doberdob. — Uprava Hubadove župe.

1 Opozorilo rezervnim oficirjem! Zveza
bojevnikov priredi na pokopališču dne 1. no-
vembra 1940 žalno svečanost za padlimi in
umrli vojniki in sicer dogovorno z vsemi
ostalimi vojaškimi organizacijami. Uprava pod-
odboru vabi vse v Ljubljani bivajoče rezerve-
ne oficirje, ki bo dne 1. novembra ob pol 11
dopolodne v cerkvi Sv. Petra in pred spomeni-
kom naših pokojnih tovarišev.

1 V okviru vsesvetske akcije bo uvedena
letos na pokopališču pri Sv. Križu novost,
prav tako namenjena v prid mestnim revežem,
kakor vsesvetska akcija sama. O praznikih
umrlih bodo na pokopališču v bližini cerkve
postavljene kočare z vidnimi napis »Odpan-
ki sveč v korist mestnim revežem«. Vse nešte-
vilne Ljubljančane, ki bodo te dni obiskali
pokopališče pri Sv. Križu, da okrase in raz-
svetle grobove svojih rajnikov, prosimo, da bi
s svojih grobov pred odhodom s pokopališča
pobrli ostanke dogorelih sveč in jih odložili
v nastavljene koše. Prav tako prosimo vse
lastnike grobov, da bi po prazniku umrlih
blagohotno dovolili mestnim uslužbencem po-
brati z grobov preostali vosek. Nabrani vosek
bo mestna občina prodala, z izkupičkom pa
pomagala revežem. S tem dobrotni Ljubljan-
čani ne bodo le pomagali revnim somesčanom,
ampak bodo vsaj nekoliko preprečili, da bi
tatovi s krajo voska in sveč skrušili grobove
naših rajnikov.

1 Prodaja vencev in cvetlic. Mestno pogla-
varstvo opozarja osebe, ki hočejo prodajati za
praznik Vseh svetnikov na trgu ali pred ljub-
ljanskimi pokopališči vence in šopke, da so
upravičeni za to prodajo samo tisti, ki imajo
zadevno obrtno pooblastilo. Poljedelci smejo
prodajati le cvetlice, ki niso umetno (v toplih
gredah, s posebnimi pripravami, z žlahtnim
cepljenjem itd.) gojene. V okviru njihovega
kmečkega gospodarstva jim je dovoljeno ple-
sti tudi preproste vence in šopke s cvetjem,
ki so ga sami pridelali. Osebe, ki žele proda-
jati na trgu veje, ki služijo za vence in de-
koracije ter so nabrane na raznih iglavcih
(gladkem boru, duglaziji, mecesnu, jelki,
smrekli) se morajo izkazati z izvirnim potr-
dilom občine, na področju katere so bile te
veje nabrane. V tem potrdilu mora biti navede-
no tudi število vej ter vrsta drevja s kate-
rega so bile nabrane. Prodajalci vencev in
cvetja pred pokopališčem pri Sv. Križu se
opozarjajo, da bo letos o Vseh svetih dovoljena
prodaja le na travniku na desni strani pred
pokopališčem.

1 Za vsesvetsko akcijo je poveljstvo dr-
žavne policijske straže v Ljubljani nabralo
med policijskimi stražniki 402 din in za ta
znesek kupilo mestne vence in sveče, da bodo
policijski stražniki na praznik umrlih z njimi
okrasili grobove svojih rajnih tovarišev. Vr-
hovni socialni svet se policijskim stražnikom
za njihovo dobrodelno in pietetno delo naj-
lepše zahvaljuje in jih stavlja za vzgled vsem
Ljubljančanom z iskrenim željo, da bi bilo med
njimi čim več plemenitih posnemalcev. Poča-
stimo rajne z dobrimi deli!

1 Dar mestnim revežem. Profesorski zbor
mestne žen. real. gimnazije v Ljubljani je da-
roval za mestne reveže din 180 v počastitev
spomina pok. g. Viktorja Zalarja, tajnika fi-
lozofske fakultete, GG. Potočnik K. in M. s
Sv. Petra c. 3, pa sta darovala v isti namen
din 100 v počastitev spomina pok. ge. Mare
Maraž, roj. Bucik. Mestno poglavarstvo se
vsem dobrotnikom najtopleje zahvaljuje tudi
v imenu podpirajih.

1 Naša škrapina. Članstvo in občinstvo ob-
veščam, da bom kr. ban. upravi predložila vse
obračunske delovane. M. Šarc.

1 Izpraznjevanje pisemskih nabiralnikov v
Ljubljani. Zaradi pomanjkanja bencina se
ukine s. 1. novembrom t. l. izpraznjevanje pi-

semskih nabiralnikov v Ljubljani ob 8 zjutraj.
Nabiralniki se bodo izpraznjevali ob 12.30 in
20 v notranjem delu mesta pa tudi ob 18.

1 »Suez«, film, ki prikazuje zgraditev ve-
likega prekopa in ki ga danes začne predva-
jati kino Matica, je nedvomno eno največjih
filmskih del sploh. Glavne osebe kreirajo naj-
znamenitejši ameriški filmski igralci: Tyrone
Power, Loretta Young in Annabella. Filmska
družba Fox je izdelala že mnogo velikih fil-
mov, toda s tem je nedvomno dosegla največji
uspeh. Film bo izredno navdušil vse gledalce,
v njem je prikazan primer nadčloveške zve-
stobe in ljubezni, z nepojmljivo dovršenostjo
so izdelani prizori borbe med človeškimi ro-
kami in strašnimi prirodnimi silami. Film je
mojstrovina velikega formata.

1 Pri zaprtju, motni v prebavi — vzemite
zjutraj na prazen želodec en kozarec naravne
»FRANZ-JOSEF« grenčice.

1 Vse nezaposlene delavce vabi mestno cest-
no nadzorstvo, da se o večjem snegu javijo na
delo ob 4.45 zjutraj na dvorišču nekdanje šem-
petrske vojašnice v pisarni mestnega cestnega
nadzorstva na Vrazovem trgu. Enako so vabljeni
tudi vozniki, ki so pripravljeni odvažati sneg
s cest in ulic v Ljubljano, naj se javijo z vozni
ob 6.45 zjutraj pred navedeno pisarno na Vra-
zovem trgu.

1 Slabo vreme in dovoz krompirja. Ko je
bilo pretekli teden lepo vreme, je bil dovoz
krompirja v mesto prav velik. Naravno, da so
cene zaradi velike ponudbe padle in so se še
v soboto gibale med 1.60 do 1.90 din kg krom-
pirja na debelo. Slabo vreme je imelo za po-
sledico, da je bil večerajšnji dovoz krompirja
na krompirjev trg precej reduciran. Bilo je
vsega do 8 voz. Cene so bile višje, kakor pre-
teklo soboto. Bile ob 1.75 do 2 din kg na de-
belo. Po 2 din kg je bil najboljši in najboljši
krompir. Krompir je bil ves pokupljen. Zelje-
nate glave, ki jih je bilo do 10 voz, so bile
po 1 do 2 din glava, drugače pa po 0.80 din kg.
Tudi zelje je bilo vse pokupljeno.

1 Kaj vse krađejo. Okrog 200 din so bile
vredne vrtnice, ki jih je nekdo ukradel iz ute
v Drenikov ulici Varl Kristini. Svetlojavni možki
površnik z žametastim ovratnikom in rni dežnik
je nekdo ukradel Hrovat Alojziju v gostilni »Pri
Lojzetu«. Iz pisarne Gajer Rudolfa v Dvořakovi
ulici pa je nekdo ukradel 8 malih ključavnic in
okrog 30 vitrihlov v skupni vrednosti 500 din.
Tat se najbrž pripravlja na podvige v tuja stano-
vanja. Zadržne dni je bilo kljub slabemu vremenu
ukradenih zopet 5 koles izpred gostiln in trgo-
vin v Ljubljani v skupni vrednosti 3200 din.

MARIBOR

Avtobusni podjetniki iz vse države v Mariboru

Maribor 30. oktobra.
V soboto in nedeljo, dne 2. in 3. novembra
bodo v Mariboru važna posvetovanja avtobusnih
podjetnikov iz cele države, posebej pa še iz Slo-
venije. Ta sestanek bo za Maribor tem važnejši,
ker se bo izvršila v nedeljo otvoritev novih mest-
nih avtobusnih garaž ob Tržaški cesti.

Avtobusni podjetniki v naši državi so orga-
nizirani v posebni zvezi, v kateri so vključeni
posamezna banovinska združenja. Slovenski avto-
busni podjetniki imajo tako združenje s sedežem
v Ljubljani. Tudi slovensko združenje bo imelo
v nedeljo v Mariboru svojo sejo. Tako se bodo
oba dneva zbrali v Mariboru lastniki in zastop-
niki vseh avtobusnih podjetij v naši državi, in
teh je zelo veliko, saj se je zadnja leta avtobusni
promet silno razvil posebno na jugu. Sedež Zve-
ze avtobusni združenj je v Novem Sadu. Ker so
sedanja časi posebno za avtobusna podjetja silno
kritični, bo seja Zveze velike važnosti. Seja Zve-
ze se bo vršila v soboto, 2. t. m. predpolodne
v mestni posvetovalnici. Združenje avtobusnih pod-
jetnikov iz Slovenije pa bo imelo svojo sejo isto-
tam v nedeljo 3. t. m. popoldne. Na sejah obeh
organizacij se bodo obravnavala pereča vprašanja
kakor nabava pogonskega goriva in gume, nabava
novih vozil itd.

V nedeljo, 3. t. m. dopoldne ob pol 10 se bo
izvršila blagoslovitev in otvoritev novih avtobus-
nih garaž mariborskih mestnih podjetij. Blago-
slovitev bo izvršila domača duhovščina, otvoril
pa jih bo mestni župan dr. Juvan. O novih mest-
nih garažah smo svoječasno že poročali, ko smo
opisali njihovo gradnjo. Dosedaj so to največje
in najmoderneje garaže v naši državi, kmalu pa
jih bodo prekosile glede velikosti garaže, ki jih
gradi belgrajska mestna občina. Garaže se že ne-
kaj časa uporabljajo ter se je ves obrat mestnega
avtobusnega prometa premestil na Tržaško cesto.
Prejšnje njegove garaže, delavnice in poslovne
prostore v Plinarniški ulici pa dobi mestna plin-
arna ter jih bo uporabila za skladišče premoga,
koka in za garaže svojih vozil.

Razen priznanega marčnega Laškega
piva se toči odslej tudi Termalno pivo
v sodčih. — Hotel, kavarna in restavracija
OREL.

m Praznik Vseh svetnikov v Mariboru. V stol-
nici na praznik Vseh svetnikov ob 9.30 po slo-
vesnem vходу škofa najprej pridiga, nato pa
škofova sv. maša, ob koncu katere bo podelil vla-
dika apostolski blagoslov s popolnim odpustkom.
Ob 15 so slovesne večernice, nato mrtvaške večer-
nice, pridiga, po pridigi procesija na stolno po-
kopališče v Strossmayerjevi ulici, kjer se bodo v
kapeli opravile molitve za pokojne župljane. Na
novem cerkvenem pokopališču na Tezmem se bodo
opravile molitve za rajne ob 14. V frančiškanski

baziliki bo na praznik Vseh svetnikov dopoldne
služba božja, kakor ob največjih praznikih. Po-
poldne ob 14 so molitve za pokojne, ob 15 pa žalna
procesija na župnijsko Marijino pokopališče na
Pobrežju. V magdalenski župnijski cerkvi bodo ob
14 liturgije, darovanje za župnijske uboge, pridiga,
nato pa procesija na magdalensko pokopališče. V
soboto, na Vernih duš dan bodo v stolnici ob 8
bilje, okrog 9 pa mrtvaško sv. opravilo in Libera
za pokojne župljane. V kapelici starega mestnega
pokopališča bodo ob 6 naprej tri tihe sv. maše.
Iz magdalenske cerkve bo na Vernih duš dan po
črni sv. maši ob 6 zjutraj procesija na magdalen-
sko pokopališče.

m Dinarski dan za severno mejo s v Mari-
boru ponovi. Slovenska straža v Mariboru javlja
cenjenemu občinstvo, da se ponovi za mesto Ma-
ribor v nedeljo, dne 3. novembra, dinarski na-
biralna akcija po ulicah, ker je bil preteklo ne-
deljo uspeh zaradi neugodnega vremena slabši.
Zato prosimo vse zavedne Slovence, zlasti one,
ki se v nedeljo niso mogli odzvati, da prihodnjič
za našo severno mejo žrtvujejo vsaj 1 dinar. —

m Mestni avtobusni promet na praznik 1. no-
vembra popoldne ob 12 do 18 ne obratuje na pro-
gah: Sv. Martin, Selnica in Pekre. Na vseh drugih
progah se vrši promet redno, na Pobrežje pa bodo
vozili vozovi z Glavnega trga neprestano.

m Zelo veliko škodo je povzročil sneg, ki je
padel v torek ves dan in v noči od torika na sredo.
Sneg je moker in težak ter je obvisel na drevju,
ki se ni izgubilo listja. Pod veliko težo se je po-
lomilo veliko mladih dreves, močnejša pa so izgu-
bila veje. V mestnem parku ter drugih mestnih
nasadih izgleda, kakor da je pustošil silen orkan.
Prav tako je v sadovnjakih, kjer lastniki niso
pravočasno otresali snega s sadnih dreves. Prav
velika je tudi škoda, ki jo je povzročil sneg v
gozdovih.

m Mohorjeve knjige so prišle ter se dobijo v
mariborskih župnijskih pisarnah. Pridite po knjige
ter plačajte obenem naročnino za prihodnje leto!

m Novi mariborski občani. Na torkovi tajni
seji mestnega sveta mariborskega so bili sprejeti v
članstvo mariborske mestne občine: Franc Košto-
maj, Alojzija Pusovnik, Ivan Jesih, Franc Trojar,
Viljemina Vučetič in Josip Dermastja.

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč
članom OUZD in njihovim upravičenim svojem
vrši v petek, na praznik Vseh svetnikov, dr. Lojze
Toplak na Pobrežju, Aleksandrova cesta 6.

m Poročili so se v Mariboru: Bibi Rihard,
strojevodja, in Fifolt Irma; Cesar Artur, skladiš-
ničnik, in Kimenswenger Adolfina; Majcenovič
Jožef, pivovarniški delavec, in Jurgec Angela;
Šlamberger Pavel, železničar v p., in Koren Doro-
teja; Bežjak Bogomir, knjigovodja, in Levak Ste-
fani; Pirib Anton, mestni izterjevalec, in Graber
Ivana; Zuraž Vladimir, trg. pomočnik, in Kram-
berger Ana; Vauda Franc, posestnik, in Bežjak
Stefanija; Orešnik Rudolf, tovarniški delavec, in
Kortnik Ljudmila; Jezernik Franc, trgovski po-
močnik, in Brumec Julijana; Pristof Franc, trgov-

Slovaški oficirji ogledujejo bojišča na zahodni
fronti v Belgiji in severni Franciji

ski pomočnik, in Roza Stojšek; Gomzi Franc,
kleparski pomočnik, in Suster Antonija; Turk Ivan,
delavec, in Korošec Marija; Ogner Ferdinand,
pipničar, in Cerič Ana; Benko Franc, čevljarški
mojster, in Honski Helena; Kotnik Ivan, mizarški
pomočnik, in Kuster Marija; Gradišnik Oton, kino-
operater, in Visočnik Marija; Prevorčič Franc, mi-
zarski pomočnik, in Kopše Terezija; Gotlib Val-
ter, nameščeneč nemških drž. železnice, in Kugler
Jožef; Fras Franc, mehanik, in Irgolič Terezija;
Ceh Avgustin, nožar, in Muhlić Kristina. Obilo
sreče in blagoslova.

m Številne nesreče. V mariborskem bolnišnično
se je zatekel večeraj cel kup ponesrečencev. Anton
Diamant, 44 letni delavec, je padel v Vetrinjski uli-
ci na spolzkih tleh ter je med padcem udaril z
glavo ob zid ter se hudo poškodoval. V Satahovcih
sta šla dva 16 letna fanta v gozd po gobe, pa sta
našla v drevesu skrito flobertovko, katero sta pre-
gledovala. Pri tem se je orožje sprožilo ter je iz-
gubil Alojz Kumin oko. S hleva je padla v Zrkov-
cih 38 letna posestniška hči Roza Vrecl ter si zlo-
mila desno roko. Levo roko si je zlomila 36 letna
dekla Kranjc Amalija iz Laporja. Na Pobrežju si
je zlomila levo roko 68 letna posestnica Lubej
Marija. Pri telovadbi je padel z droga 10 letni sin
tkalskega mojstra Herbert Skoliber ter leži sedaj
zaradi pretresa možganov v bolnišnici nezvesten.
V Limbušu se je pri šolskem pouku zgodila ne-
sreča ter je pri izvršitvi fizikalnega poskusa dobil
10 letni sin šolskega upravitelja Janez Ferk močne
opeklino.

m Zalostna smrt. V Morju pri Framu se je
na nenaden način zastopil 68 letni zidar in po-
sestnik Ivan Flakus. Pokojnik je bil nekdanji vojni
prostovoljec, potem pa se je priženil v Morju ter
je opravljal zidarska dela. Zaslužek pa je zapil
ter je potem prihajal ponavadi domov praznih rok
ter v pijanosti pretepal ženo in dve hčerki. Za-
radi tega so bili v družini stalno prepri. Zdi se,
da se je Flakus nazadnje vsega tega naveličal. Ko
je šel z dela v Smartnem na Pohorju po več me-
sečnih spet domov, je kupil v Slovenski Bistrici v
lekarni steklenico lizola. V Morju se je oglasil pri
sosedu Vrhovsku ter ga prosil, če sme prenočiti na
njegovem skednju, ker si ne upa domov. Vrhov-
šek pa ga je pregovoril, da je šel proti domu ter
ga je sprenil. Doma je prosil Flakus ženo, naj
mu da jabolčnika, ker je jejen. Zena je odvrnila,
da jabolčnika nima, pa je mož dejal: »Saj imam
rum s seboj,« ter je izvel steklenico lizola in jo
do polovice izpil. Zena je prestrašena hitela v
hlev, da bi pomolžla kozo ter bi dala mleka možu
kot protistrup. Ko pa je prišla s hčerko nazaj v
hišo, je našla moža v postelji, kjer je smrčal, ka-
kor da bi spal. Mislija je, da je zaspal, pa se je
bala prebuditi ga, misleč, da bi jo pretepel. Pu-
stila ga je v spanju, zjutraj pa ga je našla že
mrtvega, ker je ponoči strup izvršil svoje smrto-
nosno delo.

m Zaklana krava v občestnem jarku. V torek
je gnal z mariborskega sejma nepoznan gonjač tri
krave po Tržaški cesti v smeri proti jugu. Pred
vojaško bolnišnico pa je eno živinčico na spolzki
cesti spodrsnilo ter je obležalo z zlomljenim nogo
v občestnem jarku. Gonjač je kravo enostavno na
licu mesta zaklal, potem pa je z ostalima kravama
izginil, mrtvo živinčico pa je pustil v jarku. Kravo
so kmalu odkrili mimosoidci ter so mislili, da je
samo poškodovana, pa so poklicali gasilce, ki so
kravo naložili na tovarni prevoznik avto in jo pre-
peljali v klavnico.

m Tri kolesa najdena. V Jenkovi ulici 4 je na-
šla hišnica Elizabeta Murko možko kolo z evid.
številko 2-25310-2; na Betnavski 18 je hišnica Ana
Valovec izročila policiji kolo brez številke in znam-
ke, ki je stalo že 14 dni prislonoeno ob zid; v
Kopališki 17 na je našel delavec Mali Franc kolo
s številko 2-124570-19. Vsa tri kolesa dobe lastniki
na policiji.

Gledališče

Četrtek, dne 31. oktobra, ob 20: Nenavaden
človek. Red C. — Petek, dne 1. novembra, ob 20:
Cyrano de Bergerac.

Francozi kar naprej zapirajo komuniste

Iz Marseillesa poroča agencija Havna, da so
oblasti izvršile hišno preiskavo pri 80 vodilnih
komunistih. Po preiskavi je bilo 65 komunistov
pridržanih v zaporu. Policija je našla pri njih
mного obtežljivega materiala, kot n. pr. pisalnih
strojev, strojev za razmnoževanje, tiskarn, že pri-
pravljeno število prepovedanega komunističnega
glasila »Humanité« itd. Na stanovanju stranki-
nega tajnika so našli naslove in druge podatke o
strankinih pristavih ter o prepovedanem delova-
nju komunistov v Marseillesu in okolici.

veže dva kontinenta!
je evropska žila odvodnica!
žarišče evropskega politič-
nega in vojnega razpleta!
ob njem se bo odločila se-
danja vojna!

REZERVIRAJTE VSTOPNICE!!

Danes premiera gigantskega zgodovinskega velefilma

Najodličnejši igralci: lepi Tyrone Power
šarmantna Loretta Young
ljubka Annabella

Z vljenjsko delo genialnega mladega diplomata. —
Vztrajnost — ljubezen — obup — in rešitev!!

Predstave danes ob
16, 19. in 21. uri

Kino Matica tel. 22-41

KULTURNI OBZORNIK

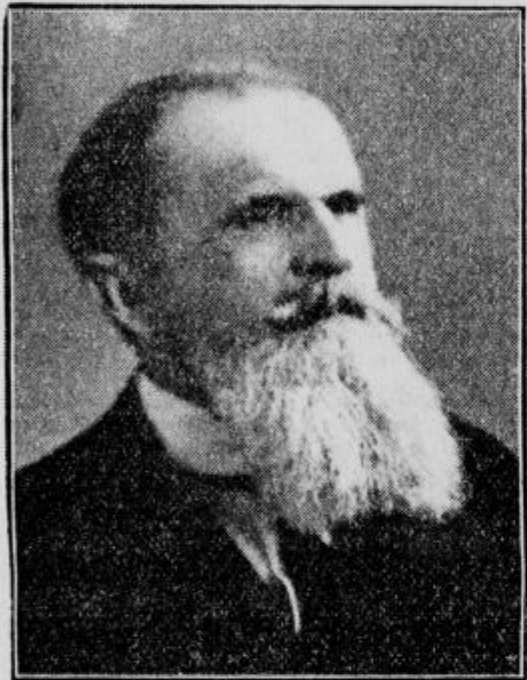
Naznanilo nove serije Ušeničnikovih Izbranih spisov

Aleša Ušeničnikova Izbranih spisov je doslej izšlo že pet zvezkov (o zadnjem — petem — še nismo poročali, pa je že v rokah naročnikov). Še VI. zvezek in prva kolekcija, ki je bila napovedana lani, bo s tem končana. Izbrani spisi Aleša Ušeničnika izhajajo točno v napovedanih presledkih po dva meseca ter se sedaj bližajo koncu. Toda s prvo zbirko šestih zvezkov se od daleč ni izčrpalo delo tega našega največjega ter enega najbolj plodnega in delovnega slovenskega filozofa, publicista in znanstvenika, saj pomenijo ti zvezki samo izbor iz njegovega revialnega dela, dočim je Ušeničnik postal najbolj znan po svojih knjižnih delih. Zato se je založba: **Jugoslovanska knjigarna odločila**, da izda še drugo kolekcijo njegovih Izbranih spisov — namreč nadaljnjih šest zvezkov — v katerih bi zajel Ušeničnik — ki jih sam ureja — svoja glavna dela, svojo **Filozofijo in Sociologijo ter Knjigo o življenju**. Tako bi bili trije zvezki posvečeni Filozofiji, v katerih bi izšel na novo predelani in pregledani ter popravljeni njegov znani Uvod v filozofijo, ki ni samo uvod, temveč celotni sistem njegove, na stari sholastični filozofiji sloneče filozofije. Tu so zajeti in pregledani pod zornim kotom večne filozofije vsi problemi, ki zanimajo človeški um in človeško bistvo, sestavljeni v sestav, ki je jasen, kritičen in gotovo največji plod slovenskega neotomizma, katerega najvidnejši predstavnik v svetu je prav dr. Ušeničnik. Jasna misel je bila vedno največja odlika tega izrednega duha. Ker bota ti trije zvezki (VII. o spoznanju, VIII. o svetu in duševnosti ter IX. o duši in Bogu) predstavljali zadnjo razvojno fazo Ušeničnikove filozofije, bodo neobhodno potrebni vsem, ki zasledujejo razvoj slovenske filozofije, pa tudi vsem, ki hočejo spoznati misel enega naj-

večjih slovenskih katoliških mislecev in usmerjevalcev slovenskega javnega katoliškega delovanja. Druga dva zvezka (X. in XI.) bosta posvečena Sociologiji, katere prva izdaja je bila že pred mnogimi leti razprodana. Ušeničnikova Sociologija predstavlja eno prvih celotnih socioloških sistemov pri Slovencih ter je klasično delo te vrste pri nas, tako rekoč vademecum za študij in spoznavanje sociološke znanosti, njenih vprašanj in preučitve problemov. Prvi del te nove Sociologije bo vseboval Uvod v sociologijo (ospovne socialne ideje, socialni organizem in socialni sistem), drugi zvezek (XI.) pa bo govoril o krščansko socialnem sistemu posebej ter socialnih problemih na sploh, ki jih je prinesel nov čas. Zadnji, XII. zvezek, pa bo vseboval Ušeničnikovo svetovno znano knjigo, prevedeno že na več jezikov, prav tako že zdavnaj razprodano **Knjigo o življenju**, ki je pri Slovencih samih že doživela tretjo izdajo. Obsegala bo tri glavne razdelke: dvom življenja, blagovest življenja in smisel življenja, kar zaključuje Ušeničnik z znanim prevodom Sončne pesmi sv. Frančiška.

Veseli smo, da moremo naznaniti nadaljevanje Ušeničnikovih spisov in njegovih najbolj znanih knjig, ki bodo v tej izdaji izšli znatno skrajšani, toda preciznejši v misli in izrazu ter izpeljani do sodobnih zaključkov. Knjigi bodo izhajale — kakor do zdaj — v dveh zaporednih mesečnih presledkih začeti s 1. januarjem. Vabilo na subskripcijo navaja plačilne pogoje: 380 din za vseh šest knjig (v originalni vezavi), ali pa po 30 din mesečno. Kdor ima prvo serijo, bo gotovo segel rad tudi po drugi, saj bodo Ušeničnikovi spisi ostali za dolgo časa eno najlepših knjižnih zbirk katoliškega Slovencea.

K današnji otvoritvi Italijanskega instituta

Univ. prof. dr. Matteo Bartoli iz Turina, svetovno znani italijanski jezikoslovec, ki bo danes otvorjal s predavanjem »Tradicija in revolucija v latinščini in italijanščini«: novo delovno leto Instituta za italijansko kulturo v Ljubljani (Napoleonov trg št. 6).

Funtkova Tekma v Drami

Kot tretje izvirno slovensko delo je vodstvo Drame uvrstilo v letošnji spored Antona Funtke dramo v treh dejanjih z naslovom »Tekma«, katere premiera je bila v torek, dne 29. t. m. Drama je bila že pred vojno, še preden je izšla v knjigi, uprizorjena v Ljubljani in pozneje tudi v Zagrebu, a oživljena zopet po vojni leta 1919, ko so jo kot enkratno predstavo uprizorili dijaki ljubljanskega učiteljskega v korist Canarjevega spomenika.

Delo, ki je prišlo tako že tretjič na oder Narodnega gledališča, in sicer sedaj v rahli predelavi, oziroma bolj krajsavi, zlasti pa v novi režiji in zasedbi, nas je to pot zanimalo predvsem z odrskega vidika. Igra, ki jo je vodil in ji dal novo odrsko podobo režiser g. Milan Skrbinec, ni sicer spremenila naše sodbe glede avtorja, vendar je treba poudariti, da je bila uprizorjena z okusom in je dala najbrž zadnje možnosti odrskega izraza tej sicer suboparni drami. To ne velja samo za režijo, ampak tudi za nosilce posameznih vlog, ki so bile ne le na splošno dobro zasedene, ampak tudi zanimivo podane. Igrali so: ge. Polonca in Vida Juvanova ter ga. Potokar, Sever in Gregorin.

Ker bosta v vlogi mladega kiparja Daneja, ki ga igra sedaj g. Sever, nastopila še dva mlada igralca, namreč g. Gale, ki smo ga predlanski že nekajkrat videli, in kot debutant g. Jože Borko, bomo o delu samem ter o podrobnih izvedbi poročali pozneje.

France Vodnik.

Baletni nastop v Operi

V nedeljo popoldne smo prisostvovali plesni prireditvi, ki so jo izvedli plesalci in plesalke našega opernega gledališča pod glasbenim vodstvom g. D. Zebreta ter koreografov gg. P. Golovina in B. Pilata. Prireditve je v celoti uspešna, zlasti nekatere točke so jo dvignile v nadpovprečni nivo tako v koreografski zamisli, kakor tudi po izvedbi. Najbolj je seveda zanimal nastop g. B. Pilata, ki se nam je v S. Rahmaninova »Preludiju«: predstavil kot poudarjenega lastne plesne zamisli. Ze na podlagi tega moremo g. Pilata presoditi in uvrstiti med resne prizadevnike v smislu sodobnih stremiljenj v plesni umetnosti. V tem delu, ki morda ne predstavlja še koreografsko popolno izdelane forme v potankostih in ji prav zaradi tega manjka se dovršene estetske zaključnosti, je vendar v celoti dovolj verno ogledalo umetniške osebnosti, ki hoče z dramskimi učinki dosegati izraz globlje notranje učinkovitosti. Zgolj ples in površna gesta, ki bi razvojno osrednjo linijo zasnove trgala ter arhitektonsko kompozicijo razbijala v drobce, ali bolje v manj pomembne okraske, mu je tuja. To pa označuje človeka, ki je že premagal gmoto ter priložnost in je težišče prenesel vase samega. Zato pa njegovo delo zajame človeka in se ga močno doimi. Kot plesalca smo g. Pilata spoznali tehnično zelo dotolanega ter estetsko tenkočutnega, kar daje poseben poudarek njegovi plesni kulturi. Prav

v »Preludiju«: je pokazal velik smisel za organično povezavo igre, pri kateri je pokazal vprav virtuozno potezo prelivačega se prehajanja iz lika v lik. Na podlagi teh značilnosti smemo pričakovati od mladega umetnika še večjih stvaritev bodisi v zasnovi bodisi v plesu samem. Vsekakor je danes najboljši plesalec na našem odru. Brez dvoma bo našemu baletnemu zboru mogel marsikaj nuditi, predvsem pa dvigniti ga preko dosedanje običajne dolžnosti opernih ter opernih nastopov. Dalje je isti avtor zasnoval se A. Rubinsteina »Toreador in Andaluzanka«, ki sta ga zaplesala z gospo G. Bravničarjevo, ter Dvorakovo »Harmonijo«, ki jo je izvedel z g. E. Moharjevo. Obe sta pomembni deli, vendar prejšnje po vrednosti kompozicije ne dosežeta. Zaplesani sta bili zelo dobro.

Med skupinskimi plesi je bil izveden najboljši: J. Straussovo »Zlato in srebro«: s solistoma E. Moharjevo in B. Pilatom. V tej točki je prednjačila g. Moharjeva. G. Pilato v tem plesu nekoliko prevečkrat z ostro plesno kretnjo nekako moti tisto lahkonostno fluidnostno igrivost in prisrčnost, ki je v tem plesu zamišljena ter veje po celotni stvaritvi. Omeniti je treba, da je ta ples med najboljšimi zasnovami in izvedbami zadnjih let na domačem odru. To je delo g. P. Golovina, čigar ostali program predstavlja prav tako njegov trud. Poleg nastetih točk smo videli še J. Pavca »Usodno napako dr. Bartola«: iz pantomime »Možiček«: s plesalci P. Golovinom, E. Moharjevo, A. in R. Brarjevo ter F. Carmanom, K. Goldmarka »Ples bajader«: z g. Bravničarjevo in baletnim zborom, J. Dusikovo »Modro rožo«, ki so jo izvedli M. Remškarjeva, F. Carman, D. Pogačar, ki kaže posebno plesno nadarjenost, ter baletni zbor. Nadalje je g. E. Moharjeva izvedla L. M. Škerjanca »Arabski ples«, g. Bravničarjeva Dvorakov »Slovenski ples št. 10«, ista L. M. Škerjanca »Plesni motiv«. Kot kočno so izvedli S. Japljeva, F. Carman ter A. in R. Brarjeva, A. Bedračeva in F. Barešova E. Adamiča »Snubitev«: iz Tatarske suite.

Zaradi številnih solistov in zaradi številnih točk sporeda ne morem posamič podati ocene. Moram pa poudariti, da je prireditve v celoti bila pomembna, vendar pa morda le uspel uvod v močnejše in kvalitetnejše, na katere bomo prav radi prišli in si jih želimo. Saj bo s tem dana prilika za gojitev plesne kulture, ki se je po eni strani s Pinom Mlakarjem dvignila v visoke vrhove evropske kvalitete. Zato prosimo vodstvo opernega gledališča, naj v bodoče pripravi še take prireditve. Kvaliteta del in dobra izvedba bosta vzbudivla še večje zanimanje. Po možnosti pa naj se vršijo zvečer, ker jih ni omovalovževati, saj ples predstavlja enakovredno pomogo drugim umetnostim. Saj bi bilo tudi to pot vse prav, če ne bi prenežna otroška mladost ne motila poslušalca s hrustanjem bonbonov in podobnih dobrot. — Dirigent g. D. Zebre se je trudil za skladno in resno muziciranje, vendar mu orkester ni vedno sledil in so nekatera mesta bila občutno razmajana. Prihodnjic bo treba s strani orkestra večje koncentracije in pazljivosti.

K današnji predstavi Jevgenija Onjegina v Operi

Tenorist dunajske državne opere Anton Dermola, ki bo pri današnji predstavi »Evgenija Onjegina«: pel vlogo Lenskega,

Ali ima Nemčija dovolj pogonskih sil

Iz merodajne nemške strani izjavljajo, da je Nemčiji nedvomno zagotovljena zadostna količina pogonskih sil. Obenem s tem dajejo tudi pregled najvažnejših virov, iz katerih Nemčija ta pogonska sredstva črpa.

1. Najvažnejše mesto v postavkah nemških pogonskih sil zavzema izdelovanje sintetičnega bencina. Že v miru je izdelovanje sintetičnega bencina tako napredovalo, da je lahko Nemčija že takrat krila vse svoje potrebe pogonskih sredstev iz tekoče proizvodnje, ne da bi se ji bilo treba dotakniti bogatih zalog.

2. Kot najvažnejša dobaviteljica nafte pride v poštev Sovjetska Rusija, ki dobavlja Nemcem nafto na temelju trgovinskih dogovorov med obema državama.

3. Važno vlogo imajo tudi romunske petrolejske dobavke, ki so že dolgo nedostopne Angležem, pa tudi njihovi blokadi. V Berlinu pripominjajo, da so nemške čete v Romuniji že bolj zavarovale nemoteno pridobivanje in pošiljanje romunskega petroleja za svoje potrebe s tem, da so vzele romunske petrolejske vrelce pod svojo zaščito. Pri tem poudarjajo, da Nemci niso navezani pod vsakim pogojem na slednjo kapljo romunskega petroleja, kakor to trdi angleška propaganda. Res je nasprotno, da ima Nemčija zadostne količine pogonskih sredstev tudi brez romunskega petroleja.

4. Bitna razbremenitev za postavke nemških pogonskih sredstev je vse večja uporaba pogonskih plinov v avtomobilskem prometu. Novi pogonski plini v avtomobilu ohranili svoj pomen tudi po zneje v miru.

Ameriška letala na francoskem otoku Martinique

»Exchange«: javlja iz Newyorka, da je odletelo večje število ameriških letal in se spustilo na francoskem otoku Martinique. Mornariški minister je na vprašanje, zakaj se je to zgodilo, odgovoril, da k temu poročilu ne more ničesar pripomniti. Uradno je bilo že večkrat sporočeno, da je na tem otoku sto, v Združenih državah zgrajenih letal, ki jih je še pred premirjem naročila v Ameriki francoska vlada, sedaj pa so ameriške oblasti zahtevale od Francozov, naj jim ta letala vrnejo.

Poostreno delovno pravo v Sovjetski Rusiji

V Sovjetski Rusiji so spremenili zakon, ki ureja dolžnosti in pravice delavcev in drugih nastavlencev in industrijskih podjetij. Da bi pospešili oziroma zboljšali že obstoječo industrializacijo sovj. države, so z novimi zakonskimi določbami stavili na razpoložena ministrstva za delo vse inženirje in strokovne delavce. Po novih določilih so lahko vsi imenovani s takojšnjim odlokom premeščeni v tiste kraje kjer industrijsko stanje ni zadovoljivo. V zakonu je izrečno rečeno, da se te določbe nanašajo tudi na centralno Azijo in Sibirijo. S tem je inženirjem in strokovnim delavcem popolnoma odvzeta svoboda odločanja, kjer hočejo delati. Potne stroške za prizadete in njihove družine je pripravljena prevzeti država. Pravice ugovora ni. Tistemu, ki bi se skušal upirati tozadevnim navodilom, so zagrožene stroge kazni.

Zakaj dobimo kurjo polt

Ce nas nenadoma zazebe ali če smo se ustrašili, pravimo da »nas je obšla kurja polt«. Ljudska govornica, bogata na izrazih in prispodobah iz živalskega sveta, je ostro opazovala tudi ta pojav in mu dala svojstven izraz. Človeško telo nima las samo na glavi, temveč nosi po vsej koži dediče iz pradavnine, ki so sedaj postali seveda brezpo-

Pravkar so sprožili top. Poveljnik z napetostjo zasleduje učinek oddanega strela.

membni. Drugače je pri živalih. Zivalim služi koža za ohranjanje toplote, kot obleka proti dežju, oklep proti napadom in udarcem ali strašilo proti napadalcem. Dlake imajo korenine v lojnicah. Mišičje je tako ustvarjeno, da se dlaka zaradi posebnih živčnih dražljajev takoj našopiri, kakor hitro se pojavi kaka nevarnost. Pri tem imajo važno vlogo lojnice. Ko se mišice napno in lojnice okrog las izstopijo, dobi koža videz kurje polti. Podobno je tudi pri človeku. Kakor hitro stopi dlaka zaradi nenadnega mraza, strahu ali jeze pokonci, dobi tudi človek kurjo polt.

ŠPORT

Občni zbor ASK-a — Veliki uspehi naših akademikov na športnem polju

Zadnjo soboto se je v dvorani Akademskega doma vršil šesti redni občni zbor Akademskega športnega kluba, ki ga je vodil Stane Junež, predsednik v poslovnji dobi 1939-40. ASK se je v tej dobi povzpelo zelo visoko in dosegel zelo lepe uspehe na raznih tekmah in v organizaciji tekmovanj. Prirejal je smuške tečaje in izlete, organiziral državno akademsko smuško prvenstvo, na katerem je postal klubov član Lojze Koželj državni akademski prvak v klasični kombinaciji, organiziral table-teniško prvenstvo jugoslovanskih univerz, prvenstvo slovenske univerze v lahkoatletiki itd. Junja pa, ko je povsod po dolinah že vse evolo in dehtelo v visoki pomladi, je organiziral visoko gori Za Akom, v prelopih slovenskih gorah, nepozabni smuški tečaj, združen z medklubskimi tekmami. Zeleti bi bilo, da bi ta tečaj postal ASK-u nekaj tradicionalnega, da bi naši Askovci šli vsako leto tja gori pod visoke stene in na strma snežišča, kjer njihova pesem najbolj in najlepše odmeva, vpa prevzeta od lepote naših, slovenskih gora in prepolna volje do dela za nas Slovence.

Predsednik, odborniki in načelniki sekcij so podali poročila, iz katerih je razvidno ASK-ovo delovanje in prejšnjem letu. Revizijski odbor je predlagal odboru razrešnico, aglneumu in marljivemu tajniku Planinščiču, ki nosi levji delež pri vseh klubovih uspehih, pa razrešnico s polhalo. Članice in člani, ki so se drenjali po pretesni dvorani, so razrešnico odobrili z bučnim ploskanjem, nato pa s še večjim navdušenjem in burnim vzklkanjem enoglasno sprejeli in izvolili sledečo predlagano listo:

Upravni odbor: Jože Planinščič, cand. iur. Podpredsednik: Cop Tone, stud. iur. Tajnik I.: Zupce Franček, stud. iur. Tajnik II.: Orel Milan, stud. iur. Blagajnik: Duh Maks, stud. techn. Gospodar: Megler Rašo, stud. techn. Načelniki sekcij: smuške: Arko Ludvik, dipl. iur., in Nallačen Marko, stud. iur.; lahkoatletike: Lončarič Rado, stud. techn.; telovadbe: Lončarič Rado, stud. techn.; table-teniške: Krečič Dušan, cand. iur.; alpinske: Hmar Dušan, stud. iur.; plavalne: Novak Franci, stud. techn.; plesne: Krečič Dušan, cand. iur., in Casar Anton, stud. techn.; damske: Traven Anka, cand. phil., Bercieri Bela, stud. techn. in Velikonja Mijo, stud. phil. Nadzorni odbor: Predsednik: Junež Stanko, cand. iur., odbornika: Slienik Herbert, stud. iur., in Mohnič Mirko, stud. phil.

Novi predsednik je, navdušeno pozdravljen in sprejet z brezkončnim ploskanjem, takoj zavzel svoje mesto in se zahvalil tovarišcem in tovarišem za zaupanje in izrazil upanje, da bo s pomočjo vseh moči dvigniti ASK še na višjo stopnjo. Nato so odkorakali v dolgih vrstah po ulicah. Še dolgo je odmevala njihova pesem po slovenski prestolnici in iz nje je zvenela misel in volja za visokimi cilji in ideali stremlenja slovenskega katoliškega akademika-športnika.

SK Ljubljana : Juniorji (reprez.)

Jutri ob pol 11 dopoldne bodo izbrani slovenski juniorji odigrali prijateljsko tekmo s SK Ljubljano. Ker bo juniorsko moštvo sestavljeno iz najboljših juniorskih igralcev Ljubljane, Maribora in Trbovelj, obeta biti tekma lepa in zanimiva. To je zadnji nastop pred nedeljskim srečanjem s hrvaško juniorsko reprezentanco.

Evropsko prvenstvo v boks si je izvojeval Blaho (Nemčija)

Zadnjo soboto sta se spoprijela za evropsko prvenstvo v lahki kategoriji Nemec Blaho in Italijan Abbruciat. V borbi, ki se je vršila na Dunaju, je v petnajsti rundi zmagal Nemec po točkah. Italijan je bil do dvanajste runde v prednosti, toda v zadnjih rundah pa ga je Nemec popolnoma obvladal.

Finci so zmagali v strelskem troboju

Finci, Nemci in Švedi so imeli v Berlinu tekmovanje v streljanju v petih različnih panogah. Prvo mesto so zasedli Finci, ki so dosegli 302,5 točk, na drugem mestu so bili Švedi s 282,5 točkami in na tretjem mestu Nemci, ki so prejeli 255 točk.

Harbig hoče nove rekorde

Nemški svetovni rekord na 400 in 800 m Rudolf Harbig se še noče zadovoljiti s sedanji rekordi, ampak namerava rušiti svetovni rekord tudi v teku na 1500 m. Vsi atleti sveta so zelo radovedni, če se bo Harbigu ta namera posrečila. Harbig bo spomladi pričel trenirati in potem bo naskočil svetovni rekord na 1500 m. V to svrho naj bi se priredila velika tekma, pri kateri bi sodelovali najboljši švedski tekmovalci.

Ameriška štafeta 4x100 m hoče postaviti nov svetovni rekord

V Ameriki se sedaj bavijo z mislijo, če je rekord v štafeti na 4 krat 100 m, ki so ga postavili na berlinski olimpijadi Owens, Metcalfe, Draper in Wykof v fantastičnem času 38,8 sek., še možno izboljšati. Trener ameriških sprinterjev je mnenja, da se da ta rekord še višje postaviti. On namreč misli, da bi Al Davis, Moore, Alyde Jeffry in Herbert Thompson, od katerih vsakdo preteče za 100 m 10 sek., bili v stanu preteči to štafeto v času 38,5 sekundah.

Prvenstvo italijanskih telovadcev

za letošnje leto si je izvojeval Guglielmetti iz Milana, ki je prejel za svoje izvedbe 112,75 točk. Imenovani italijanski telovadec si je ob tej priliki izvojeval sedem posameznih zmag, dvakrat pa je bil drugi, njegova slaba stran je bila obvezna prosta vaja, kjer je dosegel šesto mesto. Najboljšo znamko je prejel v poljubni vaji na drogu, za katero je prejel 9,80 točk in je bila to sploh najboljša ocena pri vsem tekmovanju.

Vesti športnih zvez klubov in društev

Iz Slovenske nogometne zveze. (Službeno). Po nalogu upravnega odbora z dne 29. t. m. pozivam naslednje igralce, da se javijo v petek 1. novembra t. l. ob 10 v garderobi SK Ljubljane: Plaznik Fr. (Amater, Trbovlje), Mihač Rupar, Sedej, Perharč, Smole, Kroupa Aeko, Vovk in Grošelj vsi SK Ljubljana), Rogel (Svoboda), Tomažič (SK Grafika), Welle Kurt (SK Maribor), Pocač Karol in Stalekar Karol (oba SK Železničar, Maribor), Kumer (Korotan) in Urbančič (Jadrano). Spodnjo opremo prinese vsak igralec s seboj. — Zveza kapetan.

Vezuv bodo pogozdili

Italijani so sklenili pogozditi Vezuv. Na vsiljen ognjeniku naj zraste 100.000 pinij in robinij. Namesto z žarom goreče lave naj bo v bodoče pokrita gora s prijetnim zelenjem.

Na Vezuvu so bili gozdovi

Največje začudenje je pač zbudila vest, da bodo pogozdili tudi znani ognjenik Vezuv. Vendar to ni nič čudnega, niti novega. V starih časih je bil Vezuv porasel z gozdovi in je torej novo pogozdovanje le obnove starega stanja na Vezuvu. Saj tudi danes ni povsem gol. Sadovnjaki in vinogradi se vzpenjajo 500 metrov visoko na pobočjih Vezuva. Nekoč pa je bil ves pokrit z zelenjem. Na vrhu so stali mogočni hrastovi gozdovi, pobočja pa so pokrivali prijazni vinogradi. V republikanskem in cesarskem Rimu nihče ni slutil velike nevarnosti, ki jo je nosila v sebi prijetna gora blizu Neaplja, ki je nudila krasen razgled po širnem morju. Le geograf Strabo je domislil o njej in je pisal o Vezuvovem vulkanskem značaju. Toda, kdor je poznal Vezuv in je vedel, da je Vezuv že tisočletja miren sosed človeških naselbin, ni verjel Strabu. Potres leta 63 je bil prvi opomin; dne 24. avgusta leta 79 je vulkan izbruhnil in uničil mesta Herculaneum, Pompeje in Stabiae. Vezuv se je razpočil in samega sebe uničil.

Se enkrat je zrasel gozd na Vezuvu, kajti zopet je postal ognjenik naklonjenjši do ljudi in je 500 let miroval. Od leta 1660 so opazili na Vezuvu vsako leto večje ali manjše izbruhe, ki so se vedno bolj stopnjevali.

Katastrofa l. 1872

24. aprila leta 1872 se je podal Palmieri, ki je mnogo let opazoval Vezuv in ga je dobro poznal, v Neapelj, da bi si nakupil razne stvari.

Celje

Tvrdba Westen bo zgradila v Čretu veliki športni stadion

Celje, 31. oktobra. V našem listu smo že pred meseci poročali o važnem sklepu g. Westen, da bo zgradil za delavstvo svoje velike tovarne v Čretu pri Celju velik športni stadion, kjer naj bi dobili delavci in njihovi otroci ter žene v prostem času potrebno razvedrilo. Začetna dela so že v teku. Inž. Maks Westen je napravil s sodelovanjem inž. Ungerja Ulmiana in inž. Pompeja skico za najmodernejši stadion. Skica je bila že tudi predložena oblasti. Stadion, ki bo odgovarjal najmodernejšim zahtevam vseh panog športa, bo stal 3 in pol milijona din in bo obsegal nogometno igrišče, lahkoatletsko tekališče, plavalne bazene, ki bodo eni največjih v državi, veslaški bazen, jahalno rundo in tenis igrišče. Na stadionu bodo moderno in higienično urejene oblačilnice, katere bo ogrevala centralna kurjava.

G. inž. Maks Westen, ki je sam navdušen športnik, je šel zelo na roko tudi športnemu klubu SK Jugoslavija, kateremu je dobil najem igrišča na »Sp. Lanovža« (pri Pertinacu) in tudi preuredil garderobe. Športni klub je g. Westnu za naklonjenost vsekakor zelo hvaležen.

Stadion bo zgrajen izključno za delavstvo Westnove tovarne, po izrecni prošnji pa bodo dovolili na tem stadionu le in edino skupne večje športne prireditve. Razumljivo je, da bo pri teh delih dobilo zaslužek mnogo delavcev iz Celja in celjske okolice, kar je za naše delavske kraje velikega pomena.

e Petje na pokopališčih. Združeni moški zbori Celjskega zborna, Olike in CPD bodo peli žalostinke pod vodstvom g. prof. Knapa na Vse svete popoldne ob 3 na okoliškem, ob 4 pa na mestnem in vojaškem pokopališču.

e Duhovne vaje za gospe bodo od 11. do 13. novembra. Začetek v nedeljo, 10. nov. ob 6 zvečer: litanije za blagoslovom, uvodni govor. Med duhovnimi vajami: jutraj ob 8 sv. maša, nato prvi govor; popoldne ob 6 litanije za blagoslovom, nato drugi govor. Sklep duhovnih vaj bo v četrtek, 14. novembra jutraj. Duhovne vaje bo vodil g. misijonar Ciril Demšar. Vabimo k obilni udeležbi!

e Brezmesni dan je preložen od pteka, 1. novembra, na soboto, 2. nov. Tako razglasa mestno poglavarstvo.

e V spomin pokojnega hotelirja g. Henkeja v Laškem je daroval g. major Fabijan Hellebrant 100 din dobrodelnim društvom v Laškem.

e Zdravniško dežurno službo za člane OUZD bo imel v petek, na praznik Vseh svetih, g. dr. Drago Mušič, Cankarjeva 7, v nedeljo, 3. novembra, pa g. dr. Cerin Josip, Prešernova 1.

Niti najmanjši znak ni izdajal, kaj se je godilo v ognjenikovem žrelu. Naenkrat je izbruhnil velik potok lave, ki se ni hotel več ustaviti. Velik oblak dima je v obliki pinije zakril ognjenikov vrh, pepelnat dež se je vsul na zemljo, vrh se je razpočil, obe žreli sta med strašnim pokanjem bruhali velike odletke brez prestanka. Palmieri ni mogel več domov pod vznožje ognjene gore. Mnogi izletniki, ki so se takrat mudili na ognjeniku, so izgubili življenje, kraja Massa in San Sebastiano sta bila uničena. V naših časih je bil največji izbruh leta 1906. Takrat se je ognjenikov vrh porušil in se znižal za 150 metrov.

Gozd, ki ga nameravajo sedaj zasaditi na Vezuvu, naj bi tudi trdnje povezal starejši in mlajše plasti lave. Dela so se že pričela. Človek se na Vezuvovih pobočjih trdo bori za vsak kosček zemlje, da bi jo pogozdil, močni izbruhi v zadnjih časih pa so pokazali, da je tudi ognjenik na preži.

Nekaj o odkrivanju neznane sveta

V novejših časih je bilo vse poino prizadevanj, kako odkriti zadnje skrivnosti zemeljske oble. Pa so kljub temu na tem svetu skrivnosti, ki jih človek še ni dognal skrivnosti namreč, ki ne spadajo v svet duha, temveč skrivnosti naše zemeljske oble. V začetku leta 1940 je še toliko neodkrita sveta, kot ga ima najmanjši del sveta, Avstralija, s svojimi 8,7 milijoni kvadratnih kilometrov.

Brez ozira na politično dogajanje se neprenehoma trudijo desetine raziskovalcev v različnih deželah, da bi prodrlje neznani svet, do zadnjega konca. Mnogo večji kot nepoznani, so nam že poznani, toda še ne raziskani polarni kraji v obsegu 55 milijonov km². Beli ljudje še niso prodrlji, oziroma so samo malo površino pogledali »skozi okno« v prostrane tibetske planjave, v Mongolijo, notranjo Avstralijo, Grönlandijo in Aljasko. Ze zgodaj je predmet zanimanja severni pol. Ze l. 250 pr. Kr. se je podal na pot na severni tečaj Pythias iz Marsilije, današnjega Marseillesa. Končal je na Norveškem. V novejših časih so prodirali proti arktičnim krajem Probiher l. 1577, Davis l. 1597, Hudson l. 1610 in Baifin l. 1616. Se l. 1909 se je presrečilo Pearyju resnično dosegli severni pol. Dve leti kasneje je odkril Norvežan Amundsen južni pol.

Ce hočemo omeniti šest najvažnejših dogodkov v zgodovini odkrivanja neznane sveta, potem moramo postaviti na prvo mesto potovanje trgovca Marca Pola na Kitajsko l. 1270 ki je bilo obenem tudi prvo svetovno potovanje, potem odkritje Amerike po Kristofu Kolumbu l. 1492, prvo vožnjo Portugalske Vasca da Gama okoli rtiča Dobre nade l. 1498, ki je odkrila pomorsko pot v Indijo, prvo potovanje je Magelhaesa okoli najjužnejše točke v Ameriki l. 1520, odkritje severne avstralske obale l. 1606 ter končno odkritje Tas-

Francosko ministrstvo za družino in mladino

Francozi so ustanovili novo ministrstvo, ki ga doslej še niso imeli, to je ministrstvo za družino in mladino. V sedanji vojni so kruto spoznali, kaj se pravi imeti dobro in na vse pripravljeno mladino. Druga okolnost, ki je privedla francosko vladu do ustanovitve tega ministrstva, je brez dvoma padanje rojstev, ki Francoze zelo opominja, da morajo za vsako ceno imeti močno in zdravo mladino ter družine s številnimi otroci.

Skrb za mladino so zaupali mladinskim organizacijam. »Slovenec« je pred nekaj tedni že pisal o taki novi mladinski organizaciji. To so tako imenovani »Tovariši Francije«. Glavna naloga teh organizacij, stoječih pod nadzorstvom novega ministrstva za družino in mladino, je telesna in športna vzgoja, naslonjena na osnovna krščanska pravstvena načela. V zvezi s tem je omeniti veliko vojno proti alkoholizmu. To vojno je napovedala alkoholizmu vlada sama. Nadalje je izdeležalo novo ministrstvo posebne načrte za organizacijo in preobnovo francoskega šolstva v duhu preje omenjenih novih načel.

Tekma strelcev med Nemčijo, Finsko in Švedsko

Ameriške predsedniške volitve in katoličani

»Amerika«, vodilni katoliški tednik v Ameriki, piše pod naslovom »Kandidati in katolicizem« med drugim tudi tole: Versko vprašanje nima na srečo pri sedanjih volitvah nobene vloge. Naša iskrena želja je, da bi se oba kandidata po možnosti izognila vprašanju, ki je zastrupilo ozračje pri volitvah leta 1938. Važno in zanimivo je vedeti, v kakem razmerju sta oba kandidata do katolicizma. Predsednik Roosevelt je večkrat s ponosom poudarjal, da je po materi v njegovem sorodstvu Elizabeta Seton, za katero upamo, da bo nekoč proglašena za ameriško svetnico. Tudi Wendell Willkie ima tesne vezi s cerkvijo. On sam je sin katoliške matere, vzgajal pa so ga v metodističnem kolegiju. Njegovi dve sestrični sta katoliški redovnici. On sam ni katoličan, bil pa je vedno v zvežah s katoličani. V Ohio je bil velik nasprotnik »Ku-Klux-Klan«. S tem pa seveda še ni rečeno, da bi se Wendell Willkie pri svojem delovanju držal katoliških načel. Toda te besede naj ne zvane kot očitek, temveč kot upanje, da se bo pri svojem delu, ko bo moral preučevati različna narodna vprašanja, seznanil s katoliškim naukom o socialnih, gospodarskih in mednarodnih vprašanjih.

Pri tej priliki je treba tudi spomniti na to, da je Roosevelt osebno preučeval papeške socialne okrožnice in da je vedno upošteval mnenje katoliških specialistov na tem polju. Mnogo temeljnih socialnih načel je prevzel v osnovu njegovih socialnih reform in načrtov. Doslej — tako pravijo nadalje Amerikanci — še ni stopil noben vidnejši katoličan v ožji Willkiejev politični krog. Toda on šele začneja. Zelo verjetno je, da bo tudi Willkie upošteval moder nauk katoliških resnic.

300.000 Alzačanov spet doma

V Alzaciji je zopet vse po starem, pišejo nemški listi. Ze septembra 1939 se je moralo izseliti 300.000 ljudi iz 190 občin v Alzaciji; med njimi je bil tudi Strassburg. Maja in junija letošnjega leta je odšlo še 70.000 ljudi iz 40 občin. Začetek avgusta so se začeli Alzačani zopet vračati na svoje domove. Vsak dan se jih je vrnilo 8.000. Še sedaj se vračajo, 300.000 jih je že nazaj. Nemške oblasti sprejemajo le zanesljive. Ze na vmesnih postajah v Dijonu in Beauneu jih preiščejo. Vse nezanesljive zavrnejo nazaj v nezasedeno Francijo. Konec novembra bo vračanje v Alzacijo končano.

Centralni šahovski klub v Ljubljani je odigral redni brzoturnir za prvenstvo novembra. Udeležilo se ga je 47 klubovih članov z vsemi prvorazrednimi igralci na čelu. Brzoturnir sam je bil obenem oster trening za velike borbe, ki bodo 10. novembra t. l. v Ljubljani; igralo se bo namreč za pokal Slov. šah. zveze, za kar bo predvidoma igralo 15 do 18 moštvo, kar bo seveda edinstvena prireditev te vrste od sedaj v Ljubljani. Brzoturnirsko prvenstvo novembra je osvojil Puc Stojan, ki je nabral 14 in pol točk. Drugi je bil Sorli 14 točk. Sledijo Furlani, Šiška in Pozar 11 točk. Hren Lado 10 in pol, Arigler, Kumelj in Kavčič 9 in pol, Samobor 8 točk, Germek 7 in pol itd.

Kje je doma infamija?*

V Kopitarjevi ali Knaflijevi ulici? — Odgovor »Jutru« in Jutrovcem

Kakor smo pričakovali, tako se je zgodilo. XY te je v »Jutru« spet oglašil. Povedal nam je, da je tudi on Janez. Potožil pa je, da so mu »predalčki« (pripetki) samo ob ponedeljkih, da mi ne more sproti odgovarjati.

Aha, zdaj razumemo! Samo in ravno ob ponedeljkih! Ponedeljek je mačkov. In tega mačka spusti XY, ki ga zdaj poznamo, zadnje tedne vsak ponedeljek name. Ta maček mijavka okoli mene in me ošofa od vseh strani, kaj bi mogel na meni obevskati.

A mačkovo bevskanje in mijavkanje nam ne razburja živcev in ne moti spanja. Zato se tudi jaz za to bevskanje in mijavkanje ne bom več zmenil. Pač pa se imamo pogovoriti kaj resnega, k čemur mi daje povod bevskanje xypsilonskega Janeza.

Med drugim je ta Janez v zvezi s menoj zapisal to-le besede: »Z veseljem smo pozdravili njegovo misljo, dejali smo, da smo takoj pripravljeni zrahljati napetost med nami, kolikor je od nas odvisno. Pač pa smo mu obenem pokazali nekoliko infamnosti, ki so ti isti čas zagledale luč sveta v Kopitarjevi ulici. Pa smo dejali: Recite doma, naj infamija neha, pa bo mir sam ob sebi. S tem pa je bilo tudi konec njegovega prizadevanja. In od tistega časa, kaj bi govorili — nulla dies sine infamia!«

Dasi — kakor sem že povedal — si je XY tole zgodbo o meni pokazanih »infamnostih« na celum * To je bilo spisano in stavljeno že pred tednom, a zaradi preoblice tvari ne ni moglo priti na vrsto.

izmisli, me vendar ta očitek o infamiji v Kopitarjevi ulici izzivlje na odgovor. Tudi jaz rečem: Naj infamija neha, pa bo mir sam ob sebi! Toda — kje je doma infamija? V Kopitarjevi ali Knaflijevi ulici? Kje? Veste li, kaj je infamija?

Ce ne veste, potem se spomnite, kako je — že ni tako dolgo tega — »Jutro« pisalo ali namigavalo, da je župnik svojo kuharico umoril. Namigavalo tako, tako s prstom nanj kazalo, da so si »Jutrovci« bralec že skoraj od veselja roke meli, češ: Imamo ga! Prav ta jo je! Da, cela Slovenija je tiste dni živel v grozni slutnji: župnik morilec! ... Jaz sem bil tisti dan, ko je »Jutro« prineslo o tem celo stran z župnikovo sliko vred, v mariborskem stolnem župnišču, kjer so mi gospodje pri mizi kazali tisto »Jutro« in me vpraševali, če poznam župnika Klinca in kaj da sodim, če je to mogoče. — Seveda ga poznam, saj sva kot dijaka skupaj stanovala. — Med vožnjo proti Ljubljani sem sam bral »Jutro« in pri tem branju je celo mene — ki sem prepričan, da je duhovnik takega zločina neizogiben, razen če bi se mu v glavi zmešalo — celo mene je začel strah obhajati: Gorje — če bi bilo pa le res! ... Tako živo, tako drastično, tako prepričevalno, tako sugestivno je »Jutro« pisalo in dokazovalo, kje tiči krivec. In to se je ponavljalo delj časa dan za dnem. O nobenem zločinu ne piše niti desetino tega, kakor o tem. Seveda, saj to bi bil triumf za liberalce: župnik — morilec! To bi bil »Fressen« zanje! Od tega bi živeli in se naslajali dolgo, dolgo. — Tako dolgo je »Jutro« pogrevalo to vnebovpihočo laž, dokler nisem jaz v »Slovenec« o tem spregovoril zadnje krepke besede v svoji »šribovski« dikeciji, ka-

kor jo XY imenuje. To mu je sapa zaprlo. Od tistega dne ni bilo več besedice o tem v »Jutru«. Je, kakor vidimo, »šribovska« dikecija časih le koristna! — Da je bilo »Jutro« zaradi te gorostasne častikraje potem obsojeno, je že znano.

Ljubi XY, ali zdaj veš, kaj je infamija?

Iščite v vseh 68 letnikih »Slovenca« take infamije, pa je ne boste našli! Ce jo najdete, kar na dan žnjol! Pa se nič ne bojimo tega iskanja, ker je pri nas kaj takega — nemogoče. Prepričan sem, da imajo vsi uredniki »Slovenca« toliko vesti in dostojnosti, da so take infamije — nezmisljive.

Ne trdim, da ni »Slovenec« še nikomur nikake krivice storil. To je pri dnevniku, ki poroča dan za dnem o vseh mogočih dogodkih, mogoče. Poroča pač večkrat, kakor poročilo dobi. Kot noč in dan pa se ločijo neresnična ali negotova poročila iz »mole« od onih, ki so pisana iz »lobe«. Pri »Jutru« pa se je videlo, kako se žene, kako se trudi dokazati, da je župnik morilec. Njegov poročevalec, ki so ga nalašč dol poslali, je vse natančno premeril, pretehtal, preudaril. Tako namreč, da je vse merilo na župnika — čeprav ni bilo nič res. Čemu tudi njegovo sliko prinašati, če ne zato, češ: glejte ga, ta je tisti!

Tiste dneve si duhovniki skoraj nismo upali na cesto se pokazati. Enemu je neka ženska, ko se je na kolesu vozil, zabrusila v obraz: To so tisti, ki kuharice morajo!

To je bil »uspeh« Jutrovih podtikanj. To, vidite, to vam je infamija, da ji ni kmalu para!

Kakor sem rekel: Tam, kjer je korenina gnila, tam se ne da nič popraviti, nič ozdraviti. Tam, kjer nista vera in morala merodajni, tam je mogoče — ese. Kakor nese, kakor kaže. Merodajna je samo — senzacija. In ž njo združeni dobiček. Privlačimo si malo zabave danes na račun »gospoda Janeza«, jutri na račun koga drugega! Če pišemo resnico ali neresnico, če delamo komu krivico, po-

tem se ne vpraša. Samo, da se zabavamo! In že nam kaže, če nam kaj nese. — No, zaradi mene — če se hočejo Jutrovci na moj račun zabavati vsak ponedeljek ali pa vsak dan, jim privoščim. Saj mačke tudi mijavkajo in bevskaajo vsak dan, pa nas to pri delu ne moti. Če jaz kaj pišem na to, ne pišem zato, da bi se pred njimi ali pred komer koli pral, ampak pišem zato, ker so me iz hišice zvalili, da jim povem — resnico. To resnico je dobro od časa do časa znova poudariti, da se ne pozabi.

Resnica pa je ta, da tam, kjer ni vere in ne morale, tam je — mogoče vse. In to je vzrok, to je vir vsega zla v našem jarnem žitelju na Slovenskem. Tam, kjer ne poznajo Boga, ampak samo »boga«, — kaj bi se tam koga bali razen državnega paragrafa in kar za paragrafom tiči! Tam je dovoljeno vse, kar paragraf dovoljuje. Pred zemeljskim veličanstvom se sklanjajo do tal, veličanstvo božje omalovažujejo, jim je bagatelja, ki ni vredna črke! Tam ni čudno, če je doma tudi — infamija. Pa ne težem, kakor pravi XY o »Slovenca«: nulla dies sine infamia — ker tudi »Jutro« ne smemo krivice delati — ampak, kadar kaže, kadar nese. Kakor v slučaju Javor. Tak slučaj je treba, tako si mislijo, temeljito izrabi. Ko bi jaz »Jutro« redno bral, bi vam najbrž vedel še kakega podobnega navesti. Pa saj en sam za karakteristiko zadostuje.

Kjer ni vere, kjer ni morale, tam so odprta vrata vsemu zlu. Ker ni nobene sankcije, nobene obveznosti na zgoraj. In to je vir vsega zla v jarnem žitelju, ki nas tare na Slovenskem že 70 let.

To je, kar sem hotel povedati. Če komu ni prav, da o tem pišem, naj se zahvali Jutrovemu Janezu, ki me je prikljical na plan s svojim mijavkanjem in bevskanjem ter s svojo zgodbo o infamijah.

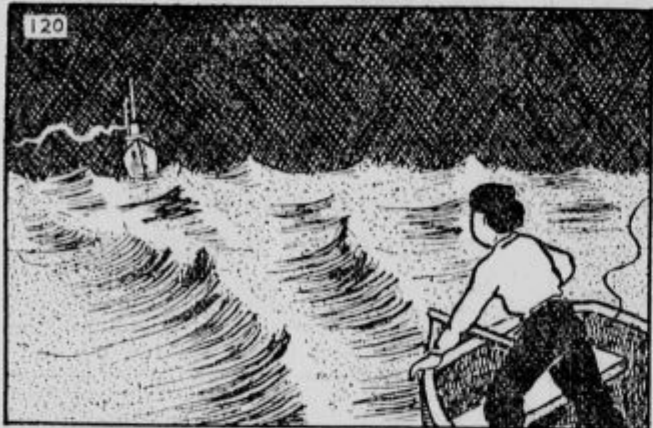
Toliko za danes. Prihodnjič pa še kaj. Pozdravlja lepo vse iz jutrovega in večernega tabora gospod Janez.

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(119) Krmilo ga ne uboga več. Jambor se zlomi, jadra so raztrgana, morje pa divja z vedno večjo silo naprej. Tedaj si Mihec ne zna nič več pomagati. Kaj takega še ni doživel. Le kako se bo to končalo?

(120) Ladja je s svojim potnikom izročena na milost in nemilost divjega morja. Če kmalu ne pride kaka pomoč, je Mihec izgubljen. Nenadoma v daljavi nekaj zagleda. Kaj če je kaka ladja? Res je! Ladja je in blizu se mu.

Iz Julijske Krajine

14 let je. Pred goriško poroto je bila pred dnevi razprava proti Evgenu Valentiniču, rojenemu leta 1912 na Vrhu nad Kanalom. Valentinič, ki je močno čudaške uravi, se je zagledal v 20 letno Milko Berlot z Vrha in jo zasledoval in nadlegoval s svojo ljubeznijo. Milka ga ni marala in je večkrat zavrnila njegovo snubljenje. Dne 20. oktobra lanskega leta je prišel na njen dom in ji zopet ponujal svojo ljubezen. Ko ga je zopet odbila, je zadržal, potegnil revolver in jo ustrelil v prsa. Krogla k sreči ni ranila notenih življenjsko važnih delov in je Milka v nekaj tednih ozdravila. Nasilni ljubimec je po svojem zločinskem dejanju zbežal, prej je pa še oddal strel na Milkinega brata, katerega je prvi pok priklinal na kraj nesreče. Vse iskanje in stikanje orožnikov za podivjanim fantom je ostalo brezuspešno. Dolge mesece se je klatil po kanalskih hribih, ljudje so ga večkrat srečavali, roki pravice se je znal pa vedno umakniti in prikriti. Zadnje mesece so govorice o njem potihle in je bržčas zapustil domače kraje. Razprava pred goriško poroto se je izvedla v njegovi odsotnosti. Po zaslišanju nekaterih prič, so obravnavo kmalu zaključil Valentinič je bil zaradi nameravane dvojne ubojstva obsojen na 14 let in 6 mesecev ječe.

»Sem v zaklonišču!« Pred dnevi so tržaški policijski agenti v večernih urah našli na trgu Chiozza v Trstu na nekega Jožeta Spetiča, ki ima amonicio (policijsko nadzorstvo) in bi moral biti ob avemariju na domačem stanovanju. »Kako, da hodite še tu okrog in niste že doma?« so ga pobarali nadležni možje postavili. »Saj sem doma!« »Na vašem domu?« »Seveda! Sedaj stanujem v tem protiletalskem zaklonišču!« Agenti so se mu nasmehili in ga povabili na policijo. Njegove noge so bile pa močno negotove in se je precej majal, ko so ga vzeli v sredo. Očividno je bil globoko pogledal v kozarec in v svoji vinski sreči pozabil na predpisano uro in na avemarijo. Po nekaj dneh je stal pred sodnikom. Sveto je zanikal, da oni dan ni bil v rožah. Pomagalo mu ni veliko. Dobil je pet mesecev. Sedaj bo lahko v varnem zaklonišču tržaškega koroneja premišljeval, kako varljiva je sreča, ki jo prinaša rujna kapljica.

Goriški prefekt je obiskal soški elektrarni. Goriški prefekt Cavanj je prejšnji teden obiskal orjaški elektrarni pod Doblarjem in v Plavah, ki sta bili zgrajeni v zadnjih letih in deloma že obratujeta. Pregledal in občudoval je obe centrali pod Doblarjem in v Plavah, ki sta docela skrite v pobočju hriba, in oba močnata jezova v Podsleh in pri Skalabonu nad Kanalom. Izrazil je svoje priznanje vodstvu obeh podjetij in poudaril, da

električna moč, ki jo dajeja obe elektrarni, zadostuje za vse potrebe Julijskih pokrajin in jih glede električne energije povsem osamosvojuje.

Okradene cerkve. V zadnjem času je bilo okradenih več cerkva v Istri, med drugimi župna cerkev v Lindaru in Beranu. Škof tržaški in škof poreški sta razposlala duhovščini okrožnico, naj se duhovniki varujejo pred nakupom paramentov in svetih cerkvenih posod in naj v bodoče varno shranjujejo vso cerkveno opremo.

Črmošnjice

Dne 14. t. m. je odšla po lastni prošnji na novo službeno mesto gospodična Fanči Kendova, ki je bila devet let učiteljica odnosno upraviteljica na naši šoli. Gospodična Kendova je bila vestna učiteljica in je pokazala v vseh prilikah izredno tenkočutnost, takt in dobroto. Nas vse je tako globoko zadovoljila in si pridobila iskrene simpatije slehernega med nami. Prijetna dolžnost nam je, da se ji zahvalujemo tudi na tem mestu in ji želimo vsi prav od srca vse najboljšo na novem mestu njegovega službovanja.

Vransko

Odlikovan je bil z redom sv. Save 3. stopnje župan občine Vransko g. Franc Pečovnik. Odlikovanje mu je v navzočnosti občinskih odbornikov izročil okrajni načelnik g. dr. Zobeč ter poudaril njegove velike zasluge za vransko občino in sploh za državo. K čestitkam g. okrajnega načelnika se pridružujemo tudi mi in našemu marljivemu in delavnemu županu iskreno čestitamo!

Naša hmeljarna, ki letos kakor vse ostale sameva, se je pretvorila v tvornico, ki pripravlja surovine za ciktorijo. Vzela jo je namreč v najem »Zika« ter zaposlila večje število deklet pri rezanju pese, ki se nato suši in odpošilja dalje v predelavo. Tako bo vsaj nekaj ljudi prišlo do skromnega zaslužka. Na delo so sprejeli pretežno najbolj revne, ki so zaslužka najbolj potrebni. Medza na uro znaša 3 din. Zaposlitev bo trajala nekaj mesecev, če bodo seveda surovine na razpolago.

Sneg je napravil zelo veliko škodo po sadovnjakih in gozdovih. Polomilo je zelo veliko drevia. Ljudje so v skrbah za pridelke, ki so ostali še na polju.

Avstralsko letalstvo

Avstralska letalska sila sedaj že razpolaga po poročilih iz Londona s 40.000 člani letalskega moštva. Avstralsko letalstvo je že enajstkrat večje, kakor je bilo v začetku vojne.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda i din; tenitovanjski oglasi 1 din. Debele tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonaka, 3 mm visoka črtilna vrstica po 1 din. - Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti snamko.

Službe iščejo

500 din nagrade dam
kdor mi preskrbi službo
v tovarni ali privatno. -
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 16509.

Mesto gospodinje
najraje k 1 osebi, iščem.
Nastop takoj. Naslov v
upravi »Slovenca« pod
št. 16262.

Natakarica
zmožna kavelje išče slu-
žbo. Nastop lahko takoj
ali pozneje. Ponudbe na
upravo »Slovenca« v Ma-
riboru pod »Zanesljiva
1216«.

Samska ženska
išče mesto hišnice. »Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 16225.

Samostojna kuharica
išče stalno službo v ho-
telu ali boljši gostilni. -
Ponudbe upravi »Sloven-
ca« v Mariboru pod »Pri-
dna 1215«.

Absolvent

državne trgovske akade-
mije, značen in vesten
želi mesto v pisarni kot
začetnik. Ponudbe posla-
ti upravi »Slovenca« pod
»Značen absolvent v
Ljubljani« št. 16495.

Razno

Dokolenice (gamaše)
priporoča Ivan Kravos,
Maribor
Aleksandrova cesta 13.

Gumbnice, gumble, plise,
monogram, entel, ažur
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica
nasproti hotela Union
Vezenje perila, krasna
predtiskana žen roč. dela

Ali

ste že
naročeni
na

Slovenca
?

Vsak

naročnik
zavarovan

Službo dobe

Nočnega čuvaja
sprejme tovarna Vidmar,
Savije 18, pošta Ježica
pri Ljubljani.

Mizarske pomočnike
dobro izurjene v stavb-
nem in pohištvenem delu,
sprejme takoj Vehovar
»Franjo«, stavbno in umet-
no mizarstvo, Celje.

Mlekar in sirar
popolnoma vešč v samo-
stojni izdelavi masla in
vseh vrst sira, se sprej-
me. Nastop takoj. - Po-
nudbe z zahtevkom plače
poslati na: Mlekarstvo
Dragica, Hercegovac.

Kupimo

Vsakovrstno zlato
briljante in srebro
kupuje po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana
Franciškanska ulica 3

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Kositer

(Zinn) kupujemo po naj-
višjih dnevnih cenah. -
Ljubljana zvonov, Maribor,
Aleksandrova cesta.

Srebro, drage kamne

in vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah

Jos. Eberle, Ljubljana
Tyrševa 2
(Galača hotela »Slon«)

Stanovanja

ODDAJO:
2 dvosobni stanovanji
v novi hiši, parketirani,
oddani z decembrom -
Šmartinska, cesta, poleg
sole.

Klavr
dobro ohranjen, pravilno
uglašen, prodam. Polje
se pri H. Krek, Zgornja
Siska, Pod hribom 14.

Dobro vinsko klet

(lahko manjša) v mestu se išče za takoj. Po-
nudbe na upravo lista pod »Klet v Ljubljani« 16580.

Mojstra za vse vrste testenin

in makaronov išče

industrijsko podjetje. - Pismene ponudbe z navedbo plače in
prilogo prepisov spričeval poslati pod številko »18427« na
»PUBLICITAS« a. d., Beograd, pošt. lah 60

Suxor
GRANDVIZIBILE
»Aristokrat
med nalivnimi peresi«

Dobi se v vseh boljših papirnicah in knjigarnah.

Poséstva

»REALITETA«
zavod za nakup in pro-
dajo nepremičnin je sa-
mo v Ljubljani, Preše-
nova ulica 54, 1. nadst.
Telefon 44-20.

Dve parceli

600—1000 m² kupiva, lah-
ko vsaka na drugem kra-
ju. Ponudbe s parcelno
številko, mero in ceno
v upravo »Slovenca« pod
»Brat in sestra« 16460.

Krasne parcele

v Retečah pri Medvodah
prodam po 8—15 din m².
2—5 minut od postaje. -
Sušmarji izključeni. Sa-
mo resni kupci naj se
javijo upravi »Slovenca«
pod »Čimprej želim pro-
dati« št. 16459.

Trstje

iz najboljšega mate-
rijala, vezano s po-
bakreno žico, izdeluje
in dobavlja

Jos. R. Puh - Ljubljana
ZALOGA RAZNE IZOLACIJE

Gradaška ulica 22
Telefon 25-13

Vnajem

ODDAJO:
Pekarno
v večjem kraju oddam.
Naslov v podružnici »Slo-
venca« v Celju.

Trgovski lokal
najmoderneje opremljen
(elektrika, plin, vodovod,
telefon in lastni WC),
prikladen tudi za pisarno
ali zastopstvo, se takoj
oddaja na Tyrševi cesti
št. 47 b.

Glasba

Klavr
dobro ohranjen, pravilno
uglašen, prodam. Polje
se pri H. Krek, Zgornja
Siska, Pod hribom 14.

Denar

Kupuje: Prodaja:
Hranilne knjižice
bank in hranilnic ter
vrednostne papirje
po najugodnejših cenah

BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR

Alphonse Daudet:

Jakec

Prevedel Fišer Franc

Kot kmečka vdova, ki takoj po pogrebu
moža priredi veliko pojedino in tam v svojih
gospodinskih skrbih pozabi na svoj stek
prejšnjega dne, tako je tudi Šarlota med pol-
njenjem kvečev in naročanjem materi
Archambault skoraj pozabila, kakšen neprije-
ten namen ima sploh njeno potovanje. Med
obedom je d'Argenton dejal doktorju Hirschju:
»Midva morava odpotovati. Fant je poč-
njal neke neumnosti, precej hude neumnosti.
V Indret sva namenjena. Ti boš pazil na hišo
med najino odsotnostjo.«

Ta ni zahteval nobenih razlag. Prav nič
ga ni začudilo, da je fant počel hude neumno-
sti, povedal je, da je imel prav, ko je vedno
trdil, da ni bil drugega ko zajedavec, rekoč:
»Saj sem vedel, da bo tako.«

Odpotovanja sta z nočnim ekspresnim vla-
kom in prišla zgodaj zjutraj v Tours. »Stari
strie« bišve lde de Barancy je stanoval v oko-
lici mesta, v enem izmed ljubkih, senčnatih
gradičev nad Loire, ki raztezajo svoje gozdice
prav do reke in dvigajo svoje stolpce do vrh
obzorja. »Gospod grof, kakor so ga nekoč ime-
novali ldiini služabniki, je bil star vdovec brez
otrok očiten človek iz boljših krogov. Ohran-
il je kljub temu, da ga je zapustila na neko-
liko grd način, najboljši spomin na klepetavo
in smejočo se mlado žensko, ki je nekaj časa
bila razvedrilo njegove osamelosti. Zato je od-
govoril na neko Šarlotino pismence, da je ved-
no pripravljen sprejeti jo nazaj.

V hotelu sta si najela kočijo in se po pre-
cej lepi cesti odpeljala iz mesta. Šarlota je
bila videti nekoliko v skrbeh, ker jo je poet
tako vztrajno spremljal. Mislija je:

»Ali pojde tudi notri z menoj?«

Kljub temu, da ni imela pojma, ali se to
spodobiti ali ne, je vendar dobro čutila, da je
to nemogoče. Mislija je na vse to, ko je obče-
dovala čudovito pokrajino, v kateri je preži-
vela nekaj brezskrbnih let in kjer se je to-
likokrat sprehajala s svojim malim Jakecem,
s tem elegantnim in plavalim dečkom, ki je
zdaj delavec in ki utegne kmalu zamenjati
svoj delavski jopič z uniformo pobiljševal-
nice...

D'Argenton je sedel poleg nje, jo postrani
opazoval in divje vihal svoje brke. Tega jutra
je bila izredno lepa, še nekoliko blede od raz-
burjenja, ki se jo je polastilo ob slabih novici,
od utrjenosti nočne vožnje v vagonu in iz
zadreg radi obiska, na katerega je bila name-
njena. D'Argenton se je obnašal kot svetnik,
toda bil je nemiren, zmeden in nesrečen. To
ni bila Othellova ljubosumnost, ki člo-
veka znori, da bi ubijal, temveč neka živčna
zadrega, ki je značilna za nerodnežje in tepce.
Skoraj mu je bilo žal, da jo je spremljal, sam
sebi se je zdel neumen in v zadregi. Najbolj
pa se je jezil nase, da jo je sploh pustil kam
oditi.

Pogled na gradič ga je še bolj zmedel. Ko
mu je Šarlota dejala: »Tukaj je.« in je on
zagledal pravi biser renesančne umetnosti, se
je sam sebe pričel obtoževati, kako slep, ne-
umen in nepreviden je bil. Če ona stopi v ta
grad, je ne bo več nazaj.

Sploh ni vedel, kako globoko se je zaši-
dral v srce ženske in kakšni zakladi sveta bi
se ji lahko ponujali, pa je ne bi ločili od
nje.

»Ali ne misli izstopiti?« se je spraševala
Šarlota vedno nemirneje. Vendar je na koncu
ulice ukazal ustaviti:

»Tam spodaj na cesti se spet dobiva!«

Dodal je s skromnim, toda grenkim na-
smeskom:

»In ne zamudi se predolgo.«

»Oh, ne, ne, dragec, ne boj se!«

Kočija je bila že daleč, skoraj pri vratih,
ko je še gledal za njo. Naslonil se je na ogra-
jo parka in prežal. Pet minut za tem je za-
gledal svojo družico, ko je šla pod roko z vi-
sokim, vitkim in elegantnim gospodom, ki je
bil še zelo postaven, čeprav se mu je po hoji
poznalo, da je že precej v letih. Ko je parček
izginil, je d'Argentonu postalo silno tesno pri
srecu in ko je zagledal Šarlotino jopico, ki se
je za trenutek pokazala na ovinku, se mu je
zadelo, kot da ga hoče izzivati, ga osmešiti,
občutiti je, kot bi klofuta od daleč priletela
na njegov obraz.

Tedaj ga je objel nepopisan strah... Kaj
si neki pripovedujeta tam notri?... Ali jo bo
sploh še kdaj videl?... In tisti vražji pagla-
vec je kriv, da se on zdaj tako muči in po-
nižuje!

Poet je nervozno čakal sedeč na izhoje-
nem pragu malih stranskih vrat parka, v ka-
terem je izginila Šarlota. Vsak trenutek se je
obračal k železnim vrtnim vratom, pred ka-
terimi sta nepremično čakala kočija in kočij-
a v svojem dolgem kočijaškem plašču.
Okrog nje se je razprostirala prekrasna po-
krajina, kot ustvarjena za to, da razvedri na-
turobneje razpoloženje: obronki, polni boga-
tih, lepih vinogradov, gozdni griči in paš-
niki, obrasli z vrbari ter prepleteni s potoč-
ki. Tu in tam so se videle razvaline iz časa
Ludovika VI. in pa lepi gradiči, ki jih je pol-
no bo Lorinern bregu.

Kadar je človek brez dela v samoti, ali
kadar koga pričakuje, tedaj mu je vsaka stvar
dobra, samo, da se mu zbežane misli nekam
osredotočijo. Tako je tudi d'Argenton za tre-
nutke opazoval grupo delavcev, ki so v dolini,

ki se je širila pod njegovimi nogami, kopali
nek odtični jarek. Ko se jim je za nekaj ko-
rakov približal, da bi bolje videl, je opazil,
da so ti ljudje oblečeni v neko uniformo, mo-
der jopič in hlače iz surovega platna, — od
daleč je mislil, da so kmetje, a v resnici so
bili otroci, ki jim je neke vrste paznik odmer-
jal, kje naj kopijejo in začrtaval smeri po-
točkov.

Tišina, ki je vladala pri tem delu, ki so
ga na prostem opravljali mladi delavci, je bila
res nekaj izrednega.

»Bolj naravnost!... In ne tako hitro!...
je vpil paznikov glas. Krampi so peli in znoj-
na čela so se sklanjala k tlom; za trenutek
so se dvignila, kot bi hotela zajeti sapo in ta-
krat je bilo videti njihova široka čela in po-
dolgaste glave, ki so vse imele znake sušice,
hiranja in brezbriznosti.

Nedvomno je, da ti otroci niso bili vzgo-
jeni zunaj v svobodni prirodi. Bledost nji-
hovih obrazov in rdeče, krmežljave oči so pri-
čale o mestni revščini, zadušljivih stanovanjih
ubožev in o nezdravih poslopih.

»Kdo so ti otroci?« je vprašal poet.

»A, tako, gospod ni od tukaj?... To so
Mettvayski kolonisti... Kolonijo imamo.«

Paznik je pokazal d'Argentonu skupino
belih, novih in med seboj enakih hiš, ki so
ležale na nasprotnem griču. D'Argenton je po-
imenu že poznal to znamenito pobiljševalnico,
ni pa poznal njenih pravil in pogojev za spre-
jem. Dejal je torej, da je v tesnih vezeh z
neko družino, kateri je njihov edinec priza-
del hudo žalost in vprašal, kaj z njim stori-
ti.

Takoj, ko pride iz zapora, ga pripelje
k nam.

»Sicer pa,« je dejal d'Argenton, ki mu je
vendar nekoliko bilo žal, »bodo starši stvar
poplačali najbrž z denarjem, ne verjamem,
da bi ga sem poslali...«

veže dva kontinenta!

je evropska žila odvodnica!

žarišče evropskega političnega in vojnega razpleta!

ob njem se bo odločila sedanja vojna!

REZERVIRAJTE VSTOPNICE!!

Danes premiera gigantskega zgodovinskega velefilma

Najodličnejši igralci:

lepi **Tyron Power**šarmantna **Loretta Young**ljubka **Annabella**

Življenjsko delo genialnega mladega diplomata. — Vztrajnost — ljubezen — obup — in rešitev!!

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri

Kino Matica tel. 22-41

Brigita Horney in Joachim Gottschalk v ganljivem filmu lepe in plemenite ljubezni:

ŽENA KAKOR TI

Z zadovoljstvom gledamo v tem filmu, kako se mladenič, ki se je vedno samo poigraval s dekliškimi srci, globoko in resno zaljubi, pa mora ravno radi te ljubezni, on kot razvajan bogataš, okusiti naenkrat vse tegobe življenja.

Odlično filmsko delo slavnega ruskega režisa, V. Turžanskega

KINO SLOGA, tel. 27-30

Danes ob 16., 19. in 21. jutri na praznik ob 10.30, 15. 17. 19 in 21. — Rezervirajte vstopnice v predprodaji!

Vsesvetska akcija

je skrbno pripravljena, da bodo mogli dobro srčni ljubljanci z mestnimi venci in svečami tem globlje počastiti spomin svojih rajnikov, pa tudi podpreti mestne reveže. Danes bodo prodajali te vence in sveče na vseh stojnicah in sicer pred pokopališčem pri Sv. Križu, pred cerkvijo sv. Krištofa, pred Navjem, pred pokopališčem v Dravljah, štepanji vasi in na Viču, na Vodnikovem trgu, pri tromostju ob kresiji, v Sp. Šiški pred gasilskim domom in pred novo cerkvijo ter pred cerkvijo Srca Jezusovega ter ob mladinskem zavetišču v Zeleni jami. Na vseh naštetih stojnicah bodo članice in člani Vrhovnega socialnega sveta ter drugih humanitarnih in karitativnih organizacij prodajali vence in sveče, seveda tudi ves dan na praznik umrlih. Ta dan bo poslovala tudi pisarna vsesvetske akcije v Mahrovici hiši, dočim prodajalni mestne elektrarne in plinarne na praznik ne bosta odprti. Mestnih vencev in sveč je pripravljenih zadostno število in je tudi poskrbljeno za njih brezhiben razvoj na poedine stojnice, tako da jih ne bo zmanjkalo tudi ob največjem navalu kupcev. Oni, ki so že kupili nakaznice vsesvetske akcije, dobe vence in sveče na kateri koli stojnici ali v pisarni vsesvetske akcije sami. Tisti ljubljanci pa, ki doslej nakaznic še niso kupili, bodo mogli kupiti mestne vence in sveče na stojnicah na sam praznik umrlih. Dosedanje zanimanje za letošnjo vsesvetsko akcijo dokazuje, da bo po uspehu lanske in predlanske celo prekosila in da bodo letos na ljubljanskih pokopališčih o prazniku umrlih prav redki grobovi, ki jih ne bodo krasili preprosti mestni venci in na njih ne bodo gorele belozelene sveče. Počastimo rajne z dobrimi deli!

I Nočne častice presvetega Zakramenta v ljudno vabimo k celonočnemu češenju v stolnici, ki se prične drevi po skupni molitveni uri ob 9. Molili bomo iz »Večne molitve« 20. uro. »V tolažbo vernim dušam v vlačah. Molitvenik je v cerkvi na razpolago. Priporočamo pred vsem udeležbo pri popolnočnih urah.

I Maša za turiste in izletnike bo jutri, na praznik, in v nedeljo v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob 4.50 zjutraj, pred odhodom vseh prvih jutranjih vlakov.

I Univ. prof. dr. Rihard Zupančič, predsednik stalne komisije za profesorske izpite v Ljubljani je, kakor smo zvedeli, odpotoval v Beograd zaradi nekaterih vprašanj, ki se tičejo te komisije.

I Prodajanje svežega mesa je dovolila kr. banska uprava v Ljubljani ljubljanskim mesarjem danes t. j. 31. oktobra, toda le popoldne, ker petek dne 1. novembra zaradi cerkvenega praznika ne bo brezmesni dan. Kakor smo že včeraj poročali, bo brezmesni dan mesto v petek prihodnji torek dne 5. novembra.

I Združenje mesarjev in klobasičarjev obvešča vse člane in cenj. občinstvo, da se bodo v četrtek dne 31. t. m. popoldne prodajale vse vrste mesa. V petek, dne 1. novembra t. l. bodo pa mesarski obrati zaprti. V torek dne 5. novembra je brezmesni dan.

I Mestni muzej bo od 1. novembra t. l. dalje preko zime za brezplačne sobotne in nedeljske obiske zaprt. Odprt pa bo ob delavnicah za brezplačne posete raznih skupin, kakor šol in korporacij ter za plačane obiske, in sicer od 10 do 13.

I Skupina bojnikov Ljubljana — Sv. Peter poziva članstvo, svojce pokojnih tovarišev in cenjeno občinstvo, da se udeležijo žalne svečanosti, ki bo dne 1. novembra ob pol 11 dopoldne v cerkvi Sv. Petra in pred spomenikom naših pokojnih tovarišev.

I Vse ljubljanske in okoliške pevce vabimo, da se udeležijo v čim večjem številu edine pevske vaje, ki bo v petek dopoldne ob 10 v Hubadovi pevski dvorani poslopja Glasbene Maticе za popoldanski nastop na grobovih pri Sv. Križu. Arhivarij naj prinese s seboj: O. Bog, usmili se (Venturini), Poljana toži (Prelovec), Uslišiš nas, Gospod (Jelen), Vigred in Oj, Doberdob. — Uprava Hubadove župe.

I Opozorilo rezervnim oficirjem! Zveza bojnikov priredi na pokopališču dne 1. novembra 1940 žalno svečanost za padlimi in umrli vojniki in sicer dogovorno z vsemi ostalimi vojaškimi organizacijami. Uprava pododboru vabi vse v Ljubljani bivaajoče rezervne oficirje, da se svečanosti udeležijo v čim večjem številu. Tiskarna Merkur v Ljubljani je izdala v svoji založbi prečiščeno izdajo knjige »Zakon o ustroju vojske in mornarice«. Knjiga vsebuje vse spremembe in dopolnitve in je torej v vsakem oziru popolna. Uredil jo je major Slavko A. Farkaš, ki je že znan po svojih delih in vojaške stroke. Člani združenja rezervnih oficirjev morejo dobiti knjigo po znižanih cenah, če se naročijo na njo v pisarni pododboru ob poslovnicah. Nakup se priporoča. V pisarni pododboru so za člane na razpolago še formulariji za sestavo prošnje za napredovanje v čin rezervnega majorja po določilih čl. 381. zakona o ustroju vojske in mornarice. Interesenti jih morejo dobiti med poslovnimi urami.

I V okviru vsesvetske akcije bo uvedena letos na pokopališču pri Sv. Križu novost, prav tako namenjena v prid mestnim revežem, kakor vsesvetska akcija sama. O praznikih umrlih bodo na pokopališču v bližini cerkve postavljene košare z vidnimi napisy »Odpadki sveč v korist mestnim revežem. Vse nešte-

vilne ljubljance, ki bodo te dni obiskali pokopališče pri Sv. Križu, da okrase in razsvetle grobove svojih rajnikov, prosimo, da bi s svojih grobov pred odhodom s pokopališča pobrali ostanke dogorelih sveč in jih odložili v nastavljene koše. Prav tako prosimo vse lastnike grobov, da bi po prazniku umrlih blagohotno dovolili mestnim uslužbencem pobrati s grobov preostali vosek. Nabrani vosek bo mestna občina prodala, z izkupičkom pa pomagala revežem. S tem dobroti ljubljanci ne bodo le pomagali revnim sosesčanom, ampak bodo vsaj nekoliko preprečili, da bi tatovi s krajo voska in sveč skrunili grobove naših rajnikov.

I Prodaja vencev in cvetlic. Mestno poglavarstvo opozarja osebe, ki hočejo prodajati za praznik Vseh svetnikov na trgu ali pred ljubljanskimi pokopališči vence in šopke, da so upravičeni za to prodajo samo tisti, ki imajo zadevno obrtno pooblastilo. Poljedelci smejo prodajati le cvetlice, ki niso umetno (v toplih greclah, s posebnimi pripravami, z žlahtnim cepčenjem itd.) gojene. V okviru njihovega kmečkega gospodarstva jim je dovoljeno plesti tudi preproste vence in šopke s cvetjem, ki so ga sami pridelali. Osebe, ki žele prodajati na trgu veje, ki služijo za vence in dekoracije ter so nabrane na raznih iglavcih (gladkem boru, duglaziji, mecesnu, jelki, smreki), se morajo izkazati z izvirnim potrdilom občine, na področju katere so bile te veje nabrane. V tem potrdilu mora biti navedeno tudi število vej ter vrsta drevja s katerega so bile nabrane. Prodajalci vencev in cvetja pred pokopališčem pri Sv. Križu se opozarjajo, da bo letos o Vseh svetih dovoljena prodaja le na travniku na desni strani pred pokopališčem.

I Za vsesvetsko akcijo je poveljstvo državne policijske straže v Ljubljani nabralo med policijskimi stražniki 402 din in za ta znesek kupilo mestne vence in sveče, da bodo policijski stražniki na praznik umrlih z njimi okrasili grobove svojih rajnih tovarišev. Vrhovni socialni svet se policijskim stražnikom za njihovo dobrodelno in pietetno delo najlepše zahvaljuje in jih stavlja za vzgled vsem ljubljancem z iskreno željo, da bi bilo med njimi čim več plemenitih posnemalcev. Počastimo rajne z dobrimi deli!

I Dar mestnim revežem. Proforski zbor mestne žen. real. gimnazije v Ljubljani je daroval za mestne reveže din 180 v počastitev spomina pok. g. Viktorja Zalarja, tajnika filozofske fakultete. GG. Potočnik K. in M. s Sv. Petra c. 3, pa sta darovala v isti namen din 100 v počastitev spomina pok. g. Mare Maraz, roj. Bucik. Mestno poglavarstvo se vsem dobrotnikom najtopleje zahvaljuje tudi v imenu podpiranik.

I Naša skrinja. Članstvo in občinstvo obveščam, da bom kr. ban. upravi predložila vse obračune delovanja. M. Sarc.

I Izpraznjevanje pisarnih nabiralnikov v Ljubljani. Zaradi pomanjkanja bencina se ukine s. 1. novembrom t. l. izpraznjevanje pisarnih nabiralnikov v Ljubljani ob 8 zjutraj. Nabiralniki se bodo izpraznjevali ob 12.30 in 20 v notranjem delu mestu pa tudi ob 18.

I »Suez«, film, ki prikazuje zgraditev velikega prekopa in ki ga danes začne predvajati kino Matica, je nedvomno eno največjih filmskih del sploh. Glavne osebe kreirajo najznamenitejši ameriški filmski igralci: Tyrone Power, Loretta Young in Annabella. Filmska družba Fox je izdelala že mnogo velikih filmov, toda s tem je nedvomno dosegla največji uspeh. Film bo izredno navdušil vse gledalce, v njem je prikazan primer nadčloveške zvestobe in ljubezni, z nepojmljivo dovršenostjo so izdelani prizori borbe med človeškimi rokami in strašnimi prirodnimi silami. Film je mojstrovina velikega formata.

I Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravnega »FRANZ-JOSEF« grenčice.

I Vse nezaposlene delavce vabi mestno cestno nadzorstvo, da se o večjem snegu javijo na delo ob 4.45 zjutraj na dvorišče nekdanje šempetrske vojašnice v pisarni mestnega cestnega nadzorstva na Vrazovem trgu. Enako so vabljene tudi vozniki, ki so pripravljene odvažati sneg s cest in ulic v Ljubljani, naj se javijo z vozmi ob 6.45 zjutraj pred navedeno pisarno na Vrazovem trgu.

I Slabo vreme in dovoz krompirja. Ko je bilo pretekli teden lepo vreme, je bil dovoz krompirja v mesto prav velik. Naravno, da so cene zaradi velike ponudbe padle in so se še v soboto gibale med 1.60 do 1.90 din kg krompirja na debelo. Slabo vreme je imelo za posledico, da je bil včerajšnji dovoz krompirja na krompirjev trg precej reduciran. Bilo je vsega 8 voz. Cene so bile višje, kakor preteklo soboto. Bile ob 1.75 do 2 din kg na debelo. Po 2 din kg je bil najboljši in najboljši krompir. Krompir je bil ves kupljen. Zeljate glave, ki jih je bilo do 10 voz, so bile po 1 do 2 din glava, drugače pa po 0.80 din kg. Tudi zelje je bilo vse kupljeno.

I Kaj vse kradejo. Okrog 200 din so bile vredne vrtnice, ki jih je nekoč ukradel iz ute v Drenikovi ulici Varl Kristini. Svetlorjav moški površnik z žametastim ovratnikom in črn dežnik je nekoč ukradel Hrovat Alojziju v gostilni »Pri Lojzetu«. Iz pisarne Gajer Rudolfa v Dvořakovi ulici pa je nekoč ukradel 8 malih ključavnic in okrog 30 vitrihov v skupni vrednosti 500 din. Tat se najbrž pripravlja na podvige v tuja stanovanja. Zadnje dni je bilo kljub slabemu vremenu ukradenih zopet 5 koles izpred gostiln in trgovin v Ljubljani v skupni vrednosti 3200 din.

Autobusni podjetniki iz vse države v Mariboru

Maribor 30. oktobra.

V soboto in nedeljo, dne 2. in 3. novembra bodo v Mariboru važna posvetovanja autobusnih podjetnikov iz cele države, posebej pa še iz Slovenije. Ta sestanek bo za Maribor tem važnejši, ker se bo izvršila v nedeljo otvoritev novih mestnih autobusnih garaž ob Tržaški cesti.

Autobusni podjetniki v naši državi so organizirani v posebni zvezi, v kateri so včlanjena posamezna banovinska združenja. Slovenski autobusni podjetniki imajo tako združenje s sedežem v Ljubljani. Tudi slovensko združenje bo imelo v nedeljo v Mariboru svojo sejo. Tako se bodo oba dneva zbrali v Mariboru lastniki in zastopniki vseh autobusnih podjetij v naši državi, in teh je zelo veliko, saj se je zadnja leta autobusni promet silno razvil posebno na jugu. Sedež Zveze autobusni združenj je v Novem Sadu. Ker so sedanjí časi posebno za autobusna podjetja silno kritični, bo seja Zveze velike važnosti. Seja Zveze se bo vršila v soboto, 2. t. m. predpoldne v mestni posvetovalnici. Združenje autobusnih podjetnikov iz Slovenije pa bo imelo svojo sejo istam v nedeljo 3. t. m. popoldne. Na sejah obeh organizacij se bodo obravnavala pereča vprašanja kakor nabava pogonskega goriva in gume, nabava novih vozil itd.

V nedeljo, 3. t. m. dopoldne ob pol 10 se bo izvršila blagoslovitev in otvoritev novih autobusnih garaž mariborskih mestnih podjetij. Blagoslovitev bo izvršila domača duhovščina, otvoril

Najnovejša poročila**Italijansko-grška fronta****Italijansko poročilo**

Rim, 30. okt. AA. DNB: Giornale d'Italia prinaša v dopisu iz Tirane nekaj podrobnosti o napredovanju italijanskih čet v Grčiji. Pri prvih spopadih so se posebno izkazali legionarji albanske milice. Albansko prebivalstvo na grškem ozemlju je radostno sprejelo italijanske čete. Obenem so se pojavile tudi italijanske in albanske zastave na vseh oknih. Na koncu dopis poudarja, da pomanjkanje podrobnosti poročil italijanskih čet daje povod za sklep, da so predvsem motorizirane čete napredovale z veliko brzino in da se že zdaj nahajajo globoko na grškem ozemlju.

Poročila iz grškega vira

Atene, 30. okt. t. Reuter: Davi so tri grška letala prav nizko letela nad italijanskimi četami, ki so prihajale v pomoč italijanskim oddelkom, ki se bojujejo pred grškimi postojankami na zahodnem delu severne fronte. Letala so s strojnimi obstreljevala čete ter jih raz-

Romunske ladje ne zapuste turških voda

Bukarešta, 30. okt. AA. Rador: Državno podtajništvo za mornarico odločno zanika poročila, da so dobile trgovske ladje, ki se nahajajo v turških pristaniščih, ukaz, naj zapuste imenovana pristanišča. Vse romunske ladje obratujejo še naprej po rednem plovbnem voznom redu.

Boji nad Anglijo

Berlin, 30. okt. AA. DNB: Pri današnjih letalskih spopadih nad Anglijo so bila zbita tri sovražna lovka letala. Major Galand je dosegel nad Anglijo svojo 47. zmago.

London, 30. okt. AA. Reuter: Letalsko ministristvo je izdalo sporočilo, o katerem pravi, da je neko sovražnikovo letalo danes popoldne vrglo več bomb v severozahodni Angliji in da je povzročilo več žrtev ter nekaj gmotne škode.

London, 30. okt. AA. Reuter: Uradno sporočilo pravi, da je več oddelkov sovražnikovega letalstva danes poskušalo napasti jugovzhodno angleško obalo v zaščiti goste megle, vendar so bili napadi takoj odbiti, ker so angleška letala takoj stopila v borbo.

London, 30. oktobra. AA. Reuter: Nemški dajinovodni topovi s francoske obale so danes popoldne streljali na doversko področje in izstrelili po en strel. Po polurni tišini so nemški topovi ponovno začeli streljati. Bombardiranje je prenehalo ob 15.

V Afriki nič novega

Kairo, 30. okt. AA. Reuter: Današnje sporočilo vrhovnega poveljstva britanskih čet v Egiptu se glasi: Na bojiščih nič novega.

Naloge angleške trgovske mornarice

London, 30. okt. AA. Reuter: Minister za trgovsko mornarico Cros je imel danes govor, v katerem je med drugim rekel, da je glavna dolžnost angleške trgovske mornarice na vojaškem polju, da prevaža ojačenja za čete na srednjem vzhodu in da jih preskrbuje. V ta namen smo rezervirali veliko tonažo. Od konca junija smo prepeljali na stotisoče ton živil za vojsko, mornarico in letalstvo. Hkrati smo iz kolonij dobili veliko količino tovarnih avtomo-

pa jih bo mestni župan dr. Juvan. O novih mestnih garažah smo sivočasno že poročali, ko smo opisali njihovo gradnjo. Dosedaj so to največje in najmoderneje garaže v naši državi, kmalu pa jih bodo prekosile glede velikosti garaže, ki jih gradi belgrajska mestna občina. Garaže se že nekaj časa uporabljajo ter se je ves obrat mestnega avtocestnega prometa premestil na Tržaško cesto. Prejnjše njegove garaže, delavnice in poslovne prostore v Plinarniški ulici pa dobi mestna plinarna ter jih bo uporabila za skladišče premoga, koks in za garaže svojih vozil.

Razen priznanega marčnega Laškega piva se toči odslej tudi Termalno pivo v sodčih. — Hotel, kavarna in restavracija OREL.

m Zelo veliko škodo je povzročil sneg, ki je padel v torek ves dan in v noči od torka na sredo. Sneg je moker in težak ter je obvisel na drevju, ki še ni izgubilo listja. Pod veliko težo se je polomilo veliko mladih dreves, močnejša pa so izgubila veje. V mestnem parku ter drugih mestnih nasadih izgleda, kakor da je pustošil silen orkan. Prav tako je v sadovnjakih, kjer lastniki niso pravočasno otresali snega s sadnih dreves. Prav velika je tudi škoda, ki jo je povzročil sneg v gozdovih.

m Stevilne nesreče. V mariborsko bolnišnico se je zatekel včeraj cel kup ponesrečencev. Anton Diamant, 44 letni delavec, je padel v Vetrinjski ulici na spolzkih tleh ter je med padcem udaril z glavo ob zid ter se hudo poškodoval. V Satahovcih sta šla dva 16 letna fanta v gozd po gobe, pa sta našla v drevesu skrito flobertovko, katero sta pregledovala. Pri tem se je orožje sprožilo ter je izgubil Alojz Kumin oko. S hleva je padla v Zrkvcih 38 letna posestniška hči Roza Vrecl ter si zlomila desno roko. Levo roko si je zlomila 36 letna dekla Kranjc Amalija iz Laporja. Na Pobrežju si je zlomila levo roko 68 letna posestnica Lubej Marija. Pri telovadbi je padel z droga 10 letni sin talskega mojstra Herbert Skoliber ter leži sedaj zaradi pretresa možganov v bolnišnici nezvesten. V Limbušu se je pri šolskem pouku zgodila nesreča ter je pri izvršitvi fizikalnega poskusa dobil 10 letni sin šolskega upravitelja Janez Ferik močne opekline.

m Zaklana krava v občestnem jarku. V torek je gnal z mariborskega sejma nepoznan gonjač tri krave po Tržaški cesti v smeri proti jugu. Pred vojaško bolnišnico pa je eno živinče na spolzki cesti spodrsnilo ter je obležalo z zlomljenim nogo v občestnem jarku. Gonjač je kravo enostavno na licu mesta zaklal, potem pa je z ostalima kravama izginil, mrtvo živinče pa je pustil v jarku. Kravo so kmalu odkrili mimoidoči ter so mislili, da je samo poškodovana, pa so poklicali gasilce, ki so kravo naložili na tovarni prevozni avto in jo prepeljali v klavnico.

pršila. Vsa tri letala so se vrnila. Eno letalo je bilo na več krajih prestreljeno, pilot pa nevarno ranjen.

Ugotovljeno je, da je moč italijanskih čet, ki nastopajo iz Albanije proti Grčiji, precej velika in da so italijanske čete napredovale na več krajih od prvih grških prednjih postojank.

Mesto Patras je bilo danes petkrat napadeno po italijanskih letalih, ubit pa je bil pri tem le en človek, ker so prebivalci mesto začeli zapuščati že v ponedeljek po prvem zračnem napadu ter ga v glavnem že docela zapustili. Kakor je doslej ugotovljeno, je bilo doslej v Patrasu po zračnih napadih ubitih 110 ljudi, ranjenih pa 300.

Anglija je že vse ukrenila, da priskoči Grčiji tudi finančno na pomoč.

Atene, 30. okt. AA. Atenska agencija: Danes ob 16.45 je bil v Atenah dan alarm. Izve se, da so italijanska letala baje letela nad arzenalom. Alarm je trajal četril ure.

bilov, letal in streliva, kar pomeni za našo trgovsko mornarico težak, pa vendar zelo dragocen tovor, katerega se nam je v celoti posrečilo prepeljati.

Požar v ameriškem vojnem ministrstvu

Washington, 30. okt. AA. DNB: V nekem delu zgradbe, v kateri je vojno ministristvo, je iz dozdaj neznanih razlogov izbruhnil požar, katerega so mogli pogasiti čez eno uro. Vistem delu zgradbe, ki je zgorel, so bila po policijskih poročilih šifrirana poročila vojnega ministristva. Vendar pa šifer tam niso hranili. Eden od čuvajev zgradbe je izjavil, da je bil ta del zgradbe najvažnejši v vojnem ministristvu.

Ameriški delegati na Poljskem

Krakov, 30. okt. AA. DNB: Generalni guverner je sprejel danes delegata ameriške Hoovrove organizacije, in sicer Johan Hartigana in Columba Mowrja. Generalni guverner je pri tej priliki ameriškim delegatom izrazil svojo zahvalo za veliko pomožno akcijo, katero je Hoovrova organizacija v zadnjih mesecih razvila v korist poljskega, ukrajinskega in judovskega prebivalstva v generalnem guvernementu. Rekel je, da lahko Hoovrova organizacija tudi za bodoče računa na sodelovanje nemškega Rdečega križa in oddelka za socialno skrbstvo v generalnem guvernementu.

Špansko-portugalsko bratstvo

Lizbona, 30. okt. AA. DNB: Danes so v okviru proslav 600 letnice portugalske države proslavili tudi špansko-portugalsko prijateljstvo. Svečanost je bila posvečena spomenu bitke pri Caladi, kjer sta se vojski portugalskega in castilskega kralja skupaj borili proti Mavrom. Kot službeni predstavnik španske vojske je bil na svečanostih navzoč sevilijski vojvoda Alfonz Bourbonški. Pri svojem prihodu je vojvoda poudaril predstavnikom tiska pomen te skupne svečanosti za portugalsko-špansko prijateljstvo z besedami: Med Portugalsko in Španijo je dosti razlogov za prijateljstvo. Samo kot prijatelj se bomo mi borili na eni fronti, če bo to potrebno, kakor v bitki pri Caladi. Portugalski tisk primerja bitko pri Caladi z bratstvom Španije in Portugalske v orožju v času španske državljanske vojne.

KULTURNI OBZORNIK

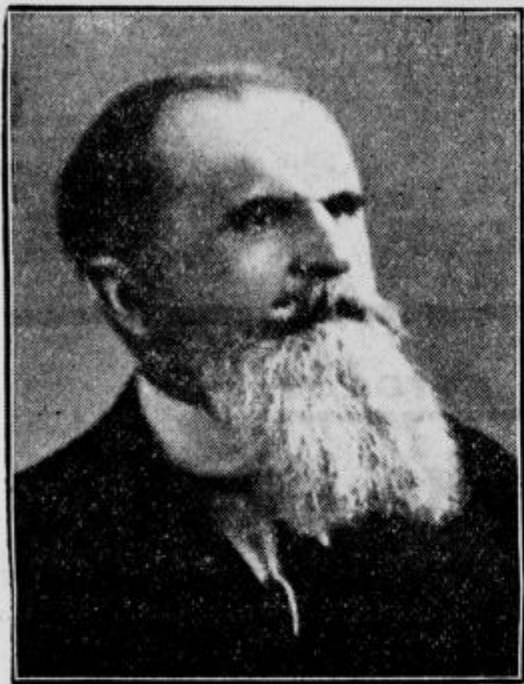
Naznanilo nove serije Ušeničnikovih Izbranih spisov

Aleša Ušeničnikova Izbranih spisov je doslej izšlo že pet zvezkov (o zadnjem — petem — še nismo poročali, pa je že v rokah naročnikov!). Še VI. zvezek in prva kolekcija, ki je bila napovedana lani, bo s tem končana. Izbrani spisi Aleša Ušeničnika izhajajo točno v napovedanih presledkih po dva meseca ter se sedaj bližajo koncu. Toda s prvo zbirko šestih zvezkov se od daleč ni izčrpano delo tega našega največjega ter enega najbolj plodnega in delovnega slovenskega filozofa, publicista in znanstvenika; saj pomenijo ti zvezki samo izbor iz njegovega revialnega dela, dočim je Ušeničnik postal najbolj znan po svojih knjižnih delih. Zato se je založba: **Jugoslovanska knjižarna odločila**, da izda še drugo kolekcijo njegovih Izbranih spisov — namreč **nadaljnjih šest zvezkov** — v katerih bi zajel Ušeničnik — ki jih sam ureja — svoja glavna dela, svojo **Filozofijo in Sociologijo ter Knjigo o življenju**. Tako bi bili trije zvezki posvečeni Filozofiji, v katerih bo izšel na novo predelani in pregledani ter popravljeni njegov znani Uvod v filozofijo, ki ni samo uvod, temveč celotni sistem njegove, na stari sholastični filozofiji sloneče filozofije. Tu so zajeti in pregledani pod zornim kotom večne filozofije vsi problemi, ki zanimajo človeški um in človeško bistvo, sestavljeni v sestav, ki je jasen, kritičen in gotovo največji plod slovenskega neotomizma, katerega najvidnejši predstavnik v svetu je prav dr. Ušeničnik. Jasna misel je bila vedno največja odlika tega izrednega duha. Ker bota ti trije zvezki (VII. o spoznanju, VIII. o svetu in duševnosti ter IX. o duši in Bogu) predstavljali zadnjo razvojno fazo Ušeničnikove filozofije, bodo neobhodno potrebni vsem, ki zasledujejo razvoj slovenske filozofije, pa tudi vsem, ki hočejo spoznati misel enega naj-

večjih slovenskih katoliških mislecev in usmerjevalcev slovenskega javnega katoliškega delovanja. Druga dva zvezka (X. in XI.) bosta posvečena Sociologiji, katere prva izdaja je bila že pred mnogimi leti razprodana. Ušeničnikova Sociologija predstavlja eno prvih celotnih socioloških sistemov pri Slovencih ter je klasično delo te vrste pri nas, tako rekoč vademecum za študij in spoznavanje sociološke znanosti, njenih vprašanj in pereh problemov. Prvi del te nove Sociologije bo vseboval Uvod v sociologijo (osnovne socialne ideje, socialni organizem in socialni sistem), drugi zvezek (XI.) pa bo govoril o krščansko socialnem sistemu posebej ter socialnih problemih na sploh, ki jih je prinesel nov čas. Zadnji, XII. zvezek, pa bo vseboval Ušeničnikovo svetovno znano knjigo, prevedeno že na več jezikov, prav tako že zdavnaj razprodano **Knjigo o življenju**, ki je pri Slovencih samih že doživela tretjo izdajo. Obsegala bo tri glavne razdelke: dvom življenja, blagovest življenja in smisel življenja, kar zaključit Ušeničnik z znanim prevodom Sončne pesmi sv. Frančiška.

Veseli smo, da moremo naznaniti nadaljevanje Ušeničnikovih spisov in njegovih najbolj znanih knjig, ki bodo v tej izdaji izšli znatno skrajšani, toda preciznejši v misli in izrazu ter izpeljani do sodobnih zaključkov. Knjigi bodo izhajale — kakor do zdaj — v dveh zaporednih mesečnih presledkih začenši s 1. januarjem. Vabilo na subskripcijo navaja plačilne pogoje: 350 din za vseh šest knjig (v originalni vezavi), ali pa po 30 din mesečno. Kdor ima prvo serijo, bo gotovo segel rad tudi po drugi, saj bodo Ušeničnikovi spisi ostali za dolgo časa eno najlepših knjižnih zbirk katoliškega Slovenca.

K današnji otvoritvi Italijanskega Instituta

Univ. prof. dr. Matteo Bartoli iz Turina, svetovno znani italijanski jezikoslovec, ki bo danes otvorjal s predavanjem **»Tradicija in revolucija v latinščini in italijanščini«** novo delovno leto Instituta za italijansko kulturo v Ljubljani (Napoleonov trg št. 6).

Funkova Tekma v Drami

Kot tretje izvorno slovensko delo je vodstvo Drame uvrstilo v letošnji spored Antona Funka dramo v treh dejanjih z naslovom **»Tekma«**, katere premiera je bila v torek, dne 29. 1. m. Drama je bila že pred vojno, še preden je izšla v knjigi, uprizorjena v Ljubljani in pozneje tudi v Zagrebu, a oživljena zopet po vojni leta 1919, ko so jo kot enkratno predstavo uprizorili dijaki ljubljanskega učiteljskega v korist Canarjevega spomenika.

Delo, ki je prišlo tako že tretjič na oder Narodnega gledališča, in sicer sedaj v rahli predelavi, oziroma bolj krajšavi, zlasti pa v novi režiji in zasedbi, nas je to pot zanimalo predvsem z odskega vidika. Igra, ki jo je vodil in ji dal novo odsko podobo režiser g. Milan Skrbinšek, ni sicer spremenila naše sodbe glede avtorja, vendar je treba poudariti, da je bila uprizorjena z okusom in je dala najbrž zadnje možnosti odskega izraza tej sicer suboparni drami. To ne velja samo za režijo, ampak tudi za nosilce posameznih vlog, ki so bile ne le na splošno dobro zasedene, ampak tudi zanimivo podane. Igrali so: ge. Polonca in Vida Juvanov ter gg. Potokar, Sever in Gregorin.

Ker bosta v vlogi mladega kiparja Daneja, ki ga igra sedaj g. Sever, nastopila še dva mlada igralca, namreč g. Gale, ki smo ga predlanskim že nekaikrat videli, in kot debutant g. Jože Borko, bomo o delu samem ter o podrobnih izvedbi poročali pozneje.

France Vodnik.

Baletni nastop v Operi

V nedeljo popoldne smo prisostvovali plesni prireditvi, ki so jo izvedli plesalci in plesalke našega opernega gledališča pod glasbenim vodstvom g. D. Zebreta ter koreografov gg. P. Golovina in B. Pilata. Prireditelj je v celoti uspešna, zlasti nekatere točke so jo dvignile v nadpovprečni nivo tako v koreografski zamisli, kakor tudi po izvedbi. Najbolj je seveda zanimal nastop g. B. Pilata, ki se nam je v S. Rahmaninova **»Preludiju«** predstavil kot poustvarjevalca lastne plesne zamisli. Ze na podlagi tega moremo g. Pilata presoditi in uvrstiti med resne prizadevalce v smislu sodobnih stremeljenj v plesni umetnosti. V tem delu, ki morda ne predstavlja še koreografsko popolno izdelane forme v potankostih in ji prav zaradi tega manjka še dovršene estetske zaključenosti, je vendar v celoti dovolj verno ogledalo umetniške osebnosti, ki hoče z dramatskimi učinki doseči izraz globlje notranje učinkovitosti. Zgolj ples in površna gesta, ki bi razvojno osrednjo linijo zasnove trgala ter arhitektonsko kompozicijo razbijala v drobce ali bolje v manj pomembne okraske, mu je tuja. To pa označuje človeka, ki je že premagal gmoto ter priučenosti in je težišče prenesel vase samega. Zato pa njegovo delo zajame človeka in se ga močno dojm. Kot plesalca smo g. Pilata spoznali tehnično zelo dodelanega ter estetsko tenkočutnega, kar daje poseben poudarek njegovi plesni kulturi. Prav

v **»Preludiju«** je pokazal velik smisel za organično povezano igrjo, pri kateri je pokazal vprav virtuozno potezo prelivajočega se prehajanja iz lika v lik. Na podlagi teh značilnosti smemo pričakovati od mladega umetnika še večjih stvaritev bodisi v zasnovi bodisi v plesu samem. Vsekakor je danes najboljši plesalec na našem odru. Brez dvoma bo našemu baletnemu zboru mogel marsikaj nuditi, predvsem pa dvigniti ga preko dosedanje običajne dolžnosti opernih ter operetnih nastopov. Dalje je isti avtor zasnoval še A. Rubinsteina **»Toreador in Andaluzanka«**, ki sta ga zaplesala z gospo G. Bravničarjevo, ter Dvorakovo **»Harmonijo«**, ki jo je izvedel z g. E. Moharjevo. Obe sta pomembni deli, vendar prejšnje po vrednosti kompozicije ne dosežeta. Zaplesani sta bili zelo dobro.

Med skupinskimi plesi je bil izveden najboljši: J. Straussovo **»Zlato in srebro«** s solistoma E. Moharjevo in B. Pilatom. V tej točki je prednjačila g. Moharjeva. G. Pilato v tem plesu nekoliko prevečkrat z ostro plesno kretinjo nekako moti tisto lahkonost fluidnost igrivosti in prisrčnosti, ki je v tem plesu zamišljena ter veje po celotni stvaritvi. Omeniti je treba, da je ta ples med najboljšimi zasnovami in izvedbami zadnjih let na domačem odru. To je delo g. P. Golovina, čigar ostali program predstavlja prav tako njegov trud. Poleg naštetih točk smo videli še J. Ivapca **»Usodno napako dr. Bartola«** iz pantomime **»Možicek«** s plesalci P. Golovinom, E. Moharjevo, A. in R. Brarcarjevo ter F. Carmanom, K. Goldmarka **»Ples bajader«** z g. Bravničarjevo in baletnim zborom, J. Dusikovo **»Modro rožo«**, ki so jo izvedli M. Remškarjeva, F. Carman, D. Pogačar, ki kaže posebno plesno nadarjenost, ter baletni zbor. Nadalje je g. E. Moharjeva izvedla L. M. Škerjanca **»Arabski ples«**, g. Bravničarjeva Dvorakovo **»Slovanski ples št. 10«**, ista L. M. Škerjanca **»Plesni motiv«**. Kot kočno so izvedli S. Japljeva, F. Carman ter A. in R. Brarcarjeva, A. Bedračeva in F. Barčova E. Adamiča **»Snubitev«** iz Tatarske suite.

Zaradi številnih solistov in zaradi številnih točk sporeda ne morem posamič podati ocene. Moram pa poudariti, da je prireditelj v celoti bila pomembna, vendar pa morda le uspeh uvod v močnejše in kvalitetnejše, na katere bomo prav radi prišli in si jih želimo. Saj bo s tem dana prilika za gojitev plesne kulture, ki se je po eni strani s Ponom Mlakarjem dvignila v visoke vrhove evropske kvalitete. Zato prosimo vodstvo opernega gledališča, naj v bodoče pripravi še take prireditve. Kvaliteta del in dobra izvedba bosta vzbudila še večje zanimanje. Po možnosti pa naj se vršijo zvečer, ker jih ni omalovaževati, saj ples predstavlja enakovredno panogo drugim umetnostim. Saj bi bilo tudi to pot vse prav, če ne bi prenežna otroška mladost ne motila poslušalca s hrustanjem bonbonov in podobnih dobrot. — Dirigent g. D. Zebre se je trudil za skladno in resno muziciranje, vendar mu orkester ni vedno sledil in so nekatera mesta bila občutno razmajana. Prihodnjic bo treba s strani orkestra večje koncentracije in pazljivosti.

K današnji predstavi Jevgenija Onjegina v Operi

Tenorist dunajske državne opere Anton Dermota, ki bo pri današnji predstavi **»Evgenija Onjegina«** pel vlogo Lenskega,

Ali ima Nemčija dovolj pogonskih sil

Iz merodajne nemške strani izjavljajo, da je Nemčiji nedvomno zagotovljena zadostna količina pogonskih sil. Obenem s tem dajejo tudi pregled najvažnejših virov, iz katerih Nemčija ta pogonska sredstva črpa.

1. Najvažnejše mesto v postavkah nemških pogonskih sil zavzema izdelovanje sintetičnega bencina. Ze v miru je izdelovanje sintetičnega bencina tako napredovalo, da je lahko Nemčija že takrat krila vse svoje potrebe pogonskih sredstev iz tekoče proizvodnje, ne da bi se ji bilo treba dotakniti bogatih zalog.

2. Kot najvažnejša dobaviteljica nafte pride v poštev Sovjetska Rusija, ki dobavlja Nemcem nafto na temelju trgovinskih dogovorov med obema državama.

Ameriška letala na francoskem otoku Martinique

»Exchange« javlja iz Newyorka, da je odletelo večje število ameriških letal in se spustilo na francoskem otoku Martinique. Mornariški minister je na vprašanje, zakaj se je to zgodilo, odgovoril, da k temu poročilu ne more ničesar pripomniti. Uradno je bilo že večkrat sporočeno, da je na tem otoku sto, v Združenih državah zgrajenih letal, ki jih je še pred premirjem naročila v Ameriki francoska vlada, sedaj pa so ameriške oblasti zahtevale od Francozov, naj jim ta letala vrnejo.

Poostreno delovno pravo v Sovjetski Rusiji

V Sovjetski Rusiji so spremenili zakon, ki ureja dolžnosti in pravice delavcev in drugih nastavlencev v industrijskih podjetjih. Da bi pospešili oziroma zboljšali že obstoječo industrializacijo sovj. države, so z novimi zakonskimi določbami stavili na razpoložena ministrstva za delo vse inženirje in strokovne delavce. Po novih določilih so lahko vsi imenovani s takojšnjim odlokom premeščeni v tiste kraje kjer industrijsko stanje ni zadovoljivo. V zakonu je izrečeno rečeno, da se te določbe nanašajo tudi na centralno Azijo in Sibirijo. S tem je inženirjem in strokovnim delavcem popolnoma odvzeta svoboda odločanja, kjer hočejo delati. Potne stroške za prizadete in njihove družine je pripravljena prevzeti država. Pravice ugovora ni. Tistemu, ki bi se skušal upirati tozadevnim navodilom, so zagrožene stroge kazni.

Zakaj dobimo kurjo polt

Ce nas nenadoma zazebe ali če smo se ustrašili, pravimo da »nas je obšla kurja polt«. Ljudska govornica, bogata na izrazih in prispodobah iz živalskega sveta, je ostro opozovala tudi ta pojav in mu dala svojstven izraz. Človeško telo nima las samo na glavi, temveč nosi po vsej koži dediče iz pradavnine, ki so sedaj postali seveda brezpo-

3. Važno vlogo imajo tudi romunske petrolejske dobavke, ki so že dolgo nedostopne Angležem, pa tudi njihovi blokadi. V Berlinu pripominjajo, da so nemške čete v Romuniji še bolj zavarovale nemoteno pridobivanje in pošiljanje romunskega petroleja za svoje potrebe s tem, da so vzele romunske petrolejske vrelce pod svojo zaščito. Pri tem poudarjajo, da Nemci niso navezani pod vsakim pogojem na slednjo kapljo romunskega petroleja, kakor to trdi angleška propaganda. Res je nasprotno, da ima Nemčija zadostne količine pogonskih sredstev tudi brez romunskega petroleja.

4. Bitna razbremenitev za postavke nemških pogonskih sredstev je vse večja uporaba pogonskih plinov v avtomobilskem prometu. Novi pogonski plini bodo ohranili svoj pomen tudi pozneje v miru.

Pravkar so sprožili top. Poveljnik z napetostjo zasleduje učinek oddanega strela.

membni. Drugače je pri živalih. Živalim služi kožu za ohranjanje toplote, kot obleka proti dežju, oklep proti napadom in udarcem ali strašilo proti napadalcem. Dlake imajo korenine v lojnicah. Mišičje je tako ustvarjeno, da se dlaka zaradi posebnih živčnih dražljajev takoj našopiri, kakor hitro se pojavi kaka nevarnost. Pri tem imajo važno vlogo lojnice. Ko se mišice napno in lojnice okrog las izstopijo, dobi koža videz kurje polti. Podobno je tudi pri človeku. Kakor hitro stopi dlaka zaradi nenadnega mraza, strahu ali jeze pokonci, dobi tudi človek kurjo polt.

ŠPORT

Občni zbor ASK-a — Veliki uspehi naših akademikov na športnem polju

Zadnjo soboto se je v dvorani Akademskega doma vršil šesti redni občni zbor Akademskega športnega kluba, ki ga je vodil Stane Junež, predsednik v poslovni dobi 1939-40. ASK se je v tej dobi povzpelo zelo visoko in dosegel zelo lepe uspehe na raznih tekmah in v organizaciji tekmovanj. Prirejal je smuške tečaje in izlete, organiziral državno akademsko smuško prvenstvo, na katerem je postal klubov član Lojze Koželj državni akademski prvak v klasični kombinaciji, organiziral table-teniško prvenstvo jugoslovanskih univerz, prvenstvo slovenske univerze v lahkoatletiki itd. itd. Junija pa, ko je povsod po dolinah že vse cvelo in dehtelo v visoki pomladi, je organiziral visoko gori Za Akom, v prelepih slovenskih gorah, nepozabni smuški tečaj, združen z medklubskimi tekmami. Zeleti bi bilo, da bi ta tečaj postal ASK-u nekaj tradicionalnega, da bi naši Askovci šli vsako leto tja gori pod visoke stene in na strma snežišča, kjer njihova pesem najbolj in najlepše odmeva, vsa prevzeta od lepote naših, slovenskih gora in prepolna volje do dela za nas Slovence.

Predsednik, odborniki in načelniki sekcij so podali poročila, iz katerih je razvidno ASK-ovo delovanje v prejšnjem letu. Revizijski odbor je predlagal odboru razrešnico, agilnemu in marljivemu tajniku Planinšiču, ki nosi levi delež pri vseh klubovih uspehih, pa razrešnico s pohvalo. Članice in člani, ki so se drenjali po pretni dvorani, so razrešnico odobrili z bučnim ploskanjem, nato pa s še večjim navdušenjem in burnim vzklkanjem enoglasno sprejeli in izvolili sledečo predlagano listo:

Upravni odbor: **Jože Planinšič**, cand. iur. Podpredsednik: **Čop Tone**, stud. iur. Tajnik I.: **Zupec Franček**, stud. iur. Tajnik II.: **Orel Milan**, stud. iur. Blagajnik: **Duh Maks**, stud. techn. Gospodar: **Megler Rašo**, stud. techn. Načelniki sekcij: smuške: **Arko Ludvik**, dipl. iur., in **Nattačen Mirko**, stud. iur.; lahkoatletike: **Lončarič Rado**, stud. techn.; telovadne: **Lončarič Rado**, stud. techn.; table-teniške: **Krečič Dušan**, cand. iur.; alpinske: **Humar Dušan**, stud. iur.; plavalne: **Novak Franci**, stud. techn.; plesne: **Krečič Dušan**, cand. iur., in **Časar Anton**, stud. techn.; damske: **Traven Anka**, cand. phil., **Bercieri Reli**, stud. techn. in **Velikonja Mija**, stud. phil. Nadzorni odbor: Predsednik: **Junež Stanko**, cand. iur., odborniki: **Štitenik Herbert**, stud. iur., in **Mahnje Mirko**, stud. phil.

Novi predsednik je, navdušeno pozdravljen in sprejet z brezkončnim ploskanjem, takoj zavzel svoje mesto in se zahvalil tovarišicam in tovarišem za zaupanje in izrazil upanje, da bo s pomočjo vseh mogel dvigniti ASK še na višjo stopnjo. Nato so odkorakali v dolgih vrstah po ulicah. Še dolgo je odmevala njihova pesem po slovenski prestolnici in iz nje je zvenela misel in volja za visokimi cilji in ideali stremečega slovenskega katoliškega akademika-športnika.

SK Ljubljana : Juniorji (reperez.)

Jutri ob pol 11 dopoldne bodo izbrani slovenski juniorji odigrali prijateljsko tekmo s SK Ljubljano. Ker bo juniorsko moštvo sestavljeno iz najboljših juniorskih igralcev Ljubljane, Maribora in Trbovlje, obeta biti tekma lepa in zanimiva. To je zadnji nastop pred nedeljskim srečanjem s hrvaško juniorsko reprezentanco.

Evropsko prvenstvo v boks si je izvojeval Blaho (Nemčija)

Zadnjo soboto sta se spoprijela za evropsko prvenstvo v lahki kategoriji Nemec Blaho in Italijan Abbruciati. V borbi, ki se je vršila na Dunaju, je v petnajsti rundi zmagal Nemec po točkah. Italijan je bil do dvanajste runde v prednosti, toda v zadnjih rundah pa ga je Nemec popolnoma obvladal.

Finci so zmagali v strelskem troboju

Finci, Nemci in Švedi so imeli v Berlinu tekmovalje v streljanju v petih različnih panogah. Prvo mesto so zasedli Finci, ki so dosegli 302,5 točk, na drugem mestu so bili Švedi s 282,5 točkami in na tretjem mestu Nemci, ki so prejeli 255 točk.

Harbig hoče nove rekorde

Nemški svetovni rekorder na 400 in 800 m Rudolf Harbig se še noče zadovoljiti s sedanjimi rekordi, ampak namerava rušiti svetovni rekord tudi v teku na 1500 m. Vsi atleti sveta so zelo radovedni, če se bo Harbigu ta namera posrečila. Harbig bo spomladi pričel trenirati in potem bo na skočil svetovni rekord na 1500 m. V to svrhu naj bi se priredila velika tekma, pri kateri bi sodelovali najboljše švedski tekmovalci.

Ameriška štafeta 4x100 m hoče postaviti nov svetovni rekord

V Ameriki se sedaj bavijo z mislijo, če je rekord v štafeti na 4 krat 100 m, ki so ga postavili na berlinski olimpijadi Owens, Metcalfe, Draper in Wykoff v fantastičnem času 38,8 sek., še možno izboljšati. Trener ameriških sprinterjev je mnenja, da se da ta rekord še višje postaviti. On namreč misli, da bi Al Davis, Moore, Alyde Jeffry in Herbert Thompson, od katerih vsakdo preteče za 100 m 10 sek., bili v stanju preteči to štafeto v času 38,5 sekundah.

Prvenstvo italijanskih telovadcev

za letošnje leto si je izvojeval Guglielmetti iz Milana, ki je prejel za svoje izvedbe 112,75 točk. Imenovani italijanski telovadec si je ob tej priliki izvojeval sedem posameznih zmag, dvakrat pa je bil drugi, njegova slaba stran je bila obvezna prosta vaja, kjer je dosegel šesto mesto. Najboljšo znancko je prejel v poljubni vaji na drugo, za katero je prejel 9,80 točk in je bila to sploh najboljša ocena pri vsem tekmovalju.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Iz Slovenske nogometne zveze. (Službeno). Po nalogu upravnega odbora z dne 29. t. m. pozivam naslednje igralce, da se javijo v petek 1. novembra t. l. ob 10 v garderobi SK Ljubljane: Plaznik Fr. (Amater, Trbovlje), Mikuž Rutar, Sedej, Perharčič, Smole, Kroupa Aeko, Vovk in Grošelj vsi SK Ljubljana), Rogel (Svoboda), Gomazič (SK Grafika), Welle Kurt (SK Maribor), Pocaž Karol in Stalekar Karol (oba SK Železničar, Maribor), Kumer (Korotan) in Urbančič (Jadran). Spodnjo opremo prinese vsak igralec s seboj. — **Zvezni kapetan.**